

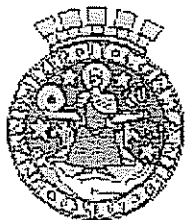
Oslo kommune
Bydel Østensjø
Bydelsadministrasjonen

Vedleggshäfte 3/09

Møte: Omsorgskomite
Møtested: Ryensvingen 1, 3. etg
Møtetid: mandag 04. mai 2009 kl. 18.00
Sekretariat: 23 43 85 88

Saksnr	Sakstittel- Dokumentbeskrivelse	Dokumentnr
Sak 31 /09	Handlingsplan psykisk helse 2009-2010 - Handlingsplan psykisk helse 2009 -2010	200800733-3
Sak 36 /09	Invitasjon til deltakelse i prøveprosjekt; samordning og bestilling av TT-fritidsreiser - Invitasjon til deltakelse i prøveprosjekt - Deltakelse i prøveprosjekt knyttet til samordning og bestilling av TT-fritidsreiser - Invitasjon til deltakelse i prøveprosjekt	200900148-4
Sak 39 /09	Rapport fra anmeldt tilsyn ved Abildsø bo- og rehabiliteringssenter 03.03.2009 - SYE - Rapport fra anmeldt tilsyn ved Abildsø bo- og rehabiliteringssenter 03.03.2009 - Rapport fra anmeldt tilsyn ved Abildsø bo- og rehabiliteringssenter 03.03.2009	200900097-7
Sak 40 /09	Rapport fra uanmeldt tilsyn ved Østensjø bo- og servicesenter 10.02.2009 - Rapport fra tilsyn ved Østensjø bo- og servicesenter 10.02.2009 - SYE - Rapport fra tilsyn ved Østensjø bo- og servicesenter 10.02.2009	200900140-2
Sak 41 /09	Rapport fra anmeldt tilsyn ved Langerud sykehjem 27.01.2009 - Rapport fra anmeldt tilsyn ved Langerud sykehjem 27.01.2009 - SYE Rapport fra anmeldt tilsyn ved Langerud sykehjem	200900097-3

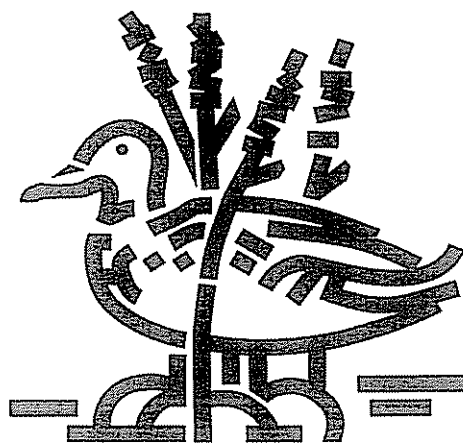
	27.01.2009	
Sak 42 /09	Årsrapport 2008, Tilsynsutvalg 2 for institusjoner m.v.	200800246-59
	- Årsrapport 2008	
Sak 43 /09	Årsrapport 2008, Tilsynsutvalg 1 for institusjoer m.v.	200800259-17
	- Årsrapport 2008	
Sak 44 /09	Årsmelding 2008 - kommunale eldresentre	200400398-63
	- Årsmelding 2008	
	- Årsrapport 2008	
	- Årsmelding 2009	
Sak 45 /09	Årsmelding 2008 - Bøler seniorsenter	200400737-38
	- Årsmelding og regnskap for Bøler seniorsenter	
	- årsmelding til bydelen 2008.doc	
	- 11107 - 03 - Bøler - Regnskap 2008.pdf	

Oslo kommune
Bydel Østensjø

OMK Side 31/09

Handlingsplan psykisk helse 2009-2010

Psykisk helse

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	3
1 HOVEDSATSINGSOMRÅDER I DET PSYKISKE HELSEARBEIDET 2009-2010	4
1.1 SAMARBEIDSAVTALER	4
1.1.1 Mellom tjenesteområder i egen bydel	4
1.1.2 Mellom bydelen og andre virksomheter i Oslo kommune	5
1.1.3 Mellom bydelene og eksterne samarbeidspartnere	5
1.2 BRUKERMEDVIRKNING OG PÅRØRENDEARBEID	6
1.2.1 På systemnivå - politisk og administrativt	6
1.2.2 På individnivå – Individuell plan	7
1.3 BARN OG UNGE	7
1.3.1 De yngste barna	9
1.3.2 Barn i barneskolealder	9
1.3.3 Ungdom i ungdoms- og videregående skole	9
1.3.4 Unge med psykiske vansker i overgangen mellom tjenester for barn og voksne (16-23 år)	10
1.3.5 Generelt barn og unge 0-23 år	10
1.4 VOKSNE MED PSYKISKE VANSKER OG LIDELSER	11
1.4.1 Bolig og oppfølging i bolig	11
1.4.2 Sysselsetting og kvalifisering	13
1.4.3 Fritid, aktiviteter og kultur	14
1.5 KOMPETANSE	15
1.6 INFORMASJON	16
2 EVALUERING OG RAPPORTERING	17

Innledning

Handlingsplan for psykisk helsearbeid i Oslo kommune 2004-2008 ble avsluttet 31.12.2008, samtidig som perioden for Opptrappingsplanen for psykisk helse (1998 – 2008) ble avsluttet. Bydelen har hatt lokal handlingsplan for perioden 2004-2008, utarbeidet i samsvar med Oslo kommunes felles handlingsplan, med mål og tiltak som følger opp føringer fra den felles planen.

Med Handlingsplan for psykisk helsearbeid i Oslo kommune 2004-2008 har Oslo kommune de siste fire årene hatt et betydelig fokus og løft i det psykiske helsearbeidet. Bydelen har rapportert på gjennomføring av sine lokale planer ved tertialrapporteringer og ved årsavslutning og har høsten 2008 i dialogmøte med Helse- og velferdsetaten, oppsummert status og utfordringer.

I budsjettforslag for Oslo kommune for 2009, dok 1, heter det at *Oppfølgingen av det psykiske helsearbeidet videreføres i 2009-2010 på samme nivå som i 2008*, dette i samsvar med byråds sak 1112/07, og vedtatt budsjett og økonomiplan som viderefører statlige overføringer og kommunal finansiering på 2008-nivå til og med 2010.

Videre heter det at *Bydelene skal ha utarbeidet lokale handlingsplaner. De lokale handlingsplanene skal ta utgangspunkt i den eksisterende Handlingsplan for psykisk helsearbeid i Oslo kommune 2004-2008*. I budsjett 2009 meldes det at i oppfølgingen og rapporteringen av psykisk helsearbeid for 2009 vil brukermedvirkning, boliganskaffelser, samarbeidsforholdene til spesialisthelsetjenesten og bruken av individuelle planer ha et særskilt fokus.

Nye lokale handlingsplaner for perioden 2009-2010, skal følge en felles mal utarbeidet av Helse- og velferdsetaten. Bydelene beskriver status og setter mål og tiltak for hver av områdene i sin Handlingsplan psykisk helsearbeid 2009-2010. Bydelen skal rapportere særskilt på egne handlingsplaner, som tidligere år. Det gjennomføres både kvalitative og kvantitative rapporteringer, hvorav sistnevnte danner grunnlag for rapportering til Fylkesmannen.

Handlingsplanen skal politisk behandles i bydelsutvalget.

Bydel Østensjø's Handlingsplan psykisk helsearbeid 2009-2010 følger malen utarbeidet av Helse- og velferdsetaten. Der planen avviker fra felles mal er dette særskilt bemerket. Mål og tiltak i den lokale handlingsplanen har utgangspunkt i føringer i Oslo kommunes dok 1, og presiseringer som er gjort av Helse- og velferdsetaten i den forbindelse. Planen bygger videre på de behov for fortsatt innsats som framkommer av rapporteringer og i dialogmøte med Helse- og velferdsetaten senhøstes 2008, og sist men ikke minst: behov framkommet i arbeidsseminar i bydelen 1. kvartal 2009, der ansatte i bydelen, representanter fra BUP og DPS, samt representant for brukerne og Rådet for funksjonshemmede var representert. Der ble det foretatt en analyse der en gjennomgikk sterke og svake sider, og så på muligheter og utfordringer innen det psykiske helsearbeidet i bydelen. På bakgrunn av dette ble det definert områder for forbedring.

Handlingsplan psykisk helse 2009-2010 må ses i sammenheng med andre delplaner i bydelen, som SALTO-plan (plan for kriminalitetsforebyggende arbeid), ruspolitisk handlingsplan, boligsosial handlingsplan m.fl. Disse planene vil også innbefatte mål og tiltak som inngår i bydelens arbeid med psykisk helse, men gjentas i hovedsak ikke i denne planen. Dette innebærer at handlingsplanen ikke er å betrakte som "heldekkende".

1 Hovedsatsingsområder i det psykiske helsearbeidet 2009-2010

1.1 Samarbeidsavtaler

1.1.1 Mellom tjenesteområder i egen bydel

Beskrivelse

I forrige planperiode ble det lagt stor vekt på å sikre kontinuitet i tjenestene til brukerne ved overganger, fra barn til ungdom, fra ungdom til voksen m.v. Det er utarbeidet rutiner for slike overganger. Tilsvarende er det laget samarbeidsavtale og utarbeidet rutiner for overgang mellom barneverntjenesten og NAV sosial/ Tiltakssenteret. Samarbeidsavtalen og prosedyren er planlagt revidert i 2009.

Omorganiseringer medfører også behov for revidering av samarbeidsavtaler / rutiner for overgang fra barn/ unge til voksne på andre områder, blant annet i forbindelse med tjenester til mennesker med psykiske vansker/ lidelser.

Praksis har vist at det er viktig at avtaler og prosedyrer gjøres kjent og implementeres i tjenesteapparatet.

Bydelen deltar i flere prosjekter, blant annet *Familieveiviser*, *Sammen for barn og unge* og *Ja – vi kan*, som alle har som mål å sikre bruker rett hjelp til rett tid, og bidra til gode rutiner for samhandling og gode, koordinerte tjenester. Prosjektene er ytterligere omtalt i kapittel 1.3 Barn og unge.

Det er utarbeidet samarbeidsavtaler mellom barneverntjenesten og aktuelle samarbeidsinstanser i bydelen. Avtalene støtter opp om koordinert innsats for utsatte barn og unge. Aktuelle tjenester skal ha interne rutiner for håndtering av bekymring, eventuelt melding til barneverntjenesten.

Det er, i samsvar med føringer fra Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester, under utarbeidelse en plan for særlig innsats for utsatte barn og unge. Planen vil blant annet vektlegge rutiner som sikrer samhandling og koordinert innsats der det er behov for det. Denne planen er ytterligere omtalt i kapittel 1.3 Barn og unge.

Mål 1 Bydelen har samarbeidsavtaler/ prosedyrer som sikrer brukeren god overføring av tjenester for barn og unge til tjenester gitt i voksenavdelingene

Tiltak

1. Samarbeidsavtaler og prosedyrer utarbeides/ revideres slik at overganger fra tjenester for barn til tjenester for voksne i bydelen sikres.
2. Samarbeidsavtaler og prosedyrer for overganger gjøres kjent og implementeres i tjenestene i bydelen.

Mål 2 Samarbeidsavtaler mellom barneverntjenesten og aktuelle tjenester i bydelen bidrar til at barn og unge får rett hjelp til rett tid

Tiltak

1. Samarbeidsavtalene gjøres kjent og benyttes aktivt slik at de bidrar til at saker følges opp på en god måte.
2. Interne rutiner for melding av bekymring til barneverntjenesten utarbeides av den aktuelle tjeneste i tråd med samarbeidsavtalens intensjoner.

1.1.2 Mellom bydelen og andre virksomheter i Oslo kommune

Flere av samarbeidsavtalene mellom bydelen og andre virksomheter i Oslo kommune, som for eksempel skolene og Rusmiddeletaten, involverer også eksterne. Disse avtalene er omtalt i kapittel 1.1.3.

1.1.3 Mellom bydelene og eksterne samarbeidspartnere

Beskrivelse

Samarbeidsavtaler mellom bydelen og Oslo universitetssykehus, psykiatrisk divisjon, ble utarbeidet i forrige periode, både for voksenområdet og området barn og unge. Avtalen for voksenområdet ble revidert i 2008, blant annet med tydeliggjøring av samarbeidsrutiner og ansvarsforhold, samt justeringer av samarbeidsforaene.

Avtalen for området barn og unge er planlagt revidert i 2009.

Bydelen har i samarbeid med Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk Østensjø, BUP, utarbeidet en samarbeidsavtale om retningslinjer for ansvarsgrupper, koordinator og individuell plan. Planen trer i kraft vår 2009, og implementering gjenstår.

Det er utarbeidet samarbeidsavtale mellom barneverntjenesten og BUP.

I tillegg har bydelen og Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk, BUP, avtale om faste samarbeidsmøter, drøft-møter, der Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk, helsetjenester barn og unge og barneverntjenesten møtes for avklaring av hvilken hjelp som bør ytes i konkrete saker. Disse møtene er av stor betydning for tidlig etablering av samordnede, godt koordinerte tjenester.

Bydelen har etablert et tverrfaglig samarbeidssystem, TFS, for områdene barnevern, kriminalitetsforebygging og psykisk helse barn og unge. Samarbeidssystemet er forankret i ledelsen gjennom en bredt sammensatt styringsgruppe, med leder for psykisk helse - region syd, områdedirektør for skolene, leder for Manglerud politistasjon og bydelsdirektør. Tverrfaglig samarbeidssystem består for øvrig av samordningsutvalg og nettverksgrupper, samt vedtatt ordning for koordinert innsats i enkeltsaker. Det har vist seg i praksis og gjennom tilsyn at det fortsatt er utfordringer knyttet til samarbeid og koordinert innsats i enkeltsaker. Det er behov for kvalitetssikring av at det faktisk samarbeides i aktuelle saker. Det er i den forbindelse nylig innført system for kvalitetssikring og rapportering.

Bydel Østensjø har undertegnet intensjonsavtale med Universitetet i Oslo, Adferdssenteret, om deltakelse i foreldreveiledningsprogrammet Parent management training, PMTO.

Foreldreveiledningsprogrammet er nærmere omtalt under kapittel 1.3 Barn og unge.

Bydelen har undertegnet avtale om felles prosjekt med spesialisthelsetjenesten,

Utviklingsfremmende samtaler. Prosjektet er nærmere omtalt i kapittel 1.3 Barn og unge.

Av andre samarbeidsavtaler kan nevnes

- avtale om kompetansetiltak i regi av Distriktpsikiatrisk senter, DPS, i samarbeid med bydelene Nordstrand og Søndre Nordstrand
- samarbeidsavtale med menighetene i bydelen, blant annet om aktivitetstiltak innen psykisk helse og kulturtiltak
- avtale med Kirkens Bymisjon, senter for barn, unge og familier, om tilbudet *Gyldne øyeblikk*, til småbarnsmødre med depresjon.

Mål 1 Samarbeidet mellom bydelen og Oslo universitetssykehus vedrørende psykisk helsearbeid fungerer i henhold til intensjonene.

Tiltak

1. Bydelen tar initiativ til revidering av samarbeidsavtale mellom bydelene i region syd og Oslo universitetssykehus vedrørende psykisk helsearbeid barn og unge.
2. Avtalene mellom bydelene og Oslo universitetssykehus vedrørende psykisk helse barn og unge implementeres i tjenesteapparatet.
3. Avtalen mellom bydelene og Oslo universitetssykehus vedrørende psykisk helse voksne implementeres i tjenesteapparatet.

Mål 2 Bydelen og Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk har et avklart samarbeid vedrørende ansvarsgrupper, koordinator og individuell plan.

Tiltak

1. Samarbeidsavtale mellom bydelen og Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk undertegnes og trer i kraft vår 2009.
2. Avtalen implementeres i virksomhetene.

Mål 3 Mennesker med behov for koordinert hjelp, får rett hjelp til rett tid.

Tiltak

1. Brukerne sikres god oppfølging gjennom aktiv bruk av samarbeidsavtaler og prosedyrer.
2. Samarbeid og koordinert innsats dokumenteres gjennom system for kvalitetssikring og rapportering.

1.2 Brukermedvirkning og pårørendearbeid

1.2.1 På systemnivå - politisk og administrativt

Beskrivelse

Bydelen gjennomførte i 2007 en brukerundersøkelse blant voksne personer med psykiske lidelser. Metoden var "bruker spør bruker" og ble fulgt opp med et dialogmøte.

Det er opprettet brukerforum på treffstedene/ aktivitetshusene for mennesker med psykiske lidelser.

Innen området barn og unge er bydelen med i et landsomfattende prosjekt, Familieveiviser. I planleggingsfasen ble det gjennomført en brukerundersøkelse som har vært med å gi innspill til prosjektbeskrivelse/ tiltaksplan. Som del av prosjektet vil det 1. halvår 2009 bli gjennomført dialogkonferanse og det vil bli gjennomført en bred brukerundersøkelse i løpet av 2009.

Bydelen vil på sine nettsider legge link til barne- og ungdomspsykiatriens nettforum for brukermedvirkning.

Det gjennomføres årlige brukerundersøkelser for hjemmetjenesten, hvor det er mulighet for å gi anonym tilbakemelding på hvordan tjenestetilbudet fungerer for den enkelte. I 2008 ble det gjennomført tre åpne møter mellom bydelens tilsynsutvalg og befolkningen. Alle brukere med hjemmetjenester (hjemmesykepleie og hjemmehjelp), ble invitert i tillegg til at arrangementene ble annonsert i lokalavis med mer. Blant de som svarer på brukerundersøkelsene og som stiller på de åpne møtene er også eldre med psykiske vansker.

Brukere fra treffstedene for mennesker med psykiske lidelser har deltatt i arbeidsseminar som ble avholdt i forbindelse med utarbeidelse av denne planen.

Mål 1 Brukere av bydelens tjenester opplever at de blir hørt.

Tiltak

1. Det gjennomføres ny brukerundersøkelse for voksne personer med psykiske lidelser i løpet av planperioden.
2. Brukerforum på treffstedene videreføres.
3. Det gjennomføres brukerkonferanse/ dialogkonferanse med foresatte med barn og unge innen habilitering og psykisk helse i løpet av 1. halvår 2009.
4. Det gjennomføres brukerundersøkelse blant familier med barn og unge innen habilitering og psykisk helse sommer/ høst 2009.
5. Rådet for funksjonshemmede trekkes aktivt inn i saker vedrørende psykisk helse.
6. Det arrangeres årlig åpne møter for bydelens beboere i regi av bydelens tilsynsutvalg for hjemmetjenester og institusjoner.
7. Det etableres link på bydelens nettsider til barne- og ungdomspsykiatriens nettforum for brukermedvirkning.

1.2.2 På individnivå – Individuell plan

Beskrivelse

Bydelen har gode rutiner for individuell plan, IP. Bydelen legger stor vekt på å informere om individuell plan og tilbyr individuell plan til personer som har behov for langvarig og koordinerte tjenester. Per 31.12.2007 er antall voksne personer som har utarbeidet individuell plan 82. I tillegg er det for 23 voksne individuell plan under arbeid. Blant voksne med individuell plan er det 39 som har overvekt av psykiske lidelser. 50 barn/ unge har utarbeidet individuell plan, og 10 planer er under utarbeidelse. Det er til sammen 37 personer som har takket nei til utarbeidelse av individuell plan. Grupper der flere bør få tilbud om individuell plan er personer med blandingsproblematikk, inklusive rus, og eldre med psykiske lidelser.

Mål 1 Personer som har behov for langvarige og koordinerte tjenester, har individuell plan.

Tiltak

1. Rutiner for individuell plan følges opp og sikrer at de som har behov for langvarige og koordinerte tjenester, og som ønsker individuell plan, får det.
2. Det settes særlig fokus på grupper der det fortsatt er flere som bør tilbys individuell plan, som personer med blandingsproblematikk, inklusive rus, og eldre med psykiske lidelser.

1.3 Barn og unge

Beskrivelse

Psykisk helsearbeid barn og unge dreier seg dels om forebygging av vansker gjennom åpne tiltak, dels dreier det seg om spesifikke grupper barn og unge, som barn og unge med spiseforstyrrelser eller annen psykisk lidelse, barn og unge av psykisk syke foreldre o.a. Psykisk helsearbeid retter seg altså både mot barn og unge generelt og mot enkeltbarn/ unge og deres familier. I denne planen fokuseres i hovedsak tiltak rettet mot familier, barn og unge.

Bydel Østensjø har eget bestillerkontor for aldersgruppen 0-17 år. Bestillerkontoret fatter vedtak iht sosialtjenestelova, om avlastning, støttekontakt, omsorgslønn m.v. Det er per april 2009 35 saker med barn/ unge med psykiske vansker/ psykisk sykdom.

Bydelen har startet et arbeid for integrering av barn og unge med psykiske vansker i eksisterende tilbud i bydelen og i nærmiljøet, dels som supplement til de tjenester brukere har iht vedtak etter sosialtjenesteloven, dels som erstatning for slike tjenester. Dette krever dels endring av praksis, dels økt bevissthet hos de ansatte, dels krever det samarbeid og koordinering. Det kan også være snakk om tilrettelegging for fritid for målgruppen, for eksempel i bydelens fritidsklubber, eventuelt i samarbeid med idrettslag og andre frivillige organisasjoner. Her ligger et stort potensial, både internt i bydelen og i samarbeid med andre.

Til å samordne arbeidet med individuell plan utpekes en koordinator. Her må en hensynta både foresattes ønsker og hva som er praktisk mulig. Etter som antallet med individuell plan har økt innen området barn og unge, har det vært behov for å utvide gruppen ansatte som kan være koordinatorene. I tillegg til ansatte ved Fagsenter barn og unge og Helsetjenester barn og unge, har barnehageansatte, skolene, fritidsklubber, utekontakt og barneverntjenesten blitt trukket inn der det har vært naturlig.

Bydel Østensjø har, som del av Helsetjenester barn og unge, etablert Eplehagen familiesenter, med lavterskeltilbud innen psykisk helsearbeid barn og unge. Familiesenteret har både gruppetiltak og tiltak rettet mot enkeltfamilier, enkeltbarn/ -unge.

Flere av tilbudene på familiesenteret er rettet mot foreldre med små barn – dette gjelder blant annet kurset *Godt Samliv* for førstegangsførelde, foreldreveiledning individuelt og i gruppe, parsamtaler for foreldre og samtalegruppe for foreldre som er usikre i foreldrerollen. Flere av tiltakene er for familier med barn i barneskolealder. Enkelte tiltak er støtte direkte til barnet/ den unge. Familiesenteret har familieveileder, psykolog, psykiatrisk sykepleier, m.v., samt åpen barnehage.

I møtet med unge med spiseforstyrrelser benytter bydelen STERK/SVAK, Håndbok om spiseforstyrrelser. Boka har et eget metodekapittel for behandlere. Kapitlet er retningsgivende for oppfølgingen i skolehelsetjenesten av ungdom i bydelen med spiseforstyrrelser.

Flere av tiltakene bydelen har for familier og barn og unge gjelder hele aldersgruppen 0-17 år, eventuelt flere enn én aldersgruppe, og det er derfor lagt til et punkt 1.3.5 som gjelder for mer enn en aldersgruppe. Andre tiltak/ tilbud er mer aldersspesifikke. Disse er omtalt under punktene 1.3.1 til 1.3.4.

Utekontakten i bydelen har ansvaret for et eget arbeidstreningstiltak for ungdom, etablert som del av opptrappingsplanen for psykisk helse. Tiltaket er planlagt videreutviklet blant annet med personlig fremdriftsplan og en formalisering av samarbeidet med barneverntjenesten og sosialtjenesten om enkeltungdom som trenger helhetlig oppfølging.

Bydelen deltar i en rekke prosjekter som berører området psykisk helse: *Familieveiviser*, *Sammen for barn og unge*, som er omtalt tidligere. *Psykisk helse i osloskolen*, sammen med to ungdomsskoler, og *Ungdom og utviklingsfremmende samtaler* i to videregående skoler. Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk er samarbeidspartner i de to sistnevnte prosjektene.

1.3.1 De yngste barna

Flere av tiltakene som er rettet mot de minste barna og deres foreldre er også rettet mot andre aldersgrupper. Se derfor også 1.3.5.

Av tiltak spesifikt rettet mot de minste barna og deres foreldre er *Gyldne øyeblikk*, et tiltak i regi av Kirkens Bymisjon, senter for barn, unge og familier, der målgruppen er småbarnsmødre med depresjon. Gravide/ mødre får samspillsveiledning, med fokus på relasjonen og på å minske belastninger og konflikter.

Mål 1 Deprimerte mødre får tilbud om deltakelse i *Gyldne øyeblikk*.

Tiltak

1. Deprimerte mødre tilbys deltakelse i *Gyldne øyeblikk* .

1.3.2 Barn i barneskolealder

Tiltakene som er rettet mot barn i barneskolealder er også rettet mot andre aldersgrupper. Se derfor 1.3.5.

1.3.3 Ungdom i ungdoms- og videregående skole

Flere av tiltakene som er rettet mot ungdom i ungdoms- og videregående skole er også rettet mot andre aldersgrupper. Se derfor også 1.3.5.

Blant tiltak spesifikt rettet mot denne aldersgruppen er arbeidstreningstiltaket i regi av utekontakten, samarbeidsprosjektet *Utviklingsfremmende samtaler* og *Psykisk helse i osloskolen*.

Mål 1 Ungdom som i kortere og lengre perioder er i arbeidstreningssgruppa får hjelp til å komme tilbake til skole, i jobb, eventuelt er fulgt opp på annen måte.

Tiltak

1. Arbeidstreningssgruppa videreføres og styrkes, slik at den kan inngå som et aktivt element i tiltakskjeder for unge som trenger særlig oppfølging.
2. Arbeidstreningstiltaket videreutvikles med vekt på struktur, arbeidsoppgaver, og helhetlig tilnærming/tilbud til deltakerne.

Mål 2 Ungdom i videregående skoler blir tilbudt et lavterskel samtaletilbud fra skolehelsetjenesten i samarbeid med Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk.

Tiltak

1. Prosjektet "Utviklingsfremmende samtaler" gjennomføres i samarbeid med Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk og skolene
2. Helsesøsterressurs på Manglerud videregående skole økes til 80 %, og helsesøsterressurs på Ulsrud videregående skole økes til 80 %
3. Helsesøster i skolehelsetjenesten samarbeider i prosjektet med psykolog/ klinisk sosionom tilsatt fra Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk.

Mål 3 Det er avklart hvordan bydelen kan bidra når det gjelder skolens psykiske helseplan.

Tiltak

Det avklares hvordan bydelen kan være med å støtte opp om skolens psykiske helseplan med tiltak for hele skolemiljøet, for elever som er i risikozonen og for elever med psykiske lidelser, også etter endt prosjektperiode.

1.3.4 Unge med psykiske vansker i overgangen mellom tjenester for barn og voksne (16-23 år)

Flere av tiltakene som er rettet mot unge med psykiske vansker i overgangen mellom tjenester for barn og voksne er også rettet mot andre aldersgrupper. Se derfor også 1.3.5.

Her vil vi spesielt framheve prosjektet *Ja – vi kan*.

Mål 1 Bydelen gir et samordnet tilbud av høy faglig kvalitet til unge som står i fare for å utvikle/ har utviklet rusmisbruk, eller som på annen måte er i en risikosone.

Tiltak

1. Prosjekt "Ja – vi kan" gjennomføres med fokus på utvikling av forebyggende tiltak og tiltak for unge med hjelpebehov.

1.3.5 Generelt barn og unge 0-23 år

Under dette underkapittelet er tiltak som gjelder alle barn og unge, eventuelt mer enn en aldersgruppe.

Mål 1 Familier med barn og unge med behov innen habilitering/ psykiske vansker møter samordnede og godt koordinerte tjenester.

Tiltak

1. Arbeidet med forbedringstiltak innen habilitering og psykisk helse videreføres i samsvar med målsettinger i prosjekt Familieveiviser.

Mål 2 Bydelen har utviklet plan med konkrete tiltak for å fange opp og gi tilbud til barn og unge med rusmisbrukende og psykisk syke foreldre, barn og unge som lever med vold i familien, samt barn og unge som kan bli utsatt for tvangsekteskap eller kjønnslemlestelse.

Tiltak

1. Handlingsplan for utsatte barn og unge utvikles iht føringer fra Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester, og følges opp iht tiltak og rutiner.

Mål 3 Foreldre som har behov for støtte i foreldrerollen, får tilbud om støttende tiltak fra Familiesenteret, for å mestre samspillet i med barna og forebygge avvikende atferd.

Tiltak

1. Foreldrerådgivning/ -terapi (PMTO), rettet mot adferdsvansker, tilbys foreldre med barn 3 - 12 år.
2. Foreldrerådgivning/ -terapi (PMTO) spisses mot enkeltgrupper, som barn i barnevernet og barn med psykiske vansker.
3. Det tilbys Marte-Meo veiledning for foreldre rettet mot tilknytnings- og samspillsvansker.

4. Det tilbys parsamtaler for foreldre som sliter i foreldrerollen.
5. Det arrangeres samtalegruppe for foreldre som er usikre i foreldrerollen.
6. Familiesenteret tilbyr kurs "Godt Samliv" til førstegangsforeldre.
7. Familiesenteret tilbyr, ved hjelp av prosjektmidler kurset "Fortsatt foreldre" (ivaretagelse av barn etter en skilsmisse).

Mål 4 Barn og unge med psykiske vansker, får tilbud om støttende tiltak fra familiesenteret.

Tiltak

1. Det tilbys psykisk helsehjelp i form av individuelle konsultasjoner med psykolog, ev psykiatrisk sykepleier over et kortere tidsrom.
2. Det tilbys gruppetiltak for barn med psykisk syke foreldre.

Mål 5 Drøft-møter bidrar til at barn/ familier får den hjelpen de behøver ved at det raskt avklares hvor saken hører hjemme.

Tiltak

1. Saker drøftes anonymt mellom Helsetjenester barn og unge, Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk og barneverntjenesten for avklaring av hvor saken hører hjemme og hvilken type hjelp familien/ barna skal få og fra hvilken instans hjelpen skal tilbys.

Mål 6 Det er lagt til rette for at barn og unge med psykiske vansker tar del i aktiviteter i nærmiljøet.

Tiltak

1. Aktivitetstilbud og muligheter i nærmiljøet benyttes som arena for aktivitetsgrupper for barn med støttekontakt.
2. Bydelens åpne fritidstilbud tilrettelegges for barn og unge med psykiske vansker.
3. Samarbeidet med frivillige lag og organisasjoner om egne tiltak for barn og unge med psykiske vansker videreføres og videreutvikles.
4. Søknader sendes eksterne instanser for ressurser til tiltak for målgruppen, som *Idrett og utfordring* o.l.

1.4 Voksne med psykiske vansker og lidelser

1.4.1 Bolig og oppfølging i bolig

Bydel Østensjø er i ferd med å vedta boligsosial handlingsplan for perioden 2009 til 2012. Med utgangspunkt i en omfattende boligkartlegging har en kommet fram til fem hovedutfordringer:

1. Fremskaffe flere og mer egnede boliger til bydelens vanskeligstilte
2. Gjøre flere vanskeligstilte i stand til å beholde boligen sin
3. Bedre tilgjengelighet til og i boligene i bydelen
4. Utvikle positive bomiljøer i dialog med beboerne
5. Styrke boligbistandsarbeidet i bydelen

Planen viser strategier og tiltak som gjør det mulig å møte disse utfordringer. Når det gjelder psykisk helseplan, ser en det som hensiktsmessig å ta for seg noen av tiltakene som vurderes å være en viktig forutsetning for det psykiske helsearbeidet i bydelen. Det gjelder spesielt

hovedutfordring nr. 2, som skal sikre at vanskeligstilte skal være i stand til å beholde boligen sin, og nr. 5. som gjelder styrking av boligbistandsarbeidet. I tillegg vurderes det på sikt nødvendig å planlegge nye boliger med bemanning til personer med alvorlige psykiske lidelser og dobbeltdiagnose psykiske lidelser og rusproblematikk, jfr. punkt nr. 1.

1.4.1.1 Planlegge nye og differensierte boliger for personer med psykiske lidelser

Beskrivelse

I følge boligkartleggingen som ble gjennomført høsten 2008 i Bydel Østensjø, trenger 24 personer med psykiske lidelser og 9 personer med dobbeltdiagnose rus/ psykiatri samlokaliserte boliger med oppfølging. Mange av disse bor i dag på institusjon. Ved årsskifte 2008/ 2009 ble bestillerfunksjonen innen psykisk helse overført til tiltakssenteret. Bestillerfunksjonen skal ha oversikt over alle boligtilbud både internt i bydelen og eksternt.

Mål 1 Bydelen har et differensiert boligtilbud til personer med psykiske lidelser.

Tiltak

1. Dagens kommunale boligmasse i bydelen gjennomgås og vurderes for mulige samlokaliserte boliger.
2. Det søkes samarbeid med Søndre Oslo Distriktpsikiatrisk senter og tilgrensende bydeler for å etablere boligtilbud for personer med alvorlige psykiske problemer og for personer med dobbeltdiagnose rus/ psykiske lidelser.

1.4.1.2 Bomiljøarbeid

Beskrivelse

Det er et økende antall personer med sammensatte problemer, der psykiske lidelser inngår som hovedproblemet, som trenger oppfølging for å kunne bo i sine boliger. Dette gjelder grunnleggende botrening, gjennomgang av husordensregler, praktisk hjelp og veiledning blant annet vedrørende økonomi. Bydelen har prioritert oppfølging i enkelte bomiljøer ved å ha faste miljøarbeidere på stedet til faste tider en til to ganger per uke. Det har vist seg å virke stabiliserende på bomiljø og forbygge problemer. I tillegg har bydelen gjennomført prosjektet *Færre utkastelser* med støtte fra Husbanken. Prosjektet er nå avsluttet, men en ser at det er viktig å videreføre arbeidet med personlig oppfølging i hver utkastelsessak innenfor ordinær virksomhet.

Mål 1 Personer med psykiske lidelser beholder boligen sin.

Tiltak

1. Miljøarbeidertjenester ved utsatte boområder sikres og videreutvikles.
2. Arbeidet med oppfølging av alle utkastelsessaker videreføres innenfor ordinær virksomhet.

1.4.1.3 Oppfølging av hjemmeboende personer med psykiske lidelser

Beskrivelse

Psykiske helsearbeidere og sosialkonsulenter i sosialtjenesten følger opp mennesker med psykiske lidelser som bor i bydelen. De har en viktig oppgave med å forebygge innleggelse/reinnleggelse i spesialisthelsetjenesten og å mestre selvstendige boforhold. Per 01.11.2008 hadde 121 brukere slik oppfølging fra psykiske helsearbeidere. Det tilbys og planlegges nye gruppetilbud til brukerne blant annet for å bygge opp nettverk. Videre hadde sosialkonsulentene ved tiltakssenteret oppfølging av 263 brukere, hvorav en stor del har psykiske lidelser, ofte i kombinasjon med rusavhengighet. Mange henvendelser kommer fra

fastlegen og i mange saker er det tett samarbeid med spesialisthelsetjenesten og Søndre Oslo Distriktpsikiatrisk senter.

En kan anta at omlag en tredjedel av alle som mottar ordinære hjemmetjenester, har en psykiatrisk diagnose som har betydning for omfanget av de tjenester de mottar fra hjemmetjenesten og dagsentertilbud.

Bydelen benytter i overkant av 100 skjermede plasser i sykehjem for personer med demens.

Det er ansatt oppsøkende fagkonsulent i bydelen som har sin base ved eldresentrene. Hovedoppgavene er seniorveiledning og tilbud om hjemmebesøk til alle eldre som fyller 80 år i inneværende år og som enda ikke mottar tjenester fra bydelen. Oppsøkende fagkonsulent har en viktig rolle i å oppdage eldre personer med psykiske vansker/ lidelser og bidra til at de får nødvendig hjelp, blant annet bidra til kontakt mellom bruker og aktuelle tiltak som kan forhindre sosial isolasjon og inaktivitet. Dette kan dreie seg om alt fra informasjon om eldresentrene til kontakt med ulike hjelpetiltak.

Mål 1 Hjemmeboende personer med psykiske lidelser unngår innleggelse og reinnleggelse i spesialisthelsetjenesten.

Tiltak

1. Psykiske helsearbeidere og sosialkonsulenter viderefører arbeidet med tett individuell oppfølging av personer med psykiske lidelser og med dobbeltdiagnose rus/ psykiatri
2. Det planlegges og gjennomføres gruppetilbud til kvinner med minoritetsbakgrunn og psykiske lidelser og til personer med overvekt som tilleggspålegg til psykiske lidelser.
3. Samarbeid med fastlege og spesialisthelsetjeneste følges opp og videreutvikles.

Mål 2 Hjemmeboende over 80 år får besøk av fagkonsulent, og får ved behov hjelp til å komme i kontakt med aktuelle tiltak.

Tiltak

Hjemmeboende over 80 år som har psykiske vansker hjelpes til å komme i kontakt med rett tilbud/ hjelpetiltak, blant annet for å motvirke isolasjon og inaktivitet.

1.4.2 Sysselsetting og kvalifisering

Beskrivelse

En av de statlige målsetningene med opprettelse av NAV-kontorer, er å sikre at alle som ønsker det, skal gis mulighet til inntekstgivende arbeid. NAV sentralt og lokalt i Oslo har egen satsing på arbeid og psykisk helse. Det er ansatt en løst på hvert NAV-kontor i hver bydel i Oslo som skal sikre ekstra tett oppfølging og legge til rette for at den som trenger det, loses inn i behandlingsapparatet. I tillegg er det satt inn ressurser til tiltaket *Vilje Viser Vei*. Personer med psykiske lidelser i Bydel Østensjø kan også benytte byomfattende tilbud. Under følger en nærmere beskrivelse av *Vilje Viser Vei*.

1.4.2.1 Storbysatsingen Vilje Viser Vei

Beskrivelse

Vilje viser vei er et tiltak som skal sikre mennesker med psykiske lidelser mulighet til å komme i ordinært arbeid. Bydel Østensjø samarbeider med Søndre Oslo Distriktpsikiatrisk senter og NAV, og det er ansatt 2 tilretteleggere som skal gi tilbud om tett oppfølging, tilrettelegging og koordinering av tiltak. Personer kan søkes/ henvises fra NAV lokalt, Distriktpsikiatrisk senter eller annen behandlingsinstans. Søker kan ha en form for trygdeytelse ved inntak, men søknad om attføring skal initieres raskt. Tilretteleggers hovedoppgave er å bistå deltager med å komme i praksisplass og følge opp deltager der. Det skal gis individuell oppfølging tilpasset deltagers ressurser, muligheter og behov. I den grad det er mulig, skal tilrettelegger bidra til at praksisperioden fører til fast arbeid og gradvis trappe ned oppfølgingen. Deltager kan være i tiltaket i inntil 3 år. Hver tilrettelegger skal til enhver tid ha 15-20 personer i tiltaket.

Mål 1 Deltakere i *Vilje Viser Vei* får avklart sin arbeidsevne slik at de primært kan delta i ordinært arbeid, sekundært delta i tilrettelagt arbeid eller få avklart varige trygdeytelser.

Tiltak

1. Det gjennomføres faste møter med NAV og Søndre Oslo Distriktpsikiatrisk senter i forbindelse med rekruttering av personer til tiltaket.
2. Henvisende instans, tilrettelegger og deltaker skal gjennomføre trekantsamtaler før vedkommende tas inn i tiltaket.
3. Tilretteleggerne skal fremskaffe aktuelle praksisplasser.
4. Tilretteleggerne skal gi tett individuell oppfølging.

1.4.3 Fritid, aktiviteter og kultur

Mange personer med alvorlige psykiske lidelser har fått innvilget støttekontakt til hjelp for å overvinne en vanskelig livssituasjon. Støttekontakten kan bidra til at vedkommende kommer seg ut, enten det er for å gå en tur eller på kafé eller kino. Bydelen har også treffsted/aktivitetshus som kan utvikles ytterligere.

1.4.3.1 Utvide tilbudet til treffstedene

Beskrivelse

Bydel Østensjø har i dag to treffsteder for personer med psykiske lidelser, Kafé X på Oppsal og Multehaug på Abildsø. Kafé X har åpent tre dager og Multehaug to dager i uken. De tre første månedene i 2009 har antall gjennomsnittsbesøkende på Multehaug vært 10 personer og på Kafé X 12 personer. Det arbeides med å differensiere aktivitetene for å sikre flere besøkende, blant annet fra beboere i bydelens samlokaliserte boliger for personer med psykiske lidelser. Det er et ønske å utvide åpningstiden.

Menighetene i Bydel Østensjø har bistått med tilbud om fysisk trening og turgruppe til brukerne av treffstedene. Det er ønskelig å videreføre og videreutvikle dette samarbeidet.

Mål 1 Aktivitetstilbudet for mennesker med psykiske lidelser er differensiert og godt tilrettelagt.

Tiltak

1. Det lages en egen snekkeravdeling på Kafe X.
2. Det opprettes hagegruppe på Multehaug.
3. Det gjennomføres faste møter mellom leder for treffstedene og styrerne i samlokaliserte boliger for å sikre et aktivitetstilbud i samsvar med beboernes behov.
4. Brukerforum videreføres.
5. Det legges til rette for utvidet åpningstid.
6. Samarbeid med menighetene i Bydel Østensjø videreutvikles.

1.5 Kompetanse

Beskrivelse

Bydelen har en opplæringsplan som rulleres årlig, hvor kompetanseutvikling i arbeid med mennesker med psykiske lidelser inngår. Bydelen har hatt felles opplæring på tvers av fagavdelingene i individuell plan og koordinators rolle, samt i utvalgt tematikk vedrørende psykisk helse. Det er i 2008 etablert veiledning for koordinatorene og nettverk for koordinatorene.

Det er viktig at ansatte i tjenestene har god kompetanse både når det gjelder å vurdere bekymring for barn med særlige behov, hva som skal gjøres og hvem som bør kontaktes/ involveres i hvilke saker. Dette bør ha fokus mht kompetanseutvikling i kommende periode.

Prosjekter som Familieveiviser og Sammen for barn og unge, Ja – vi kan og Vilje viser vei vil gi betydelige effekt mht økt kompetanse gjennom selve arbeidet, konferanser, seminarer og kurs som vil bidra til å styrke kompetansen innen psykisk helse, i første rekke for de som er direkte involvert i prosjektene, men også for andre ansatte som på et eller annet vis berøres av prosjektene.

Bydelene i region syd har jevnlig kurs innen området psykisk helse i regi av Søndre Oslo Distriktspsykiatrisk senter.

Bydelens hjemmetjeneste har fra 2007 hatt fokus på opplæring av alle ansatte til å kunne gjenkjenne tidlige tegn på demens og lignende tilstander. Opplæringen er et samarbeid med Geria, Ressurscenter for aldersdemens og alderspsykiatri, og er et tilbud til alle ansatte i hjemmetjenesten.

Styringsgruppa for Tverrfaglig samarbeidssystem har bestemt at det i 2009 og 2010 skal settes fokus på krigsskadde/ traumatiserte barn og unge, blant annet ved økt kompetanse.

Mål 1 Ansatte har god kompetanse innen området psykisk helse .

Tiltak

1. Tiltak for kompetanseutvikling i arbeid med mennesker med psykiske lidelser innarbeides i årlige opplæringsplaner.
2. Opplæring av ansatte i bruk av individuelle planer videreføres i 2009 og 2010.

3. Det gjennomføres tiltak for styrking av kompetanse slik at aktuelle aktører kan identifisere barn/ unge med behov for støttetiltak, ivareta de oppgaver som måtte tilligge dem innenfor eget ansvarsområde og inngå i et samarbeid rundt enkeltbrukere/ familier.
4. Det gis tilbud om videreutdanning for ansatte som arbeider med mennesker med psykiske lidelser.
5. Dagsseminar for ansatte på tiltakssenteret, i boligene og i hjemmetjenesten gjennomføres i løpet av planperioden.
6. Deltakere i direkte i prosjekter og andre som berøres av disse, tilføres økt kompetanse gjennom deltakelse i konferanser, seminarer og kurs m.v.
7. Samarbeidet mellom bydelene i region syd om kompetansetiltak i regi av Søndre Oslo Distriktpsikiatriske senter videreføres i 2009 og 2010.
8. Det gjennomføres opplæring i samarbeid med Geria, om demens og lignende tilstander.
9. Kompetansetiltak vedr krigsskadede/ traumatiserte barn og unge gjennomføres i samsvar med føringer fra Tverrfaglig samarbeidssystem.

1.6 Informasjon

Beskrivelse

Bydelen har i forrige periode forbedret informasjon av betydning for området psykisk helse, både på nettsidene våre og på intranett. Eget knappepunkt *Psykisk helse* er etablert i samsvar med føringer/ mal fra Helse- og velferdsetaten, med linker til pedagogisk psykologisk tjeneste, barne- og ungdomspsykiatrien, helsedirektoratet m.fl. Her er det fortsatt en utfordring å få fram bydelens egne tjenester i den helhetlige presentasjonen.

Nettsidene er forbedret på temaer som individuell plan og koordinerende enhet.

Bydelen har etablert serviceerklæringer for aktuelle tjenesteområder, som fagsenter barn og unge, Helsetjenester barn og unge, Tiltakssenteret, bestillerkontorene m.m.

Det er utarbeidet folder om tjenestene som tilbys av psykiske helsearbeidere i bydelen, brosjyrer for tilbud ved treffstedene for mennesker med psykiske lidelser. En utfordring er i større grad å synliggjøre program for det som til enhver tid er av tilbud til målgruppen, blant annet på våre nettsider. Til dette kan en også benytte bydelens faste sider i Nordstrands Blad.

Bydelen markerer Verdensdagen for psykisk helse i samarbeid med Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk og Distriktpsikiatrisk senter, skolene og Deichmanske bibliotek.

Handlingsplan psykisk helse 2009-2010 skal gjøres kjent for brukerne og ansatte som arbeider med psykiske lidelser.

Mål 1 Bydelens tjenester innen psykisk helse, og aktiviteter for mennesker med psykiske vansker/ psykiske lidelser, er synliggjort på bydelens nettsider og på bydelens sider i Nordstrands Blad.

Tiltak

1. Bydelens egne tjenester til mennesker med psykiske lidelser/ psykiske vansker synliggjøres i en helhetlig sammenheng på bydelens nettsider.
2. Tilbud til brukergruppen annonseres på nettsidene og i Nordstrands Blad.
3. Handlingsplan psykisk helse 2009-2010 gjøres kjent for brukerne og ansatte som arbeider med psykiske lidelser.

2 Evaluering og rapportering

Oslo kommune skal for 2009 og 2010 rapportere årlig til Fylkesmannen på kommunens samlede innsats på området psykisk helse. I tillegg er det besluttet at kvartalsrapporteringen skal videreføres, med innhenting av informasjon gjennom dialogmøter til 1. tertial og utfylling av spørreskjema til 2. tertial og årsavslutning hvert år. Bydelen skal rapportere til Helse og velferdsetaten som i dag.

Mål 1 Bydelens oppfølging av psykisk helse er godt dokumentert.

Tiltak

1. Det rapporteres iht fastsatt program knyttet til området psykisk helse, inklusive rapportering på gjennomføring av tiltak og måloppnåelse ifm Handlingsplan psykisk helse 2009-2010.

Oslo kommune
Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester

OSLO KOMMUNE	
BYDEL ØSTENSJØ	
20 FEB 2009	
200900148-1	TUG
AM:RC	357.1
Dato: 19.02.2009	

Bydel 1 - 15

Deres ref:

Vår ref (saksnr):

Saksbeh:

Arkivkode:

200705507-78

Truus Greuter Bøe, 23 46 11 56

357

INFORMASJON OM BYRÅDSSAK 24/09 OG INVITASJON TIL DELTAKELSE I PRØVEPROSJEKT

Det vises til vedlagte byrådssak og utarbeidet prosjektskisse. Med forbehold om bystyrets godkjenning skal det igangsettes et prøveprosjekt i to bydeler knyttet til samordning og bestilling av TT- fritidsreiser.

Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester inviterer interesserte bydeler til å søke om deltakelse i prosjektet. Arbeidet med å forberede prøveprosjektet bør igangsettes snarest, og bydelene inviteres til å fatte vedtak om deltakelse i prøveprosjektet i to omganger. En foreløpig administrativ beslutning med ønske om å delta, meldes byrådsavdelingen innen **30.mars 2009**. Et endelig politisk vedtak bes oversendt innen **20.mai 2009**. Byrådsavdelingen forutsetter at en endelig søknad fra deltakerbydel blir forankret gjennom et politisk vedtak i bydelsutvalget, herunder behandling i eldreråd og råd for funksjonshemmede.

Utgangspunktet for igangsetting av prosjektet er behovet for samordning og bestilling av TT-fritidsreiser og fordeler knyttet til dette. Det antas at samordning og bestilling av transport vil gi brukere et bedre transporttilbud innenfor eksisterende ressursrammer.

I prøvebydelene vil de som er TT-brukere pr i dag kunne velge om de vil delta i ordningen eller beholde sitt TT-kort, som kun gir dem et begrenset antall reiser. Det forutsettes egeninnsats og egenfinansiering fra deltakerbydeler, dog ikke utover midlene bydelene har avsatt til fritidsreiser. I utvelgelsen av prøvebydeler vil det ble lagt vekt på en geografisk nærhet i prøvebydelene, og det vil være ønskelig med varierende størrelse på bydeler.

Spørsmål om prøveprosjektet kan rettes til spesialrådgiver Truus Greuter Bøe, tlf.: 23 46 11 56 eller e-post truusgreuter.boe@radhuset.oslo.kommune.no

Med vennlig hilsen

Björg Månum Andersson
kommunaldirektør

Åse Snåre
helse- og omsorgssjef

Godkjent og ekspedert elektronisk

Vedlegg: Byrådssak 24/09
prosjektskisse

Kopi med vedlegg: HEV

Byrådsavdeling for velferd og
sosiale tjenester

Postadresse:

Rådhuset, 0037 Oslo

E-post: postmottak@byr.oslo.kommune.no

**EVALUERING AV TT-ORDNINGEN I OSLO - FORSLAG TIL
GJENNOMFØRING AV ET PROVEPROSJEKT MED SAMORDNING AV
BESTILLINGSTRANSPORT AV TT FRITIDSREISER.**

Sammendrag:

Denne saken har sin bakgrunn i sak 221/07 *En bedre TT-ordning*, der bystyret ba om en evaluering av dagens TT-ordning. Saken er også oppfølging av uttalelser fra bystyret mv. I budsjett 2009 har samferdsels- og miljøkomiteen bedt byrådet om å gjennomgå tilbudet til de med livsvarige funksjonshemninger før og etter at de har fylt 67 år, i den kommende byrådssaken om TT-kjøring. Dette med tanke på likebehandling uavhengig av brukerens alder. Videre har komiteen i tidligere budsjettinnstillingen uttalt: "den enkelte bruker bør tilbys en transportordning, som dekker behovet knyttet til transport både til arbeid, utdanning og fritidsformål, og ber byrådet legge frem en sak som vurderer en organisatorisk plassering av TT-ordningen i samferdselsetaten."

Byrådet legger med dette frem sak om evaluering av TT-ordningen, der det er sett på organisering, brukertilfredshet og omfang. Det er også undersøkt i hvilken grad det er mulig å koble løyvene og den generelle taxiforvaltningen til TT-transporten, med sikte på at alle taxier skal ha tilbud om TT-transport. Videre er det vurdert i hvilken grad det kan benyttes minst 2 transportører for TT-brukere med behov for spesialtransport.

Evaluering av TT-ordningen er blant annet basert på en rapport fra Ramboll Management. Rapporten viser at Oslo kommune har en meget god TT-ordning, og at brukerne i stor grad er fornøyde med tilbudet. Oslo kommune bruker mer midler på tilskudd til reiser for forflytningshemmede enn resten av landet til sammen. Ingen andre fylkeskommuner er i nærheten av å gi et så godt tilbud på TT- kjøring som i Oslo.

Imidlertid påpeker brukerne at TT ordningen bør utvikles til å bli en tjeneste som i større grad gir samme muligheter til transport for denne målgruppen som for resten av befolkningen. I tillegg ble det vist til at brukere over 67 år ønsker å få tildelt flere reiser.

Den første delen av denne saken omhandler utredning knyttet til evalueringen. Den andre delen beskriver alternative modeller for dør til dør transport. Med utgangspunkt i evalueringen, senere innspill fra brukerorganisasjonene, og erfaring fra dør til dør transport andre steder, er det vurdert å gjennomføre et prøveprosjekt med samordning av bestillingstransport av fritidsreiser.

Byrådet mener dagens TT-ordning er god, men at det er et stort potensial for å få flere turer innenfor samme økonomiske ramme. Innenfor denne rammen har byrådet vurdert hvordan den enkelte bruker kan tilbys en transportordning som dekker behovet knyttet til transport både til arbeid, utdanning og fritidsformål. Det er sett nærmere på erfaringene med bestillingstransport og samordning andre steder og om dette har overførbarhet til Oslo kommune.

For å kunne tilby en bedre dør til dør transportordning foreslår byrådet et prøveprosjekt med en modell som forenkler saksbehandlingen og som vil gi flere reiser, innenfor, og der det er naturlig også utenfor Oslo kommunes grenser.

Proveprosjektet bør finne sted i to bydeler, der dagens individuelle TT-transport erstattes med maxitaxi/minibusser, som transporterer brukerne fra dør til dør, der billettprisen for brukeren være lik de egenandeler som bystyret fastsetter for TT-transport.

De understrekes at eksisterende ordning med individuell transport vil bli opprettholdt for dem som ikke kan eller vil delta i en forsøksordning.

Alternative former for organisering benyttes mange andre steder og erfaringene fra disse stedene viser at det innenfor byregioner kan gis et tilbud som dekker reisbehovet for en stor del av dagens TT-brukere. En viktig premis for å kunne gi et tilbud om ubegrenset antall reiser er samordning, samkjøring og forhåndsbestilling.

Som følge av de muligheter ny teknologi gir, anbefaler byrådet å gjennomføre et prøveprosjekt etter en ny modell som er basert på forhåndsbestilling og samkjøring. Prosjektet skal pågå i tre år hvorav det første året hovedsakelig vil medgå med tilrettelegging for gjennomføringen. Planlegging og gjennomføring av prøveprosjektet foreslås utarbeidet i nær dialog med brukerorganisasjonene og bydelene som melder sin interesse for utprøving av ny modell. Det vil bli gjennomført evaluering av forsøksordningen.

Prosjektet skal bidra til å gi Oslo kommune grunnlag for å vurdere om en samordning av fritidsreiser vil være egnet for vedkommende brukergrupper i Oslo kommune. Konkrete vilkår for forhåndsbestilling og samkjøring vil, med utgangspunkt i bystyrets behandling av saken, bli vurdert nøye slik at kvaliteten på gjennomføringen av transporttilbudet ikke svekkes. En ordning med samkjøring i maxitaxi/minibusser vil bety at flere reiser kollektivt og er dermed er forslaget om fremtidig modell også med på å utvikle gode miljømessig transportløsninger i byen.

Byrådet viser også til at staten vil sette i gang et forsøksprosjekt i ett eller flere fylker hvor bestillingstransporten knyttet til TT bygges ut. Fylkeskommunene/Oslo kommune er invitert til å søke om midler til gjennomføring av forsøk med samordning av bestillingstransport og TT transport tilbud.

Byrådet foreslår at den foreliggende evalueringen av TT-ordningen tas til orientering og at anbudskonkurranse på TT-transport gjennomføres. Det foreslås i tillegg å iverksette et prøveprosjekt knyttet til samordning og bestillingstransport av TT-fritidsreiser.

Saksfremstilling:

1. Bakgrunn

Bystyret behandlet i møte 20.06.2007, sak 221, "En bedre TT-ordning". I saken fattet bystyret følgende vedtak:

1. Byrådet bes igangsette en evaluering av dagens TT-ordning. En slik evaluering må se på organisering, brukertilfredshet og omfang.
2. Byrådet utreder i hvilken grad det er mulig å koble loyvene og den generelle taxiforvaltningen til TT-transport med sikte på at alle taxier skal ha tilbud om TT-transport.

3. Byrådet utreder i hvilken grad en for TT-brukerne med behov for spesialtransport kan benytte minst 2 transportører.

4. Anbudskonkurranse på TT-transport utsettes inntil en slik utredning er forelagt

Denne saken fremmes blant annet som et resultat av ovenstående vedtak. For å vurdere brukertilfredshet og omfang og organisering av dagens TT-ordning har det vært gjennomført en utredning med ekstern bistand fra Rambøll Management.

Rambøll Management har også hatt i oppdrag å se på tilbudet i andre fylker. Rapporten fra konsulentfirmaet er sendt bystyret tidligere og følger denne saken som uttrykt vedlegg. Evalueringen oppsummeres på side tre, fire, fem og seks.

I tillegg til den eksterne utredningen er det utredet i hvilken grad det er mulig å koble løyvene og den generelle taxiforvaltningen til TT-transport med sikte på at alle taxier skal kunne tilby dette, samt i hvilken grad brukerne med behov for spesialtransport kan benytte minst 2 transportører.

Målet har vært å finne frem til den form og modell for TT som er best egnet til å gi flere reiser, og som i større grad koordineres med ordinær kollektivtrafikk. Da dagens modell vanskeliggjør en kostnadseffektiv dør til dør transport, er også fremtidige organisasjonsformer og modeller for TT-ordningen vurdert.

2. Om TT-ordningen

Tilrettelagt transporttjeneste eller spesialtransport (TT-tjeneste eller "dør-til-dør" transport) for forflytningshemmede er et tilbud som skal supplere det ordinære transporttilbudet. Fylkeskommunene har ansvar for planlegging, finansiering og organisering av denne tjenesten. En TT-reise er en kollektivreise der brukerne må påregne fellestransport med andre.

Opprinnelig ble transport for forflytningshemmede startet og organisert av private og humanitære organisasjoner i 60 årene. Dette fordi kollektivtransporten på mange måter ikke var tilgjengelig for bevegelseshemmede, og alternativtransport ble derfor for mange den eneste mulighet til å kunne foreta en reise. TT-ordningen ble opprinnelig opprettet for rullestolbrukere med behov for spesialtilpassede kjøretøy, og er siden utvidet til å omfatte nye brukergrupper.

Oslo formannskap vedtok i 1974 å opprette en transporttjeneste for funksjonshemmede. Opprettelsen var motivert av at funksjonshemmede som ikke kunne bruke offentlige kommunikasjonsmidler også hadde krav på å få dekket sitt transportbehov. Oslo Sporveier fikk ansvaret for denne transporttjenesten. Ved en senere reorganisering ble det ordinære taxisystemet engasjert i driften.

Oslo kommunes ansvar for transport av funksjonshemmede, TT-transport, inngår som en del av det fylkeskommunale ansvaret for lokal kollektivtransport. Omfanget av de individuelle rettighetene til tjenesten vedtas i kommunal forskrift, samt vedtak i de årlige budsjetter.

Det er totalt 17 175 godkjente TT-brukere i Oslo per 31.12.07, hvorav 14 563 personer er brukere av ordinær drosje og 2612 spesialbilbrukere. Antall turer i 2007 var 916 000, hvor 84,6 % var ordinære drosjeturer mens 14,4 % var spesialbilturer. Samlet brukte Oslo kommune 192,5 mill på TT-ordningen i 2007. Bestilling og planlegging av reiser med spesialbiltransport samt reiser til arbeid mm skjer gjennom Konsentra AS – Kjørekontoret. Oslo Taxi står for det meste av TT-transporten.

TT-transport gjennomføres med drosjer og spesialbiler. TT transport kan brukes til arbeid, utdanning, skolefritidsordning, barnehage samt til fritidsreiser.

Oslo kommune har et meget godt TT-tilbud sammenlignet med andre fylkeskommuner.

2.1 Kostnader med dagens TT-ordning:

TT-kostnader i 2007 utgjør 192,5 mill, med 17175 brukere utgjør dette 11 209 kr per bruker. Antallet reiser i Oslo er 916255 reiser og 17175 brukere, dvs. 53,3 reiser per bruker. Kostnader i Oslo er 192,5 mill. og 916255 reiser, noe som gir en gjennomsnittlig kostnad på kr 210,11 per reise.

Tilsvarende for landet utenom Oslo i 2007:

TT-kostnader per bruker i Norge utenom Oslo er 219,1 mill. og det er 90363 brukere, dvs. 2 425 kr/bruker. Antall reiser Norge utenom Oslo er 1277114 og 90363 brukere gir i snitt 14,1 reiser per bruker. Kostnader i landet eks Oslo er 219,1 mill. og det foretas 1277114 reiser, dvs. kr 171,57 i gjennomsnittlige kostnader per reise.

3. Utredningen knyttet til evalueringen om dagens TT-ordning

3.1 I vedtaks punkt 1 i sak 211/07 er byrådet bedt om å *igangsette en evaluering av dagens TT-ordning. En slik evaluering må se på organisering, brukertilfredshet og omfang.*

Dette oppdraget er utført av Rambøll Management som har kartlagt og vurdert brukertilfredshet, organisering og omfang av dagens TT-ordning. En vesentlig del av kartleggingen har skjedd ved intervjuer med:

- Brukere av ordningen
- Ansatte i bydelene
- Representanter for transportleverandører
- Et utvalg av interesseorganisasjoner

Lit fra den kartlegging og de analyser som er gjennomført, konkluderes det med at brukerne generelt er fornøyde. Det pekes på at synshemmede og spesialbilbrukere ønsker en ordning hvor kollektivtilbudet kan utnyttes mer effektivt. De som er over 67 år er mest misfornøyd med tildeling av antall turer. Reiseområdet er innenfor Oslo kommunes grenser, samt til Ahus. Denne begrensningen er også gjenstand for misnøye blant brukere.

Per i dag er ansvar for forvaltning av forskrift om TT lagt til den enkelte bydel. Bydelene behandler henvendelse fra brukere og søknader om tildeling av TT-kort og tilleggsreiser. De er også ansvarlige for saksbehandlingen knyttet til fornyelse av TT-kort og er første instans i ved behandling av klager.

Overføringen av myndighetsutøvelse til bydelen har gitt kvalitetsgevinster innenfor saksbehandling om TT-kort. Bydelene kan samordne saksbehandling av flere tjenester til samme person, og har ved geografisk nærhet mulighet for å gjøre en grundig saksutredning ved hjemmebesøk. Dette gir en større trygghet for at TT-kort innvilges til rett person. Bydelene har også etablert gode systemer i forhold til regnskap, økonomi og har ryddig og oversiktlig saksbehandling.

3.2 I vedtaks punkt 2 i sak 211-2007 er byrådet bedt om å *vurdere i hvilken grad det er mulig å koble løyvene og den generelle taxiforvaltningen til TT-transport med sikte på at alle taxier skal ha tilbud om TT-transport.*

På basis av tilgjengelige kilder som rapporter, dokumenter og samtaler med aktuelle personer er det utredet i hvilken grad det er mulig å koble løyvene og den generelle taxiforvaltningen til TT-transport med sikte på at alle taxier skal kunne gi tilbud om TT-transport.

En løsning hvor alle taxier skal ha tilbud om TT-transport innebærer at det nærværende system der det inngås avtaler om levering av transport nødvendigvis må utgå. Fri konkurranse innebærer at Oslo kommune ikke har avtaler om levering av transporttjenester, men at det legges til rette for at brukerne kan kjøre TT med hvilken som helst transportør som har drosjeløyve. Dersom en velger å innføre en ordning der alle taxier skal ha tilbud om TT-transport gir kommunen avkall på kontroll av TT-transport.

Ordningen forutsetter at brukerne tildeles kvote i form av et pengebeløp, og ikke et gitt antall turer, slik det er i Oslo i dag. Fastsettelse av reisekvote i form av pengebeløp, må innebære en større grad av differensiering mellom brukene enn ved dagens ordning. En av hovedutfordringene ved en slik ordning vil være å hindre at noen brukergrupper får et vesentlig dårligere tilbud enn i dag, på grunn av ulik reiseavstand til destinasjonen.

Innføring av en ordning med penger på kort forutsetter at TT-brukerne utstyres med en ny type betalingskort som kan leses av drosjenes taksameter.

Følgende forhold vil være sentrale i en modell der alle taxier skal ha tilbud om TT-transport:

- Brukerne bestiller transport fritt fra den leverandøren de måtte ønske. Bruk av TT-kortet er ikke begrenset til drosjer i Oslo og Akershus, kortet kan brukes i alle landets drosjer som har tilpasset betalingsterminal. Brukerundersøkelsen viser at "mulighet for å reise til nærliggende kommuner" er et ønske fra 64 % av TT-brukerne i Oslo.
- Hordaland, Buskerud og Akershus fylkeskommune har en slik ordning der de tildeler brukerne et betalingskort som trekkes i drosjen, slik at fakturering kan skje.
- Fordelen med ordningen er at brukerne kan velge mellom alle transportører som kan lese TT-kort. Brukerundersøkelsen viser allikevel at dette ikke er blant de forhold som brukerne av TT-kort i Oslo legger mest vekt på. Kun 8 % av de som har svart, oppgir at de ønsker seg "flere transportører" som en av to endringer som vil gjøre TT-ordningen bedre.
- Ordningen forutsetter at brukerne tildeles kvote i form av et pengebeløp, og ikke et gitt antall turer, slik det er i Oslo i dag.
- Kommunen mister muligheten til kvalitetssikringssystemer. Dette kan gå utover brukerne ved at det ikke kan stilles krav til service og sikkerhet utover løyvekravene. Det kan også føre til at mer ressurskrevende brukere får problemer med å få transport, fordi sjåførene kan nekte å kjøre dem.
- Oslo kommune vil ha mindre muligheter til å kontrollere de drosjefirmaene som utfører TT-transport og til å følge opp leveransene.
- Med fri konkurranse vil prisen på TT-transport reguleres i markedet og variere mellom drosjesentralene. Oslo kommune vil ikke ha mulighet til å inngå avtale om bedre priser på samlet TT-transport. Med mange sentraler som praktiserer til dels svært ulike prismodeller, kan et slikt prinsipp bli uoversiktlig for mange brukere.

3.3 I vedtaks punkt 3 i samme sak er byrådet bedt om *å utrede i hvilken grad en for TT-brukere med behov for spesialtransport kan benytte minst 2 transportører.*

På basis av tilgjengelige kilder er det utredet i hvilken grad TT-brukere med behov for spesialtransport kan benytte minst 2 transportører. Oslo kommune har i dag kontrakt med to leverandører av spesialtransport. Et kjørekontor fordeler reisene etter den fordelingsnøkkel som kommunens kontrakter med leverandør legger til grunn.

Valget mellom minst to transportører innebærer valgfrihet for brukere som er avhengig av spesialbiltransport. Spesialbilbrukerne bestiller i dag transport hos et kjørekontor. Kjørekontoret planlegger transporten slik at den ivaretar brukernes behov, og legger til rette for samkjøring (det vil si at brukere som skal samme vei deler bil) der det er hensiktsmessig. TT-brukere som har spesielle behov kan velge å ha faste sjåfører til regelmessig transport. En del brukere er uten språk eller har andre funksjonsnedsettelse som krever spesielt egnede sjåfører som kjenner brukeren.

Spesialtransport er en kostbar transporttjeneste som følge av høye krav til spesialutrusting av bilene i form av sikkerhetsutstyr med mer. Det er relativt få av reisene som samordnes og det er mange enkeltreiser. En løsning der brukerne kan velge transportør krever at det er lagt til rette for det i avtalene mellom Oslo kommune og transportører. Nedenfor skisseres de avtaleformer som Oslo kommune kan velge dersom valgfrihet for brukerne velges.

- Rammeavtaler etter ulike profiler med avrop. Betale for kun utførte transportoppdrag. Ingen garanti for at spesialbiler er tilgjengelig.
- Forutsigbare avtaler med fastsatt pris. Betale fast timepris til transportørene og ha høye kostnader knyttet til å ha spesialbiler fra flere transportører i beredskap for oppdrag.
- Ingen avtaler eller kontrakter, og ingen krav til service utover det som er hjemlet i kjøretøysforskriften og forskrift for yrkestransport. Tildel brukerne et TT-kort med kronbeløp, og paregne at markedet tilpasser seg etterspørselen.

Ca. 300 spesialbilbrukere har transport til og fra utdanning, arbeid og dagsenter. Brukerne samkjøres og transporteres i rushtrafikken morgen og ettermiddag. Med valgfrihet mellom transportørene vil det bli praktisk vanskelig å gjennomføre samkjøring. Videre medfører valgfrihet av transportør økte utgifter for Oslo kommune. For å kunne gi brukerne en reell valgfrihet mellom leverandørene, må omfanget av og beløpene for kontraktene nødvendigvis utvides kraftig i forhold til i dag. Valgmulighet mellom flere transportører er ikke et utbredt ønske blant brukerne.

4. Konklusjoner i evalueringen:

- En løsning hvor TT-brukerne med behov for spesialtransport skal kunne velge mellom minst to transportører vil være en kostbar løsning. Spesialtransport er som tilbud per definisjon basert på forhåndsbestilling og samkjøring. Dersom brukerne skal kunne velge mellom transportør, vil dette medføre økte kostnader ettersom det må inngås kontrakter som tar høyde for større overkapasitet.
- Blant brukerne er det 8 % som oppgir at de ønsker seg flere transportører. En generell endring av løyevilkår er ikke et tilstrekkelig virkemiddel på dette viktige området innen tjenester til funksjonshemmede. Det kan gi bedre mulighet til valg av transportør, men kan føre til at ressurskrevende brukere får problemer med å få transport.

- Ramboll Management slår i sin utredning fast at Oslo har en meget god TT-ordning sammenliknet med andre fylker. Spørsmål om utfordringer og forbedringer knyttet til eksisterende TT-ordning droftes av Ramboll Management. Det foreslås og anbefales endringer i forhold til effektivisering, tydeliggjøring av klagerutiner, utvikling av fagmiljø og en formalisering av internt samarbeid. Ramboll Management anbefaler en forbedring av systemløsninger og en effektivisering av administrative rutiner.

5. Alternative modeller for dør til dør transport

Byrådet har på oppdrag fra bystyret evaluert TT-ordningen. Evalueringen har ikke berørt alternative modeller for dør til dør transport. Det lå heller ikke i Ramboll Management sitt oppdrag å vurdere alternative modeller for dør til dør transport.

På bakgrunn av evalueringen finnes det imidlertid argumenter for å vurdere alternative modeller for organisering av dør til dør transport. Det kom frem under brukerundersøkelsene at brukere over 67 år er kritisk til at det ikke tildeles flere fritidsreiser til dem som er over 67 år. Et annet aspekt som Ramboll Management har påpekt, er at flere også har uttalt at det er ønskelig å kunne reise utenfor Oslos grense, og at TT bør koordineres med øvrig kollektivtrafikk.

Nedenfor gis en oversikt over ulike modeller for organisering av dør til dør transport. Ramboll Management har gitt oversikt over omfang og organisering i Akershus og Hordaland.

5.1. Sammenstilling av noen elementer i regelverk og praksis for ordningene andre fylker og land når det gjelder dør til dør transport

Steder/Land/fylker	Ordning
Oslo	<p>Brukergodkjenning er lagt til bydelene i henhold til forskrift for transport av forflytningshemmede godkjent av bystyret. Virkeområde er innenfor Oslo kommunens grenser når det gjelder fritidsreiser. Fritidsreiser kan også benyttes til Gardermoen og Ahus.</p> <p>Spesialbilbrukere, blinde og svaksynte får årlig tildelt 150 reiser. Brukere over 67 år får tildelt 50 reiser årlig, unntatt spesialbilbrukere, blinde og svaksynte som får 150 fritidsreiser. Egenandel er kr 30 pr tur for voksne og kr 15 for barn under 18 år. Gjennomsnitt tilskudd per bruker er ca 11 209 kr pr år.</p>
Akershus	<p>TT-brukere i Akershus får tildelt et fastsatt kronebeløp to ganger årlig, som kan brukes på fritidsreiser med et passende fremkomstmiddel. Det kreves ingen egenandel av brukere for TT-reiser. Årlig tilskudd per bruker når det gjelder fritidsreiser er kr 5600 prioritert, ordinær kr 4200 og redusert 1400 kroner.</p>
Hordaland	<p>Tak på antall brukere på 3,4 % av hver kommunes innbyggertall. Det tildeles et fast kronebeløp pr halvår, og satsene er differensiert. Det skilles mellom ulike brukergrupper, der de over 67 får lav støtte, under 67 middels og rullestolbrukere brukere forhøyet støtte. Brukere må betale en fastsatt egenandel på 15 % av utgiftene knyttet til TT-reiser. Tilskudd per bruker ca kr 3000 i gjennomsnitt.</p>
Göteborg	<p>Store deler av transport til eldre og andre som har behov for det gis gjennom servicelinjer/mindre busser. Antall reiser er ubegrenset og må forhåndsbestilles, og gjelder i utgangspunktet for et avgrenset område.</p>

	Ingen behovsprøving, kun bestilling av kort dersom en selv vurderer å ha behov for alternativ kollektivtransport. Det betales egenandel. En annen del av transporten til eldre og funksjonshemmede gis gjennom en dør til dør transport. Denne transporten er lovpålagt og krever <u>skriftlig godkjenning</u> .
København	Godkjenningsordning, antall reiser ubegrenset. Egenandel er avhengig av hvor mange reiser som brukes. For over ca 100 reiser årlig betales en høyere egenandel. Det brukes mindre busser til transporten.
Nederland	Store deler av transport til eldre og andre som ønsker det, gis gjennom et alternativt kollektivt transportsystem. Antall reiser er ubegrenset og må forhåndsbestilles, transporten gjelder innenfor fylker/byer. Den nasjonale "bovenregionaal vervoer" for forflytningshemmede krever godkjenning og brukerne gis ca 400 kilometer årlig, som kan brukes gjennom hele landet.

5.2 utfordringer for dør til dør transport som et helhetlig kollektivtransporttilbud

Det overordnede målet for dør til dør transport er å kunne tilby et velfungerende transportsystem som tilfredsstiller det grunnleggende reisebehov hos brukere som ikke kan bruke det ordinære offentlige kollektivsystemet.

En TT bruker uttrykker det slik: *"Min livskvalitet er avhengig av å kunne greie meg selv mest mulig. Fotpleie, hårpleie, apotek og banktjenester, innkjøp av blomster, bøker, magasiner, film etc – og nettopp at jeg mestrer dette selv, er meget viktig for min livskvalitet."* Transport fra dør til dør er en forutsetning for at vedkommende skal klare dette selv. Eksemplet illustrerer hvor viktig det er at brukere har mulighet til daglige reiser om nødvendig.

TT-ordningen bør i større grad enn i dag sees i sammenheng med ordinær kollektivtrafikk, slik at brukerne kan tilbys et helhetlig transporttilbud som supplert med nødvendig dør til dør transport. Dette i motsetning til i dag – der TT er en særordning.

Evalueringen har vist at TT-ordningen på mange områder har virket etter målsetningen, samtidig som det er behov for endringer og forbedringer. Det forhold at fritidsreiser automatisk reduseres ved fylte 67 år innebærer for mange at muligheten til å handle mat, sosial omgang, friserbesøk med mer blir begrenset.

5.3 Forhåndsbestilling og samkjøring

Dagens TT-ordning er en dør til dør transport. Brukerne bestiller reiser ved å ringe eller drosje eller det tas kontakt med kjørekontoret for å bestille spesialbiltransport. Reiser til arbeid, utdanning og Oslo Lufthavn må bestilles senest kl. 17 dagen før reisen skal gjennomføres. Fritidsreiser kan bestilles som øyeblikkelig transport. Brukerne anbefales å ringe senest 45 minutter før ønsket hentetid. I tillegg må brukere ta hensyn til at bilen kan komme opptil 15 minutter før eller etter avtalt tid.

TT-brukere må påregne samkjøring for reiser til arbeid, utdanning og Oslo Lufthavn. Fritidsreiser ved bruk av vanlig drosje kjøres individuelt. Potensialet for samkjøring når det gjelder fritidsreiser er dermed lite utnyttet.

5.4 Fremtidige mulige alternative modeller for dør til dør transport knyttet til fritidsreiser

Det er vurdert alternative modeller for organisering av dør til dør transport når det gjelder

fritidsreiser for brukere over 67 år. Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester har i brev av 13.06.2008 sendt forslag med tre alternative modeller basert på ubegrenset bruk av fritidsreiser til et bestemt område på horing, til brukerorganisasjoner og aktuelle virksomheter i kommunen. I høringsnotatet er det ikke foreslått endring i forhold til tildeling av TT-kort når det gjelder reiser knyttet til arbeid, barnehage, utdanning, avlastning og skolefritidsordningen.

6. Høringsuttalelser knyttet til utkast med ubegrenset bruk av fritidsreiser til et bestemt område

Norges Handikapforbud Oslo støtter modellen der reiser forhandsbestilles og bruk av minibuss. Andre ønsker å opprettholde dagens TT-ordning. Blant annet mener Det sentrale eldreråd at de som har mest behov for TT-transport vil få et dårligere tilbud med forslagene til ny ordning i forhold til dagens ordning med individuell transport fra dør til dør, og uttaler at de ønsker å opprettholde dagens TT-ordning.

Eldreombudet fraråder å innføre ny modell som bygger på bruk av minibuss, men vurderer at minibusser for transport kan være hensiktsmessig for beboerne på sykehjem. Norges Blindeforbud mener at en ikke kan basere seg på samkjøring og planlegging av reiser.

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon Oslo (FFO Oslo) har forståelse for at reisene må forhåndsbestilles og at det kan brukes både minibusser og drosjer. FFO Oslo viser ellers til at ordningen bør omfatte muligheter til å reise ut over Oslo kommunens grenser. Oslo og Akershus fylkeslag av Landsforbundet for Utviklingshemmede og Parørende slutter seg til synspunkter som er fremført av FFO Oslo, men understreker viktigheten av at uavhengig av valgt ordning, skal sjåførene være godt kjent med situasjonen for mennesker med utviklingshemning.

6.1 Vurdering av høringsuttalelser samt forslag til tiltak

Innspill fra høringsinstansene viser at de fleste er positive til en enklere saksbehandling samt større mulighet for å reise etter behov. Flere viser også til at transport for funksjonshemmede skal være en naturlig del av den øvrige samferdsel i samfunnet, og at tildeling av TT-reiser ikke skal ha karakter av en sosialtjeneste eller en sosialpolitisk ordning.

Det er kommet flere innsigelser mot modeller med ubegrenset bruk av fritidsreiser i et begrenset område. Det er dermed vanskelig å opprettholde forslaget som er sendt på horing. Basert på innspill fra høringsinstansene konstateres følgende:

- brukerne vil reise fritt innenfor Oslo uten å bytte til en annen buss/drosje
- det er ønske om en utvidelse av antall fritidsreiser til de som er over 67 år
- det bør være mulig å utvide TT-kjøring til nabokommuner og A-hus
- når det gjelder vurdering av søknad om flere reiser skal det være likebehandling
- det er ønske om en ordning som er lett å administrere og som gir mindre byråkrati

Med bakgrunn i høringsinstansenes uttalelse er modeller med ubegrenset bruk av fritidsreiser i et begrenset område ikke tatt med i de videre vurderingene.

7. Ny vurdering med forslag om prøveprosjekt

Det er lagt vekt på høringsinstansenes innvendinger mot høringsutkastet der det var foreslått ubegrenset antall reiser i et begrenset område for de som er over 67 år. Med bakgrunn i tilbakemeldingene som peker på behovet for flere fritidsreiser for alle, er det

vurdert på nytt hvordan en innenfor foreliggende økonomiske rammer kan hente det beste fra ulike modeller og muligheter som finnes i datasystemer knyttet til transportplanlegging og flåtestyring. I ny vurdering er det søkt å ivareta hensynet til brukere og det er nå vurdert en modell der fritidsreiser til alle dagens brukere av TT inngår. Tilbudet om utdannings-, arbeids-, dagsenter-, avlastnings og skolereiser foreslas ikke endret.

Dersom en tar utgangspunkt i det totale antall fritidsreiser samlet, vil dette gi muligheter for å utvikle og ta i bruk en modell som gir betydelige fordeler for samtlige brukerne. Det forutsettes at den fremtidige løsningen vil kunne gi brukere med behov for transport et tilnærmet ubegrenset antall reiser. Potensialet for flere reiser av dor til dor transport ligger i første omgang i ny teknologi herunder flåtestyring og utnyttelse av moderne informasjonssystemer.

Selv om forslaget innebærer en fremtidig god løsning vil det være behov for å utprovere en forbedring av transporttilbudet. Det foreslas derfor et prøveprosjekt basert på forhåndsbestilling og samkjøring for alle fritidsreiser i to bydeler. Prosjektet vil kunne pågå i tre år hvorav 2009 forutsettes brukt til planlegging. Selve ordningen vil kunne utprøves i 2010 og 2011. Målet er å avklare effekten av en slik ordning. Det antas at optimal bruk av minibusser/drosjer gjennom samkjøring vil kunne gi tilbud om nødvendig transport. Det tas sikte på å innføre forenklet brukergodkjenning/registrering av brukere.

Det betyr at de som vil benytte seg av bestillingstransport må henvende seg til bydelen trafikanten og bestille et "*bestillingstransportkort*", som kan gis på bakgrunn av brukers egen vurdering og legeerklæring som bekrefter behovet

Det skal også vurderes på hvilken måte en kan åpne for å gi et alternativt kollektiv transporttilbud til de som oppholder seg i prøvebydelene uten å være registrert, for eksempel besøkende. Hovedprinsippet for fritidsreiser skal være at det er umøndkelig med søknad om vanlig TT-kort.

Det vil i et prøveprosjekt vurderes en utbygging av bestillingstransporten der brukeren innen et bestemt tidspunkt melder inn reisemalet til en transportsentral. I prøvebydelene vil en bruker kunne reise ubegrenset innenfor prøvebydelenes grenser samt at brukeren kan gjennomføre inntil 200 reiser per år over bydelsgrensene og eventuelle nærområder i Akershus fylkeskommune. Dersom forhåndsbestilling og samkjøring av fritidsreiser på sikt kan innføres i alle bydeler, antas det at det kan reises etter behov også innenfor Oslo kommunes grense og eventuelle nærområder.

En ordning der fritidsreiser går over fra enkeltreiser til samkjøring i maxitaxi/minibusser innebærer at flere reiser kollektivt. Ordningen medfører mindre biltrafikk og bidrar til en miljøforbedring ettersom en øker antall kollektiv reiser på bekostning av reiser med personbil/drosje.

Som en konsekvens av ønsket om flere reiser og mindre byråkrati vil forhåndsbestilling av reiser være nødvendig. I prøveprosjektet må brukeren innen et bestemt tidspunkt bestille reisen ved transportsentralen.

I utgangspunktet vil det være et krav at brukeren må bestille transporten senest 1 time før ønsket hentetid. Innføring av forhåndsbestilling er ikke noe nytt og innenfor dagens system forhåndsbestilles både reiser med spesialbil og arbeidsreiser.

For dem som ikke kan eller vil delta i en forsøksordning vil eksisterende ordning bli opprettholdt. Dette kan f.eks være personer med enkelte former av epilepsi, hyperaktivitet, atferdsavvik eller andre forhold.

I utgangspunktet vil billettpreisen for brukeren være lik de takster som bystyret fastsetter for TT-transport.

8. Økonomiske og administrative konsekvenser

I henhold til forskrift om offentlige anskaffelser vil kommunen utlyse en anbudskonkurranse knyttet til TT-transport der det vil søkes en bredde i antall transportører. Forslaget om alternativ modell for organisering av TT-ordningen gjennomføres innenfor dagens gjeldende økonomiske rammer. I gjennomføringen av prøveprosjektet må budsjett- midler overført bydelene gjennom kriteriesystemet trekkes ut av rammen fra de bydelene som er med i prøveprosjektet.

Arbeidet vil bli organisert som et eget prosjekt. Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester vil ha ansvar for planlegging og gjennomføring av en forsøksordning og for koordineringen av prosjektet. Det etableres samarbeid med de aktuelle bydelene, brukerorganisasjonene og Ruter AS om strategier for gjennomføring av prosjektet.

Kostnadene til prosjektet forutsettes dekket innenfor dagens rammer.

En forsøksordning vil innebære en innsparing på behandling av søknader om TT-kort samt søknader om tildeling av flere fritidsreiser for pilotbydelene. Det forutsettes at kostnader til lokal prosjektdeltakelse kan dekkes ved at pilotbydelene omdisponerer de nåværende ressursene til forvaltning og administrasjon.

9. Byrådets vurdering

Byrådet har gjennom evalueringen fått bekreftet at Oslo kommune har et godt TT-tilbud og at ordningen i hovedsak fungerer bra. Hensikten med denne saken er å gjøre et godt TT-tilbud enda bedre. Rapporten fra Ramboll Management gir klare råd om hvilke områder det er nødvendig å arbeide videre med. En av utfordringene det har vært pekt på er i forhold til systemløsning. Byrådet legger til grunn at anbefalinger fra Ramboll vurderes og følges opp, herunder å sørge for gode systemløsninger gjennom en konkurranse ved kjøp av TT- transporttjenester.

Bystyret har gjennom opprettelse av Ruter AS fått et selskap hvor en av de viktigste oppgavene er å arbeide for et helhetlig, rasjonelt og tilpasset kollektiv transportsystem. Byrådet vurderer det som naturlig at ansvaret for kjøp av TT-tjenester legges til Ruter AS.

Utredningen til vedtakspunkt 2 om å koble drosjeløyvene med sikte på at alle taxier skal ha tilbud om TT-transport, har møtt en del motstand. Dette fordi en slik ordning forutsetter at brukerne tildeles en kvote i form av pengebeløp/antall kilometer. Ved avveiningen har byrådet vektlagt brukerorganisasjonenes synspunkter om at dette ikke er den beste løsningen for videreutvikling av TT-ordningen i Oslo. Byrådet vil imidlertid gjennomføre en anbudskonkurranse der kommunen åpner for å inngå kontrakter med flere leverandører, som tilfredsstiller de kvalitetskrav som stilles når det gjelder TT-transport.

Utredningen viser også at en løsning der brukerne av spesialtransport skal ha valgfrihet mellom minst to transportører vil medføre økte utgifter for Oslo kommune. Kun en liten andel av brukerne mener at valgfrihet mellom transportører er viktig. Byrådet foreslar derfor ikke å prioritere en slik løsning.

For at brukerne skal kunne delta på lik linje som andre i samfunnslivet anser brukerorganisasjonene at det bør tildeles flere reiser til brukere over 67 år, samt at tilleggsreiser bør gis i større grad til de som søker om dette. Byrådet registrerer dette som et sentralt innspill.

Erfaringer fra andre steder viser at et tilbud som dekker reisebehovet for en stor del av dagens TT-brukere kan gjennomføres ved at reiser forhåndsbestilles, og at det innføres samkjøring. Etter byrådets vurdering vil et godt fungerende bestillingssystem for samordning ivareta brukernes behov for forutsigbarhet og planlegging. Byrådet mener at kapasiteten knyttet til TT vil kunne utnyttes bedre dersom transporten forhåndsbestilles og at det benyttes samkjøring.

I denne saken har det vært sett på modeller som benyttes andre steder som kan være av interesse for Oslo. Dette er alternative former for organisering og utføring av transport for forflytningshemmede som kan ha overføringsverdi for Oslo kommune. Det vil være spesielt interessant å prøve ut en ordning der det ikke skal søkes om TT-kort, og hvor det kan reises innenfor kommunen og eventuelle nærområder. Alternativet innebærer at tilbudet om fritidsreiser kan økes vesentlig innenfor dagens økonomiske rammer, samt at saksbehandlingen reduseres betydelig.

Byrådet har tro på at brukerne vil være best tjent med innføring av en annen transportordning enn det som tilbys i dag. Med riktig anvendelse av transportsystemer innenfor persontransport vil beregning av reisetid, flåtestyring og ruteplanlegging kunne gi en langt bedre TT-ordning enn i dag.

Byrådet vil bruke to bydeler som prøvebydeler for å utvikle et bedre TT-tilbud, der viktigste hovedgrep er fokus på forhåndsbestilling og samkjøring. Byrådet legger vekt på samarbeid med brukerorganisasjoner i planlegging og gjennomføring av en slik forsøksordning.

Byrådet går inn for å begynne med en forsøksordning i to prøvebydeler. Provesprosjektet vil kunne pågå i tre år hvorav 2009 brukes til å forberede og organisere provesprosjektet. Dersom erfaringene blir positive, kan en ny organisering av TT-ordningen knyttet til fritidsreiser utvides til å gjelde hele byen. Dette kan på sikt innebære mindre byråkrati når det gjelder fritidsreiser og medføre at TT-reisende på dette området likestilles mer med andre kollektivreisende.

Byrådet viser også til at regjeringen vil sette i gang et forsøksprosjekt i ett eller flere fylker hvor bestillingstransporten knyttet til TT utbygges. Fylkeskommunene Oslo kommune er invitert til å søke om midler til gjennomføring av forsøk med samordning av bestillingstransport og TT-transport.

Gjennom samkjøring og forhåndsbestilling av samtlige fritidsreiser vil en ha mulighet til å tilby langt flere reiser innenfor dagens kostnadsramme. Det antas at de gevinstene brukerne vil oppnå ved å kunne reise tilnærmet ubegrenset innenfor kommunes grenser, vil veie opp for at en må planlegge og bestille reiser på forhand.

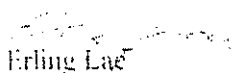
Det vurderes at ordningen vil gi et mer tilgjengelig samfunn og et mer likeverdig transporttilbud til de som ikke kan benytte den ordinære kollektivtransporten. Byrådet ser utfordringer med å innføre en ordning som kommunen ikke har erfaring med. På den annen side, har modellen fungert bra andre steder og den kan gi en mer effektiv og bedre TT-ordning i Oslo. Byrådet vil derfor sørge for at erfaringer og godt aksepterte modeller fra andre steder legges til grunn ved utviklingen av en forsøksordning i Oslo.

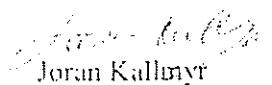

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1. Evalueringen av TT-ordningen tas til orientering.
2. Det gjennomføres åpen anbudskonkurranse om ordinær TT-transport.
3. Byrådet gjennomfører i samarbeid med Ruter AS, aktuelle bydeler og brukerorganisasjoner prøveprosjekter med samordning og bestillingstransport av fritidsreiser knyttet til TT-transport. Prosjektet skal pågå i tre år hvorav 2009 skal brukes til å forberede prøveprosjektet.

Byrådet, den **12 FEB 2009**

Erling Læ

Joran Kallmyr

Trykte vedlegg: Ingen

Utrykte vedlegg: Evalueringsrapport fra Rambøll Management

Høringsuttalelser:

Norges Handikapforbund i Oslo
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
Det sentrale eldreråd
Eldreombudet
Norges Blindeforbund Oslo fylkeslag
Oslo og Akershus fylkeslag av LUPE
Bydel Nordstrand
Bydel Alna
Bydel Grünerløkka
Bydel Ullem
Bydel Bjerke
Bydel Vestre Aker
Bydel Frogner
Bydel Østensjø
Bydel St Hanshaugen
Bydel Nordre Aker
Bydel Grorud
Rådet for funksjonshemmede

Oslo kommune
Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester

Samferdselsdepartement
Postboks 8010 Dep.
0030 Oslo

Dato: 19.01.2009

Deres ref:

Vår ref (saksnr):
200804521-2

Saksbeh:
Truus Greuter Bøe, 23 46 11 56

Arkivkode:
616

**OVERSENDELSE AV SØKNAD OM MIDLER TIL GJENNOMFØRING AV FORSØK
MED SAMORDNING AV BESTILLINGSTRANSPORT OG TT-TRANSPORT**

Det vises til mottatt brev, datert 23.10.2008, der fylkeskommunene/Oslo kommune inviteres til å delta i prøveprosjekt med samordning av bestillingstransport og TT-transport.

Med forbehold om bystyrets godkjenning vil Oslo kommune prøve ut en ordning med bestillingstransport for dem som ikke kan benytte seg av vanlig kollektivtransport.

I den vedlagte prosjektskissen er det angitt hvordan prosjektet er planlagt gjennomført. Oslo kommune v/Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester søker om totalt 2 mill. kroner til gjennomføring av et forsøk med samordning av bestillingstransport og TT-transport i perioden 2009 - 2011.

Kommunen vil kunne igangsette mer detaljert planlegging av prosjektet umiddelbart når bystyret har behandlet sak om TT. Vi håper Samferdselsdepartementet vil se positivt på vår søknad. Dersom det er uklarheter eller behov for ytterlige avklaringer/presiseringer ber vi om at det tas kontakt med vår saksbehandler.

Med vennlig hilsen

Björg Månum Andersson
kommunaldirektør

Åse Snåre
helse- og omsorgssjef

Godkjent og ekspedert elektronisk

Vedlegg: Prosjektskisse: Prøveprosjekt bestillingstransport

Byrådsavdeling for velferd og
sosiale tjenester

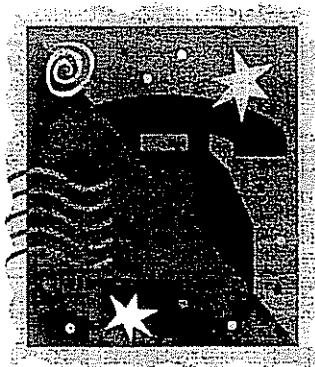
Postadresse:

Rådhuset, 0037 Oslo

E-post: postmottak@byr.oslo.kommune.no

Prosjektskisse

Bestillingstransport for de som ikke kan benytte seg av vanlig kollektivtransport
- forsøksprosjekt i Oslo kommune

Oslo kommune v/Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester
Postadresse: Rådhuset, 0037 Oslo
e-post: postmottak@byr.oslo.kommune.no
kontaktperson: Truus Greuter Bøe
e-post: truusgreuter.boe@radhuset.oslo.kommune.no

Søker:

**Oslo kommune (k.nr. 301) ved Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester.
Det søkes om 2,0 mill. kroner til gjennomføring av prøveprosjekt.**

Innledning

I forbindelse med Stortingets tilslutning til St. prp. nr. 1 (2008-2009) for Samferdselsdepartementet, søker Oslo kommune om støtte til et prøveprosjekt knyttet til samordning av bestillingstransport og TT-transport.

Bakgrunn

Oslo kommune har over lengre tid vurdert hvordan eksisterende TT-transport kan tilrettelegges slik at en får et bedre tilbud til dem som ikke kan bruke vanlig kollektivtransport. Med forbehold om bystyrets godkjenning vil Oslo kommune prøve ut en ordning i en til to bydeler med bestillingstransport for eldre, funksjonshemmede og andre som ikke så lett kan ta vanlig kollektivtransport. Planlagt bestillingstransport vil gjelde for såkalte TT-fritidsreiser, ettersom reiser til arbeid, utdanning, skole med mer fra før forhandsbestilles og samkjøres.

Bestillingstransporten knyttet til fritidsreiser er planlagt utformet slik at alle som har behov vil kunne reise ubegrenset innenfor prøvebydelens grenser. Inntil omfang og kostnader er avklart vil opptil 200 reiser kunne brukes innenfor Oslo kommunes grenser og ev til nærliggende steder som f.eks A-hus eller et kjøpesenter som ligger i nærheten av kommunes grense og aktuell prøvebydel. Transporten må bestilles på forhånd, og det forutsettes samkjøring.

For å dekke brukerens behov vil vi også se på mulighet for at bestillingstransport og samkjøring kan brukes til behandlingsreiser, som i dag for hver reise krever tilsendt rekvisisjon fra lege eller behandleren. Vi har kontaktet Helse Sør-Øst for mulig samarbeid.

Målsetting og målgruppe

Målsettingen for prosjektet er å utvikle et best mulig alternativt kollektivtransporttilbud i Oslo for dem som ikke kan bruke vanlig kollektivtransporttilbud, ved å tilby bestillingstransport. Videre er målet knyttet til å utnytte ressursene best mulig, herunder å redusere enkelt transporter.

Tiltak som må iverksettes for å nå dette målet:

- En behovskartlegging blant målgruppen
- Informasjons og markedsføring
- Mulighet for bestilling gjennom Internet eller bestillingssentral
- Anskaffe nødvendige datasystemer
- Anskaffelse av transporttjenester

Organisering av arbeidet

Prosjektet vil bygge på erfaringer som er gjort andre steder. Prosjektet organiseres og vil vare i en 3 års periode. Oslo kommune v/Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester er ansvarlig for prosjektet. Planlegging av prosjektet gjennomføres i samarbeid med Ruter AS, Helse- og velferdsetaten, samt en til to bydeler og evt. Helse Sør-Øst.

Det vil bli etablert en ressursgruppe bestående av prosjekteier og representanter fra ulike brukergrupper, som kan bidra i ulike faser i forberedelsesprosessen.

Prøveprosjekt i Oslo kommune

I brev av 23.10.2008 fra departementet er det stilt krav til prosjektskissen der følgende skal inngå:

- 1. Beskrivelse av dagens regler for TT-transport, omfang av ordningen, samt dagens omfang av bestillingstransport/serviceruter herunder hvem som gjennomfører transporten i dag.**
- 2. Tydelig beskrivelse av hvilke regeljustering som foreslås for TT-transport og hvilken utbygging av bestillingstransporten som foreslås, inklusive anslag for kostnadsøkninger og innsparinger – for årene 2009, 2010 og 2011.**
- 3. Eventuell egenandel ut over eventuelle innsparte midler i hele forsøksperioden, fordelt på årene 2009, 2010 og 2011.**
- 4. Behov for statlig støtte i hele forsøksperioden, fordelt på årene 2009,2010 og 2011.**
- 5. Redegjørelse for hvordan de funksjonshemmedes organisasjoner vil bli trukket med i prosessen (opplegg for brukermedvirkning)**
- 6. Angivelse av planlagt fremdrift og viktige milepæler**
- 7. Nødvendig dokumentasjon**

Nærmere informasjon til punkt 1:

Vilkår for godkjenning.

For å bli godkjent som TT-bruker må en søker:

- på egenhånd være ute av stand til å benytte T-bane, sporvogn eller buss eller være ute av stand til å ta seg frem til holdeplass på egen hånd og
- ha en funksjonshemming som må antas å vare lenger enn 2 år og
- være registrert i folkeregisteret i Oslo og
- ha evne til å reise sammen med andre og
- være 6 år eller eldre. Barn under 6 år kan gis reisetilbud innenfor TT-ordningen til spesialbarnehage eller eventuell avlastning

Om transporten og hvem som gjennomfører transporten

- Brukeren må betale egenandel
- I 2007 ble det gjennomført i overkant av 623 000 enkelturer knyttet til fritidsreiser
- Brukeren må kunne påregne samordning av transporten når det gjelder reise til arbeid, utdanning mm
- I all hovedsak gjennomføres transport av fritidsreiser ved bruk av taxi og med transportører som har kontrakt med kommunen.

Omfang av ordningen: Dagens ordning gir godkjente TT-brukere nødvendig transport til utdanning, arbeid (herunder dagsenter), skole, barnehage, avlastning og skolefritidsordning.

Bystyret fastsetter antall fritidsreiser for de ulike brukergruppene i de årlige budsjettvedtak. For brukere mellom 6 og 67 år er kvoten for i år fastsatt til 150 reiser. For brukerne over 67 år er det tildelt 50 fritidsreiser, med unntak for brukerne over 67 år som er blinde, svaksynte eller rullestolbrukerne der kvoten er 150 reiser.

Dagens bestillingstransport og samordning er i dag knyttet til brukerne som bruker spesialbiltransport og de som bruker TT til arbeid, utdanning mm. Denne transporten gjennomføres i dag ved bruk av minibusser og taxi.

Nærmere informasjon til punkt 2:

Det planlegges en prøveordning med bestillingstransport i en tidsavgrenset periode i en til to bydeler. Ordningen tar sikte på å innføre en form for brukergodkjenning og tildeling av kort, som kan gis automatisk på bakgrunn av brukers egen vurdering og/eller legeerklæring, som bekrefter behovet på en mer utfyllende måte. Søknad og søknadsprosedyrer til et kort skal være enkelt, og eventuelle kort må kunne utstedes av bydelens servicetorg eller for eksempel "Trafikanten". Det forutsettes at en slik registreringsordning av brukere ikke er til hinder for å oppnå intensjonen i departementets forslag.

Det er tenkt at ordningen bør være slik at alle som i perioder har begrenset mobilitet kan bruke ordningen, også besøkende til Oslo. Vi er derfor i tvil om det er nødvendig å endre gjeldende TT-forskrift, da forskriften fortsatt skal være gjeldende for brukerne i de bydeler som ikke deltar i prøveordningen. Dersom evalueringen av prøveprosjektet viser seg å være vellykket mener vi at behovet for å endre gjeldende forskrift er tilstede. En endring skal da klarere presisere regler for tildeling av TT-kort, til arbeids, utdanningsreiser mm, og nye bestemmelser for å kunne bruke bestillingstransport for såkalte fritidsreiser. For øvrig vil det jo alltid være behov for individuelt TT-transport for enkelte.

Vi ser for oss et prøveprosjekt der den planlagte bestillingstransporten markedsføres og der det gis god informasjon om den planlagte ordningen til både TT-brukere og andre som ikke så lett kan ta vanlig kollektivtransport

I prøvebydelen vil de som er TT-bruker pr i dag kunne velge om de vil delta i ordningen eller beholder sitt TT-kort, som kun gir dem et begrenset antall reiser. Det antas at det vil være en del skepsis blant enkelte TT-brukere, men med god informasjon er det grunn til å tro at de fleste vil velge deltakelse i prøveprosjektet.

Prøveprosjektet tar utgangspunkt i gjeldende rammer gitt TT-ordningen. Utvikling og planlegging av bestillingstransport vil likevel kreve midler utover de som er avsatt til TT. En forutsetning for å få en eventuell kostnadsreduksjon er at alle TT-brukere vil velge bestillingstransport til sine fritidsreiser. Dette representerer en usikkerhet, men det er lagt opp til at kostnadene til transport dekkes gjennom gjeldende budsjettsrammer. Foreløpig er en reduksjon i kostnader vanskelig å beregne, men en eventuell reduksjon kan f.eks anvendes til endringer i brukers egenbetaling.

Nærmere informasjon til punkt 3:

Ressursbruk/Finansiering

Kommunens bruk av egne personalressurser ved innføringen av en bestillingstransport løsning vil utgjøre et betydelig beløp. Prosjektgruppen vil i hovedsak bestå av kommunens ansatte, men det antas at det vil være behov for kjøp av bistand til gjennomføring av bestilling av tjenester og inngå kontrakter. Det er estimert at prosjektet vil kreve en betydelig informasjonsdel, der det er ønskelig med informasjon gjennom annonser i ulike media, brosjyrer og møtevirksomhet.

Forsøksprosjektet vil bestå av ulike aktiviteter herunder: å inngå nødvendige avtaler med leverandører til transport, planlegging av transport og bestillingssystemet er sentrale. Foreløpig er det vanskelig å gi et eksakt kostnadsanslag da det er mange usikre faktorer knyttet til beregningene. Blant annet er det vanskelig å anslå passasjerutvikling og antall transportenheter ut fra dette.

Prosjektet finansieres i stor grad ved bruk av interne budsjettmidler. I tillegg søkes Samferdselsdepartementet om midler. Et foreløpig anslag begrenset til planleggingen, anskaffelse og utbygging av bestillingstransporten, samt markedsføring og informasjon er beregnet å koste ca 2,6 mill. kroner i prosjektperiode. Transporttilbudet er planlagt gjennomført ved bruk av minibusser/taxi og det beregnes å bruke fire til seks minibusser daglig. For 2010 og 2011 er kostnadene til transport og håndtering av mottatte bestillinger beregnet opptil 18 mill. kroner.

Kostnader	2009	2010	2011
Prosjektleder samt bistand til behovskartlegging mm	0,7 mill	0,7 mill	0,7 mill
Markedsføring og informasjonsmateriale (ulike språk)	0,3 mill	0,1 mill	0,05 mill
Kjøp av data løsninger	ukjent		
Kjøp av transport/ håndtering av bestillinger		9 mill	9 mill
Produsere <i>bestillingstransport</i> kort til brukere	0,05 mill	0,01 mill	0,01 mill
Sum	1,05 mill	9,81 mill	9,76 mill

Nærmere informasjon til punkt 4:

Det søkes om midler til dekke utgifter til prosjektleder, markedsføring samt produksjon av kort. Et samlet tilskudsbehov for utprøving av bestillingstransport til en alternativ transport ordning fra Samferdselsdepartementet på to millioner kroner er sannsynlig.

Nærmere informasjon til punkt 5:

En av hovedstrategier i Oslo kommune er brukermedvirkning. Brukerkunnskap er verdsatt og en gjennomføring av forsøksprosjektet skal skje i dialog med de aktuelle brukerorganisasjonene. For å sikre brukermedvirkning i prosjektet skal det opprettes en referansegruppe. Målet med gruppen vil være å bistå med kompetanse og gi innspill til prosessen. Referansegruppen er planlagt bestående av brukere og prosjekteier og vil ha følgende sammensetning:

Råd for funksjonshemmede i samarbeids bydel	
Eldreråd i samarbeids bydel	
Råd for funksjonshemmede i samarbeids bydel	
Eldreråd i samarbeids bydel	
Ruter:	Produksjonsavdeling
Helse- og velferdsetaten	
Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester:	Seksjon for helse- og omsorg
Helse Sør Øst	

Nærmere informasjon til punkt 6:

Planlagt fremdrift og viktige milepæler

Aktiviteter	2009	2010	2011	2012
Prosjektet etableres og styringsgruppe oppnevnes	X			
Informasjon om prosjektet og informasjon til bydelene	X			
Informasjon til brukere	X	X	X	
Forberedelser for innføringen av bestillingstransport knyttet til fritidsreiser	X			
Konkurransesgrunnlaget kunngjøres	X			
Tilbudsfrist	X			
Kontrakter er fremforhandlet og undertegnet	X			
Oppstart av tilbudet		X		
Videreføring av tilbudet			X	
Evaluering			X	X

Nærmere informasjon til punkt 7:

Byrådssak om prøveprosjekt med samordning av bestillingsreiser av TT fritidsreiser vil bli oversendt etter behandlingen i bystyret.

Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester
Rådhuset
0037 OSLO

Dato: 30.03.2009

Deres ref:
200705507

Vår ref (saksnr):
200900148-2

Saksbeh:
Solveig Nyhamar, 23 43 85 86

Arkivkode:
357.1

INVITASJON TIL DELTAKELSE I PRØVEPROSJEKT

Vi viser til byrådssak 24/09 og invitasjon til bydelene om deltagelse i et prøveprosjekt. Med utgangspunkt i en evaluering av TT transporten, innspill fra brukerorganisasjonene og erfaringer fra dør-til-dør transport andre steder, vil det, med forbehold om bystyrets godkjenning, bli gjennomført et prøveprosjekt med samordning av bestillingstransport av fritidsreiser.

På bakgrunn av invitasjonen til slik deltagelse og etter en administrativ vurdering, melder Bydel Østensjø herved et ønske om deltagelse i prosjektet slik det er beskrevet i byrådssak 24/09.

Spørsmål om slik deltagelse vil videre bli fremmet for bydelens eldreråd og råd for funksjonshemmede 04.05.2009 og for bydelsutvalg 11.05.2009.

Med hilsen

Tove Stien /s
bydelsdirektør

Solveig Nyhamar /s
avdelingssjef

Oslo kommune
Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester

OSLO KOMMUNE	
BYDEL ØSTENSJØ	
16 APR 2009	
200900148-3	UG
AVD. SAKSRIF	AK 357.1

Bydel Østensjø
Postboks 157 Manglerud
0612 OSLO

Dato: 16.04.2009

Deres ref:
200900148-2

Vår ref (saksnr):
200705507-94

Saksbeh:
Truus Greuter Bøe, 23 46 11 56

Arkivkode:
357

DELTAKELSE I PRØVEPROSJEKT KNYTTET TIL SAMORDNING OG BESTILLING AV TT-FRITIDSREISER

Byrådsavdelingen takker for brev av 30.03.2009, hvor bydelen melder at de ønsker deltakelse i prøveprosjektet samordning og bestilling av TT-fritidsreiser. Bydelen viser til at spørsmål om deltakelse vil bli fremmet for bydelens eldreråd og råd for funksjonshemmede og for bydelsutvalg.

For å gi bydelens råd og bydelsutvalg et best mulig beslutningsgrunnlag i behandling av saken gjøres det oppmerksom på at deltakelse i prosjektet ikke vil påføre bydelen merutgifter. Det forutsettes som nevnt tidligere, at samarbeidsbydel bidrar med midler til prosjektet i form av omdisponering av eksisterende midler til fritidsreiser. Dette basert på antall TT-brukere som velger å delta og disse brukernes forbruksmønster fra tidligere år. Byrådsavdeling for velferd og sosiale tjenester har avsatt midler til planlegging og gjennomføring av prøveprosjektet. Videre vil Samferdselsdepartementet for 2009 bidra med kr 1 050 000,- til planlegging av prosjektet.

Prosjektet gjennomføres med forbehold om bystyrets vedtak i saken. Det vises for øvrig til byrådsaken som ligger til grunn for prøveprosjektet der det er uttalt:

"I prøvebydelene vil en bruker kunne reise ubegrenset innenfor prøvebydelens grense samt at brukeren kan gjennomføre inntil 200 reiser over bydelsgrensene og eventuelle nærrområder i Akershus fylkeskommune."

Målet med prosjektet er et mer tilgjengelig samfunn.

Med vennlig hilsen

Bjerg Månunum Andersson
kommunaldirektør

Åse Snåre
helse- og omsorgssjef

Godkjent og ekspedert elektronisk

Byrådsavdeling for velferd og
sosiale tjenester

Postadresse:

Rådhuset, 0037 Oslo

E-post: postmottak@byr.oslo.kommune.no

ØSTENSJØ KOMMUNE	
BYDEL ØSTENSJØ	
19 MAR 2009	
200900097-4	UG
AVD	AK 240.4

BYDEL ØSTENSJØ

TILSYNSUTVALG I

RAPPORT FRA MØTE I TILSYNSUTVALGET – Anmeldt møte

Institusjon:	Møtedato:	Tid:
Abildsø Bo- og rehabiliteringssenter	Tirsdag 03.03.09.	Kl. 10.00 – 11.30
Til stede fra tilsynsutvalget:	Til stede fra institusjonen:	
Kari Paulsrud, leder	Rolf Gundersen, institusjonsleder	
Elsa Halvorsen	Bjørn Erik Sørli, avdelingsleder i 3. etasje	
Dag Omholt		

Vår intensjon var å konsentrere tilsynet om post 2 i 3. etasje, men det var generelt skjedd en del nytt som det også var naturlig å samtale om, i en felles samtale med Gundersen og Sørli. Bjørn Erik Sørli hadde tiltrådt sin stilling 01.01.09.

a. Institusjonens oppgaver i 2009

Post 1 med beboere med ordinært langtidsopphold skal fra 01.09.09. avgi en av de 4 enheter (8 plasser) til en ny intermediær avdeling som Bydel Østensjø skal drive i samarbeid med Ullevål sykehus. Dette blir en enhet der pasientene får diagnose og eventuelt blir operert på Ullevål, men ikke trenger videre behandling på et avansert sykehus. Personalet der skal dels tilsettes av bydelen, og dels komme fra Ullevål. Ordinære tjenester til driften (mat, bygningers drift, osv.) skal enheten kjøpe fra sykehjemmet.

Post 2 har 34 plasser som er bemannet til å ha 6 plasser til rehabilitering, 18 plasser til ordinært korttidsopphold og 10 plasser vurderingsplasser. Plassene til rehabilitering og korttidsopphold er kjøpt av bydel Østensjø som kan variere fordelingen av de 24 plasser på rehabilitering og ordinært korttidsopphold.

De 10 vurderingsplassene benyttes av bydelene Østensjø og Nordstrand til å vurdere hvor pasienter som er ferdigbehandlet ved sykehus skal plasseres i omsorgstrappen. Vurderingen foretas av lege og sykepleier i samarbeid med observasjonsposten på Ullevål. Slike vurderingsplasser er det bare ved 3 av Oslo sykehjem.

Som nevnt i vår tilsynsrapport 8. mai 2008 er institusjonen også et undervisningssykehjem. Hovedoppgaven er å arrangere kurs og seminarer som hever sykehjemspersonalets kompetanse og initiere fagutviklings- og forskningsprosjekter rettet mot eldres behov og tjenester. Et viktig prosjekt i samarbeid med Den Norske Legeforening for å forbedre pleiepersonalets kompetanse til å dokumentere med PC i informasjonssystemet GERICA ble startet i 2008 og går videre i 2009. Abildsø fikk 5 nye PC'er og alt pleiepersonale gjennomgikk dokumentasjonsuke 2 ganger i løpet av 2008. Da fikk de opplæring i generell bruk av GERICA, rutiner, lovverk og et gjennomgående fokus på dokumentasjon. Ansatte bruker ikke lenger tid på å løpe etter hverandre for å finne ut om ulike oppgaver er utført, dette konstaterer de nå på GERICA.

Både under vurdering av pasienter på vurderingsplassene og i opplegget for pasienter med ordinært opphold er korrekt vurdering av eventuell demens viktig. Abildsø er i 2008, i likhet

med to andre sykehjem i Norge, utpekt av Helsedirektoratet til å være ”demensfyrtårn”. Abildsø har fått særskilt ansvar for å ha fokus på miljøbehandling. De vil foreta en systematisk litteraturgjennomgang for å bringe informasjon videre og opplyse om hva som er utviklet av relevant praksis på området. De har spesielt fokus på individualisert musikk i demensomsorgen, individualisert bruk av sansehage og demensvennlig design på sykehjem.

b. Bemanning

Legedekningen har vært begrenset høsten 2008, men fra 1.1.2009 har institusjonen igjen fast lege i full stilling, med oppgaver fordelt med 70 % på pasientbehandling og 30 % på forskningsaktiviteter. Det betyr at institusjonens pasienter hver dag kan få nødvendig legetilsyn i arbeidstiden (romslig vurdert).

Post 2 har i 2009 fått tilført 1,72 årsverk som vil bli brukt til sykepleier. Posten vil da ha 26,4 årsverk sykepleier/hjelpepleier, 3 fysioterapeuter og 1,5 ergoterapeuter. Alle er besatt med faglært personale. Det er lite språkproblemer unntatt når man må tilkalle ekstravakter.

c. Aktivisering av pasientene

Det legges stor vekt på fysisk aktivitet tilpasset behovet for de enkelte grupper i post 2. Dette er viktig både for rehabilitering og øvrig korttidsopphold for å sette pasienten bedre i stand til å gå tilbake til en hjemmefunksjon. Det er meget godt samarbeid med bestillerkontoret i Bydel Østensjø, og de møtes jevnlig for å drøfte sykehjemmets vurdering av tilstanden for den enkelte pasient, med eventuelt behov for endret status.

d. Matstell

Som påpekt i tidligere tilsyn kommer middagsmaten fra Solvang sykehus i varmekasser. Brødmatt til aftens og frokost smøres på postkjøkkenene av beboerne selv. De fleste beboere på post 2 er i stand til å spise selv, men pleiepersonalet observerer beboerne og hjelper dem som skaffer seg for lite mat og drikke. Posten har fått samtykke fra Mattilsynet til å legge den varme maten fra varmekassene på fat, så pasientene kan få øvelse i å forsyne seg sjøl slik det er i en hjemmesituasjon. Det føres drikkelister for å sørge for at hver enkelt får tilstrekkelig med veske (og heller ikke for mye).

e. Pårørende

På denne posten med korttidsopphold for alle blir det mindre medvirkning fra pårørende.

f. Besøk i avdelingen

Tilsynsutvalget tok en befaring i lokalene og snakket med flere av personalet. Siden den fysiske trening foregår i tiden mellom 11 og 12 var det ikke aktuelt med samtale med noen av pasientene mens vi var der. Vårt inntrykk var at det generelt var stor grad av motivasjon for å delta i treningen.

Oslo, 3.Mars 2009

Kari Paulsrud

Elsa Halvorsen

Dag Omholt

Oslo kommune
Sykehjemsetaten
Administrasjonen

OSLO KOMMUNE	
BYDEL ØSTENSJØ	
16 APR 2009	
900900097.6	UG
AVD. SAK	240.4

Bydel Østensjø
Postboks 157 Manglerud
0612 OSLO

Dato: 01.04.2009

Deres ref:

Vår ref (saksnr):
200900011-42

Saksbeh:
Inger-Lise Kjos, 23433064

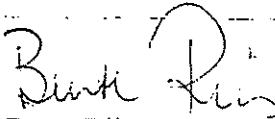
Arkivkode:
204

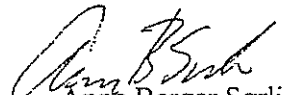
**ABILDSØ BO- OG REHABILITERINGSSENTER - RAPPORT FRA ANMELDT
TILSYN 030309**

Vi viser til tilsynsrapport av 03.03.09. Sykehjemsetaten har ingen kommentarer til rapporten.

Rapporten tas for øvrig til orientering.

Med hilsen

Bente Riis
etatsdirektør

Anne Berger Sørli
områdedirektør II

Sykehjemsetaten

Postadresse:
Postboks 435, Sentrum
0103 Oslo

Besøksadresse: Telefon: 02 180
Nedre Slottsgt. 3   Telefaks: 23 43 30 09
E-post: postmottak@sy.e.oslo.kommune.no

Organisasjonsnr.
990 612 498

ØSTENSJØ KOMMUNE	
BYDEL ØSTENSJØ	
20 FEB 2009	
S. NO	200900140-1
AVI	
SA	840.4

BYDEL ØSTENSJØ

TILSYNSUTVALG II

RAPPORT FRA MØTE I TILSYNSUTVALGET UANMELDT MØTE

Institusjon: Østensjø bo-og servicesenter Møtedato: Onsdag 10.2.2009 Tid: kl.18.00-19.45

Til stede fra tilsynsutvalget:

Knut Elgsaas, leder

Edna Thomassen

Forfall:

Inger Haagaas

Til stede fra institusjonen:

Irene Wæhle, ansvarlig sykepleier

1. Samtale med beboer

Utvalget hadde først en samtale med en beboer på rommet hennes. Hun var godt fornøyd med de tjenester og tilbud hun fikk på sykehjemmet. Hun var også godt fornøyd med rommet, selv om hun nok ville ha valgt andre gardiner dersom hun hadde fått velge. Maten var god, men den var bedre den gangen kokken lagde maten selv.

2. Samtale med ansvarlig sykepleier*a. Beboerne*

Det var 16 beboere på senteret. Siden forrige tilsyn var en beboer flyttet hjem og en ny beboer flyttet inn.

b. Personalet

Bemanningen på dag, kveld- og nattskift er som tidligere.

Et privat firma har fått anledning til å plassere utenlandske sykepleiere i arbeid på sykehjemmet for å få praksis til autorisasjon som sykepleiere. De er behaglige og flinke. Men de behersker norsk dårlig. De fleste beboere har problemer med å snakke. Wæhle reagerte på beboernes fortvilelse over problemene de hadde med å uttrykke seg slik at de ble forstått av personale som behersket norsk dårlig.

Merknad:

Hva kan gjøres for å bedre kommunikasjon mellom beboere og personale som behersker norsk dårlig ?

*c. Bygningsmessige forhold***- Vinterhagen**

Et deksel på et av varmeovnene i taket hang løst.

- Varmer på toaletter og garderobe

Varmerovn er nå installert i garderobe, men mangler fortsatt på toalett.

- Luftrensere på røykerommet

Det er installert luftrensere på røykerommet. Men den må stilles på turbo når noen røyker, ellers gis et forvarsel om brannalarm. Et skilt i røykerommet bør gjøre brukere av rommet oppmerksomme på det.

- Skinner til oppheng av bilder på beboerrom

Skinner er ennå ikke montert.

Merknad:

Når vil dette skje?

d. Forsinket alarm

Wæhle opplyste at med mye damp på skyllerommet eller for mye røyk på røykerommet kunne brannalarmen bli utløst i form av et forvarsel før brannvesenet får melding. Det er foreslått at det installeres en såkalt forsinket alarm i disse rommene.

e. Telefonproblemer

Wæhle opplyste at det var dårlig forbindelse til institusjonstelefonen som personalet hadde når de kom et stykke fra inngangspartiet i sykehjemmet.

Merknad:

Hva kan gjøres for å rette på det?

f. Ny informasjonsbrosjyre

En ny informasjonsbrosjyre om sykehjemmet blir utgitt i nær framtid.

3. Brukertilfredshet blant pårørende til beboere i sykehjem i Oslo

I desember 2008 utga Helse- og velferdsetaten en undersøkelse om brukertilfredshet blant pårørende. Den foregikk i august 2008. Spørreskjemaet var sendt til pårørende til 13 beboere, 5 av disse svarte.

Det var i alt 39 spørsmål inndelt i 8 grupper, bl.a. Resultat for brukerne, Trivsel, brukermedvirkning m.m.

Spørsmålene var av typen:

"I hvor stor grad opplever du at beboeren trives på det rommet han/hun bor på?"

Spørsmålene skulle vurderes på en skala 1, 2, 3, 4. Svaret "svært liten grad" hadde verdien 1 og svaret "svært stor grad" hadde verdien 4. I tillegg kunne svareren krysse av for "vet ikke". På spørsmålet "Alt i alt, i hvor stor grad er du fornøyd med sykehjemmet beboeren bor på?" var gjennomsnittskarakteren til de 5 som svarte, 2,80, blant de laveste av de sykehjem som var med i undersøkelsen. Gjennomsnittskarakteren varierte på de forskjellige spørsmålene fra 4,0 og til 2,0.

Utvalget gikk gjennom spørsmålene og svarene med Wæhle. Flere av spørsmålene er slik formet at de kan ha blitt tolket på ulik måte av dem som svarte. Det kan derfor være uklart hva svarerne for eksempel har vært misfornøyd med.

Merknad:

Utvalget foreslår at sykehjemmet inviterer pårørende og ansatte til et møte der man går gjennom pårørendeundersøkelsen og drøfter åpent de mangler eller svakheter som kan ligge til grunn for noen av de svar som er gitt. Utvalget ville sette pris på å få et kortfattet referat fra et slikt møte.

4. Gave til senteret og Spaniatour

Utvalget viser til rapport fra tilsyn 2.12.08. Alle papirer og fullmakter er nå i orden. Styret i stiftelsen har sitt første møte på senteret 9. Mars.

Det er bestilt tur til Spania i perioden 5.-19.mai for 5 beboere og 6 ansatte.

5. Ubesvart spørsmål i rapport av 2.12.08

Utvalget viser til sin merknad og sitt spørsmål i pkt. 5 i rapport fra 2.12.08 i forbindelse med praktikanter fra helse- og sosialutdanningen på videregående skoler.

"Merknad:

Dette synes å være en glimrende ordning der ungdom som er interessert i arbeide innenfor helse og omsorg kan bli kjent med forholdene på et sykehjem.

Utvalget har i en rekke rapporter påpekt at knapphet på personale fører til at beboere som ønsker det ikke får komme ut på tur så ofte som de ønsker. Personalet har heller ikke tid nok til å prate med beboerne så mye som det kunne være ønskelig.

Dette er oppgaver der praktikanter kan yte en verdifull innsats.

Utvalget ber om å få opplyst om det er opprettet et samarbeid mellom Sykehjemsetaten og videregående skoler om å sikre et tilstrekkelig antall praksisplasser."

Merknad:

Utvalget ber om at spørsmålet besvares.

5. Klager eller mishagsytringer

Wæhle kjente ikke til noen klager siden siste tilsyn. Hun kjente til at en pårørende hadde kommet med en mishagsytring angående påkledningen til en beboer. Dette var nå brakt i orden.

Østensjø, 10.2.2009

Knut Elgsaas(s)
Leder av utvalget

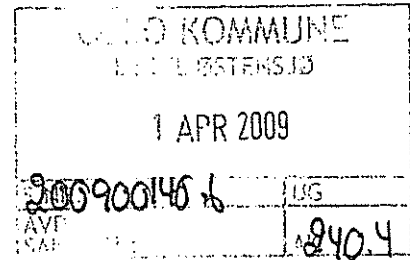
Edna Thomassen(s)

Oslo kommune

Bydel Østensjø
Postboks 157 Manglerud
0612 OSLO

Dato: 30.03.2009

Deres ref:

Vår ref (saksnr):

Saksbeh:

Arkivkode:

200900011-30

Inger-Lise Kjos, 23433064

204

VEDR. RAPPORT FRA UANMELDT TILSYN 10.02.09 VED ØSTENSJØ BO- OG SERVICESENTER.

Vi viser til overnevnte rapport mottatt 02.03.09

Sykehjemsetaten har følgende kommentarer til rapporten:

Samtale med ansvarlig sykepleier:

2b. personalet

- Det bekreftes at det til tider hospiterer utlandske sykepleier ved Østensjø bo og servicesenter. Disse sykepleierne blir fulgt opp av et eksternt vikarbyrå, de deltar bla. på norskkurs i den perioden de hospiterer.

2c. bygningsmessige forhold.

- Dekselet i taket i vinterhagen er reparert.
- Det ble vurdert at det ikke var behov for varme ovner på toalettene, da det skal kunne holde med varmekabler. Hvis det allikevel er et behov for mer varme, vil det bli gjort de nødvendige justeringer.
- Det vil bli hengt opp skilt for å varsle om viften på røykerommet.
- Skinner til oppheng av bilder er bestilt

2d. forsinket alarm

- Ventilasjonssystemet på skyllerom er ikke ferdig installert. Det er mulig at en annen type røykvarsel skal monteres.
- Telefonproblemer. Det viser seg at de forsterkerne som ble montert ikke var sterke nok og de må byttes igjen.

Den 16.03.09 var det et års befaring ved Østensjø bo og servicesenter. De bygningsmessige mangler ble tatt opp på befaringen.

3. brukertilfredshet

Sykehjemsetaten

Postadresse:
Postboks 435, Sentrum
0103 Oslo

Besøksadresse: Telefon: 02 180
Nedre Slottsgt. 3   Telefaks: 23 43 30 09
E-post: postmottak@sye.oslo.kommune.no

Organisasjonsnr.
990 612 498

- Det er planlagt møte med pårørende for å gjennomgå brukerundersøkelsen. En kort oppsummering fra møte, vil bli sendt til tilsynsutvalget, da dette var ønskelig jf. Siste rapport.

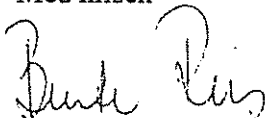
5. ubesvart spørsmål i rapport av 2.12.08

Det har ikke vært utstrakt kontakt med skoler, men institusjonen har blitt oppsøkt av elever som har tatt direkte kontakt. Elevene har ønsket praksis. Elever fra Sofienberg videregående og Holtet videregående har hatt praksis en dag i uken. Østensjø bo og servicesenter har hatt god erfaring med ordningen, dette gjelder både de ansatte og pasienter.

Sykehjemsetaten syns det er viktig og nødvendig at institusjonene tilbyr praksisplasser, dette med tanke på forståelse for omsorgsfaget og ny rekruttering til faget.

For øvrig tas rapporten til orientering:

Med hilsen

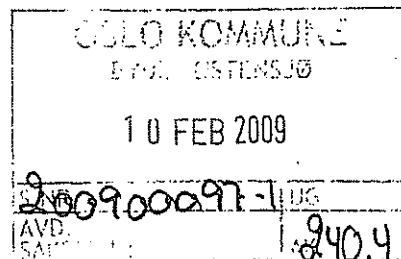

Bente Riis
Etatsdirektør

Anne Berger Sørli
Områdedirektør II

OMK Sak 41/09

BYDEL ØSTENSJØ

TILSYNSUTVALG I

RAPPORT FRA MØTE I TILSYNSUTVALGET – Anmeldt møte

Institusjon:	Møtedato:	Tid:
Langerud sykehjem	Tirsdag 27.01.09.	Kl. 10.00 – 11.30

Til stede fra tilsynsutvalget:	Til stede fra institusjonen:
Kari Paulsrud, leder Dag Omholt Eva Halvorsen hadde forfall og det var ikke tid til å tilkalle varamedlem.	Karen Mortensen, avdelingssykepleier

Tilsynsutvalget holdt anmeldt tilsyn 25. august og henviser til rapport fra dette m.h.t. generelle forhold. Utvalget konsentrerte seg denne gang om tilsyn i 3. etasje, i den skjermede posten for demente. Den andre posten i avdelingen består av en trykghetsavdeling, en av de 4 avdelinger for dette formål i hele Oslo.

Samtale med avdelingssykepleier Karen Mortensen

Hun er i dag avdelingsleder for hele avdelingen, for begge poster.

a. Om beboerne

De 18 beboerne er definerte aldersdemente som er urolige, og er pleietrengende. Alle pasientene må ha god tilrettelegging og guiding i stellsituasjoner. Derfor har posten en høyere pleiefaktor enn gjennomsnittlig. Flere kan ha tendens til å vandre av gårde. Det er uunngåelig at dørene må holdes låst i perioder. Når pasientene blir mer passive kan de lettere gå inn i en somatisk avdeling.

De nye bestemmelser fra 1. januar i år om helsehjelp til pasienter uten samtykkekompetanse som motsetter seg helsehjelpen er implementert. Reglene oppleves som et godt hjelpemiddel og har gitt økt bevisstgjøring om at pasientene må delta i avgjørelse om aktiviteter som dusjing, mating, plassering av sengehest og annet for å forhindre fall. Noen ramler stadig vekk og man har fått slike pasienter til for eksempel å gå med hodehjelm for å beskytte seg.

b. Om bemanning

Alle stillinger for hjelpepleiere er besatt. For sykepleierne er det 1,6 stillinger ledig av totalt 5,38 stillinger. Situasjonen for sykepleierne er preget av at man drøfter prosjekt "mulighetsrom" som kan innebære endringer i ledelseskonseptet for store avdelinger og endret gruppeinndeling.

Til helgevakter og lignende må man ofte ha vikar/ekstrahjelp. Sykefraværet er lavere enn gjennomsnittlig i institusjonen.

Ergoterapeuter og fysioterapeuter arbeider i tilknytning til den moderne treningsavdelingen i 1. etasje, samt opp mot pasientene i avdelingene. Aktivitørene er felles for hele sykehjemmet. Institusjonen har fått flere slike stillinger, men er spent på om de kan beholdes når den totale bemanningssituasjonen er gjennomgått, der sykehjemsetaten skal sees under ett.

Institusjonen har 2 leger, den ene i 80 % stilling den andre i 60 %. Det er brukbar kapasitet når begge er i arbeid. På spørsmål om hvordan man forholder seg når en lege har forordnet en bestemt ny behandling, svarte Mortensen at det da er viktig at en sykepleier deltar i oppfølgingen.

c. Aktivisering av pasientene

Treningsrommene i 1. etasje brukes av alle typer beboere men selvsagt mest av dem som er under rehabilitering. Utstyret der er lite aktuelt for de demente.

Aktivitetenes tiltak er omtalt i rapporten 25. august 2008. Også de demente får sin del av kulturelle aktiviteter nå som det er mange aktivitører.

d. Matstell

Som nevnt i tilsynsrapporten den 25. august kommer middagsmaten fra Rikshospitalet. Den er grei. Brødmatt til aftens og frokost smøres på felleskjøkkenet. Mortensen er opptatt av at nye regler fra Mattilsynet oppfattes slik at det ikke er tillatt å lage "kosemat" som vafles og boller på de enkelte kjøkkener i tilknytning til fellesstue. Tilsynsutvalget vil se nærmere på disse bestemmelser som synes å gjøre det unødig strengt mot trivselstiltak.

e. Stell av klær

Klær vaskes i kjelleren 2 ganger i uka. Sykehjemmet er avhengig av hjelp fra pårørende til å få tøy merket. Dessverre er det vanskelig å unngå at merkelapper på klær faller av.

f. Beboernes midler

Beboere har ikke anledning til å oppbevare penger på rommene. Avdelingen kan ordne med innkjøp når pårørende gir penger til det enkelte innkjøp. Den privatpraktiserende frisøren sender regning til vedkommende pårørende, men kan ha vansker med å få betalt.

g. Forholdet til de pårørende

Det holdes møte med de pårørende, to fellesmøter i året for hele institusjonen og dessuten to møter pr. post. Det blir sendt formell innkalling til de registrerte pårørende. De pårørende velger en hovedkontakt for hver avdeling/post. For hele institusjonen er det etablert et "Pårørendeutvalg", bestående av 2 pårørende, 2 pasienter, institusjonsleder, informasjonskonsulenten og en avdelingssykepleier.

h. Forhold vedrørende lokalene

Langerud har etter rehabiliteringen mange tekniske hjelpemidler, bl.a. takheiser i alle rom. I demensposten, hvor det er mange som faller, vil man nå få en stasjonær personløfter som kan løfte en pasient som ligger på gulvet.

Også nyrehabiliterede institusjoner kan ha mangler, og på Langerud hadde det nettopp oppstått store vannlekkasjer.

Besøk i avdelingen

Etter samtalen med avdelingssykepleier gikk vi omkring i posten og snakket med beboere i de 3 fellesstuene.

De fleste beboere ga uttrykk for at de var fornøyd med maten og den omsorg de mottok.

Noen var misfornøyd med mangel på aktiviteter. I hver stue sto TV-apparatet på og dette var nok deres hovedaktivitet.

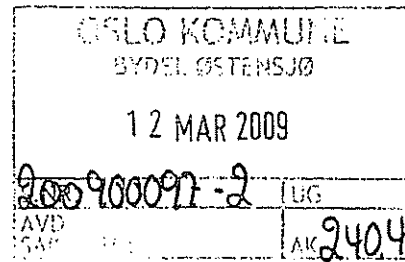
Oppsummering

Lokalene er hyggelige med flere små enheter. Avdelingen fremstår som veldrevet. At beboernes tøy forsvinner ved vask bør kunne unngås ved god merking og forbedring av rutiner.

Oslo kommune
Sykehjemsetaten

Bydel Østensjø
Postboks 157 Manglerud
0612 OSLO

Deres ref:	Vår ref (saksnr):	Saksbeh:	Dato: 06.03.2009
200800259	200900011-20	Inger-Lise Kjos, 23433064	Arkivkode: 204

RAPPORT FRA UANMELDT TILSYN VED LANGERUD SYKEHJEM 27.01.09

Vi viser til rapport mottatt 20.02.09

Sykehjemsetaten har ingen kommentarer til rapporten, og tar den til orientering.

Med hilsen

Bente Riis
Etatsdirektør

Anne Berger Sørli
Områdedirektør II

Sykehjemsetaten

Postadresse:
Postboks 435, Sentrum
0103 Oslo

Besøksadresse:
Nedre Slottsgt. 3
E-post: postmottak@sye.oslo.kommune.no

Telefon: 02 180
Telefaks: 23 43 30 09

Organisasjonsnr.
990 612 498

BYDEL ØSTENSJØ

ÅRSRAPPORT 2008

FRA

TILSYNSUTVALG 2

OSLO KOMMUNE	
BYDEL ØSTENSJØ	
31 MAR 2009	
200800246-56	UE
FAVD	AK 240.4
BEH:	

1. Medlemmer/varamedlemmer:

Knut Elgsaas(A), leder
 Inger Haagaas(H)
 Edna Thomassen (Eldrerådet)

vara: Liv Thorstensen(A)
 vara: Ole Richenberg(H)
 vara: Torleif Werenskiold (Eldrerådet)

2. Institusjoner under utvalgets tilsyn:

- Oppsalhjemmet med daghjem
- Manglerudhjemmet
- Østensjø bo-og servicesenter

I alle avdelinger i disse institusjonene er det oppslag med informasjon om tilsynsutvalgets oppgaver og navn, adresse og telefon til utvalgets medlemmer og varamedlemmer.

3. Utvalgets oppgaver:

Utvalget utøver tilsyn i henhold til §2-5 i reglement for bydelsutvalg og reglement for tilsynsutvalg vedtatt av bystyret 25.5.2005.

Utvalget ble oppnevnt av bydelsutvalget i møte 4.2.2008 for perioden 2008-2011.

4. Tilsynsmøter:

Tilsynsutvalg 2 har hatt følgende anmeldte(A) møter og uanmeldte(UA) møter i 2008:

Oppsalhjemmet	Manglerudhjemmet	Østensjø bo-og servicesenter
01.04.08(UA)	23.04.08(A)	12.03.08(UA)
28.05.08(A)	17.06.08(UA)	06.05.08(A)
06.10.08(UA)	28.10.08(A)	17.09.08(UA)
09.12.08(UA)	17.12.08(UA)	02.12.08(A)

5. Informasjon om det enkelte tilsynsmøte:

Fire av utvalgets 12 møter i 2008 ble lagt til formiddager.

I etterfølgende oversikt gis informasjon om det enkelte møte, ukedag, tidsrom, antall merknader i utvalgets rapport fra møtet og antall medlemmer/varamedlemmer som var til stede på møtet.

Rapportene, unntatt saker på B-kart, er offentlig tilgjengelige. Utvalgets rapporter, Sykehjemsetatens kommentarer til rapportene og bydelsdirektørens forslag til vedtak, finnes på bydelens internettsider under bydelsutvalget, innkallinger og sakskart.

Vedtakene bydelsutvalget har truffet om den enkelte rapport finnes på bydelens internettsider under bydelsutvalget, protokoller.

OPPSALHJEMMET			
<u>Møtedag/dato</u>	<u>Tidsrom</u>	<u>Antall merknader</u>	<u>Antall medlemmer/vara</u>
Tirsdag 01.04.08(UA)	17.00-18.45	5	3
Onsdag 28.05.08(A)	19.00-20.45	2	5
Mandag 06.10.08(UA)	19.00-20.15	0	3
Tirsdag 09.12.08(UA)	11.00-12.30	3	3
MANGLERUDHJEMMET:			
<u>Møtedag/dato</u>	<u>Tidsrom</u>	<u>Antall merknader</u>	<u>Antall medlemmer/vara</u>
Onsdag 23.04.08(A)	12.00-13.20	5	5
Tirsdag 17.06.08(UA)	17.30-19.00	6	3
Tirsdag 28.10.08(A)	12.00-14.00	8	3
Onsdag 17.12.08(UA)	17.30-18.45	2	3
ØSTENSJØ BO-OG SERVICESENTER:			
<u>Møtedag/dato</u>	<u>Tidsrom</u>	<u>Antall merknader</u>	<u>Antall medlemmer/vara</u>
Onsdag 12.03.08(UA)	11.45-13.15	1	3
Tirsdag 06.05.08(A)	17.30-20.15	2	5
Onsdag 17.09.08(UA)	11.45-13.45	8	3
Tirsdag 02.12.08(A)	12.00-13.30	5	3

Merknader:

Tilsynsutvalget gir en merknad i sin rapport til bydelsutvalget når det er et forhold eller en sak som utvalget vil gjøre bydelsutvalget oppmerksom på. Det kan også gjelde et spørsmål som utvalget ber institusjonen eller bydelsadministrasjonen svare på for en eventuell videre oppfølging fra utvalget ved senere tilsyn.

En merknad kan være en informasjon til bydelsutvalget om en positiv utvikling ved en institusjon. En merknad gis også når utvalget mener det er forhold som bør rettes på.

Anmeldte og uanmeldte møter:

Tilsynsutvalget skal i henhold til reglementet ha minst to anmeldte og to uanmeldte tilsyn hvert år.

6. Behandling av utvalgets rapporter i bydelsutvalget:

I 2008 behandlet bydelsutvalget 4 av tilsynsutvalgets rapporter fra 2007.

Utvalget har hatt 12 tilsyn i 2008. Bydelsutvalget har i 2008 behandlet rapporter fra 8 av tilsynene i 2008. De øvrige 4 rapportene fra 2008 ble behandlet i bydelsutvalget i 2009.

Til hver rapport fra tilsynsutvalget utarbeider Sykehjemsetaten et saksframlegg med eventuelle kommentarer og svar på de merknader og spørsmål utvalget har tatt opp i rapporten.

Tilsynsutvalgets rapporter med Sykehjemsetatens kommentarer og bydelsdirektørens forslag til vedtak, legges fram for bydelsutvalgets arbeidsutvalg, omsorgskomiteen og eldrerådet før de behandles i bydelsutvalget.

Vedlagte oversikt over behandlingen av tilsynsrapportene i bydelsutvalget viser møterekke, saksnr. og institusjon og møtedato for tilsynsutvalget.

Fra tilsyn på Oppsalhjemmet 29.11.08 ble det lagt fram en rapport som ble behandlet på B-kart i bydelsutvalget 16.6.08. Fra tilsyn på Østensjø bo- og servicesenter 12.3.08 ble det lagt fram to rapporter. Den ene ble behandlet i åpent møte i bydelsutvalget, mens den andre ble behandlet på B-kart i bydelsutvalget 16.6.08.

Oversikt over møter i bydelsutvalget der rapportene ble behandlet

Møterekke	Sak	Hvor	
1/08 04.02.2008	18/08	Manglerudhjemmet	Møte 16.10.07
1/08 04.02.2008	19/08	ØBS	Møte 16.10.07
1/08 04.02.2008	20/08	ØBS	Møte 19.12.07
1/08 04.02.2008	21/08	Oppsalhjemmet	Møte 05.11.07
4/08 16.06.2008	103/08	ØBS	Møte 12.03.08
4/08 16.06.2008	B-kart	ØBS	Møte 12.03.08
4/08 16.06.2008	B-kart	Oppsalhjemmet	Møte 29.11.07
5/08 08.09.2008	142/08	Oppsalhjemmet	Møte 28.05.08
5/08 08.09.2008	143/08	ØBS	Møte 06.05.08
5/08 08.09.2008	144/08	Oppsalhjemmet	Møte 01.04.08
7/08 03.11.2008	191/08	Manglerudhjemmet	Møte 23.04.08
7/08 03.11.2008	193/08	Manglerudhjemmet	Møte 17.06.08
8/08 11.12.2008	210/08	ØBS	Møte 17.09.08
8/08 11.12.2008	218/08	Oppsalhjemmet	Møte 06.10.08
1/09 09.02.2009	17/09	Manglerudhjemmet	Møte 28.10.08
1/09 09.02.2009	18/09	ØBS	Møte 02.12.08
2/09 23.03.2009	42/09	Oppsalhjemmet	Møte 09.12.08
2/09 23.03.2009	43/09	Manglerudhjemmet	Møte 17.12.08

Østensjø, 26. mars 2009

Knut Elgsaas(s)
Leder av tilsynsutvalg 2

Inger Haagaas(s)

Edna Thomassen(s)

BYDEL ØSTENSJØ
TILSYNSUTVALG I

OSLO KOMMUNE	
BYDEL ØSTENSJØ	
19 MAR 2009	
20080025916	UG
AVD. SAKSTALL:	AK 240.4

ÅRSRAPPORT 2008

Tilsynsutvalget har hatt følgende sammensetning:

Medlemmer:

Kari Paulsrud, leder
Elsa Halvorsen
Dag Omholt

Varamedlemmer:

Torkel Stene
Toril Høimyr
Jan Teslie

Oppnevning skjedde i april 2008. Utvalget startet derfor først sitt arbeid i mai 2008.

Abildsø Bo- og rehabiliteringssenter

Det er gjennomført to tilsynsbesøk ved Abildsø Bo- og rehabiliteringssenter. 8. mai ble det gjennomført et varslet og 17. september et uvarslet tilsyn.

Formålet tilsynsbesøket 8. mai var å bli kjent med institusjonene og institusjonssjef Rolf Gundersen orienterte om virksomheten. Det ble ikke foretatt besøk i avdelingene.

Uvarslet tilsyn 17. september skjedde i 2. etasje som har 32 beboere med ordinært langtidsopphold.

Vurdering av beboernes forhold, lokaler og utstyr.

Avdelingen er delt inn i 4 små enheter med hvert sitt oppholdsrom/ spisestue. Det er en del som har grader av demens. De beboere vi var i kontakt med ga uttrykk for at de var fornøyd med den omsorg og pleie de mottok.

Vurdering av personalmessige forhold.

Vårt inntrykk er at avdelingens største problem er å sikre kontinuitet i personalet. Avdelingen har svært høyt sykefravær. Dette fører til store belastninger på det gjenværende personalet og at beboerne må forholde seg til et stort antall personer.

Det kan synes som legedekning og dekingen av tjenester fra fysio- og ergoterapeut bør styrkes.

Langerud sykehjem

Det er gjennomført to tilsynsbesøk ved Langerud sykehjem. 25. august ble det gjennomført et varslet og 15. oktober et uvarslet tilsyn.

Sykehjemmet har vært gjennom et omfattende ombyggings- og rehabiliteringsprosjekt og beboerne flyttet inn i juni.

Formålet tilsynsbesøket 25. august var å bli kjent med institusjonene og institusjonssjef Institusjonsleder Bente S. Sæve og hennes medarbeidere orienterte om virksomheten. Tilsynsutvalget foretok ikke besøk i avdelingene ved dette første møte, men hadde en kort omvisning i enkelte etasjer.

Etter rehabiliteringen fremstår både fellesarealer og pasientrom som lyse, hyggelige og praktiske

Uvarslet tilsyn 15. oktober skjedde i 4. etasje, der det er 36 enerom, hvorav 16 somatiske plasser og 20 for korttidsopphold/rehabilitering.

Vurdering av beboernes forhold, lokaler og utstyr.

De fleste beboere ga uttrykk for at de var fornøyd med den omsorg og pleie de mottok.

Flere pasienter savnet aktiviteter, spesielt at ikke alle fikk tilbud i treningssenteret og muligheter til å være ute i frisk luft og det ble også fremhevet som et savn.

Det ble opplyst at klær av og til blir borte og at beboere har ikke anledning til å oppbevare penger på rommene. Innkjøp må ordnes av pårørende. Det kan se ut til at det her er et forbedringspotensiale.

Vurdering av personalmessige forhold.

Arbeidsbelastningen på sykepleiere og det øvrige personale har økt de siste årene. Legekapasiteten er også for knapp.

Kjernehuset dagsenter

Det er gjennomført to tilsynsbesøk ved Kjernehuset dagsenter 26. juni ble det gjennomført et varslet og 15. oktober et uvarslet tilsyn.

Formålet tilsynsbesøket 26. juni var å bli kjent med virksomheten. og leder Åse Elvestad og representanter for bydelen orienterte om virksomheten.

Institusjonen er dagsenter for voksne utviklingshemmede brukere. Det er 4 til stede hver dag i tiden 9 – 14.30. Tirsdag og torsdag kommer 4 – 5 ekstra brukere og er der i 4 timer

Inntrykket er at virksomheten drives i en rolig, varm atmosfære der brukerne er godt ivaretatt.

Lokalene er hensiktsmessige og rommene er rene og ryddige. Det er påpekt at ventilasjonen rommet som brukes som stillerom må forbedres. Det er også uttrykt bekymring for inngangspartiet som ikke er skjermet for trafikken utenfor.

Oslo, 3. mars 2009

.....
Kari Paulsrud

.....
Elsa Halvorsen

.....
Dag Omholt

Årsmelding 2008

Manglerud eldrecenter og oppsøkende virksomhet

OSLO KOMMUNE	
BYDEL ØSTENSJØ	
9 MAR 2009	
200900614-29	153
AVD.	AK 3320
SAKSBEH.:	

1. Eierskap, organisering og brukarmedvirning

Manglerud eldrecenter er kommunalt og organisert under avdeling for Rehabilitering og omsorg i bydel Østensjø.

Styrer v/Manglerud eldrecenter har også budsjett- og personalansvar for Bøler frivillighetsentral, Rustadgløtt Dagsenter, Rustad eldrecenter, Oppsal eldrecenter og oppsøkende virksomhet. Samt ansvar for å koordinere samarbeidet mellom de kommunale og private eldrecenterne og frivillighetssentralene i bydelen. Det er opprette brukerråd ved eldrecenteret som består av eldrerådet, frivillige organisasjoner, pensjonistforeninger, representanter for de frivillige og representanter for brukere/deltakere, samt ansatte.

2. Mål for eldrecenteret

Det skal legges til rette for at eldre i størst mulig grad kan bevare sin selvstendighet og selvhjelpenhet, ved blant annet å utvikle arenaer som bidrar til å øke deres sosiale nettverk, stimulere til egenaktivitet og som i tillegg kan fungere som en base for frivillige tiltak for og av eldre.

Eldrecenterne har en stor og bredspektret aktivitet, og organiserer mange frivillige. Eldrecenterne er det laveste trappetrinnet på Omsorgstrappen og dermed et viktig sted for å forebygge isolasjon og ensomhet. Samtidig forebygger det behov for andre offentlige og dyre omsorgstjenester.

Eldrecenterne skal ha fokus på følgende aktiviteter: eldreveiledning, kostholdsveiledning, transport, trim, kurs og kulturaktiviteter mm.

Mål for den oppsøkende virksomheten:

Hovedmål: Kontakt- og kartleggingsarbeid mot gruppen av eldre som ikke er kjent av, eller ikke har tilbud fra, offentlige eller private innsatsgrupper, utenom de som har tt-kort eller trygghetsalarm. Samt rekruttere dem til eldrecenterne og andre lavterskel tilbud.

Det ble ansatt oppsøkende fagkonsulent i bydel Østensjø 08.12.2008. Vedkommende er utdannet ergoterapeut. Hennes primæroppgave vil være å gjennomføre forebyggende hjemmebesøk for de over 80 år og ikke er i tjenesteapparatet fra før. Hun vil også være stasjonert på alle de 3 kommunale eldrecenterne: Rustad, Oppsal og Manglerud for å kunne yte god og direkte eldreveiledning.

1. Strategi med kortsiktig perspektiv:

Kartlegge psyko- sosiale behov hos de som er 80år og eldre og er uten vedtaksbaserte tjenester. Informere om ulike tjenester og tilbud rettet mot denne målgruppen og tilfredsstille aktuelle behov.

2. Strategi med et lengre perspektiv:

Forebygge og bedre livskvaliteten til de eldre. De eldre skal klare å bo lengst mulig hjemme dersom det er ønskelig. For at dette skal være forsvarlig er forebyggende kartleggingsarbeid viktig, samt informasjon om bruk av eldrecenterne.

3. Ansatte, brukere og frivillige

Tekst:	Antall
**Antall brukere 2008	1200
**Antall frivillige 2008	90
***Antall frivillige årsverk 2008	7,5
Antall årsverk:	2,5
Husholdstyrer 50%	
Husholdstyrer 50%	
Sekretær 50%	
*Styrer 100%	
Antall årsverk oppsøkende virksomhet (eldresenter felles)	1

* Det skal bemerkes særskilt at styrer ved Manglerud eldresenter fordeler sin 100% stilling mellom

Rustad eldresenter,

Rustadgløtt Dagsenter,

Bøler frivillighetssentral,

oppsøkende virksomhet og

Oppsal eldresenter. Utbetaling av styrers lønn blir kun registrert/belastet på Manglerud eldresenter.

** Ingen av de kommunale eldresentrene har et data program som registrerer brukere og frivillige. Dette er manuell registrering og telling.

*** De frivillige årsverkene fordeles mellom følgende aktiviteter/oppgaver: kafeteria, kurs, arrangementer, hagearbeid/FDV, underholdning, trim med mer.

4. Selvstendig næringsdrivende

Hårpleie: Åpent 5 dager i uken. Deles mellom 2 selvstendig næringsdrivende, henholdsvis 20% og 80% still. Frisør har ca 300 aktive brukere i kartotek.

Fotpleie: Åpent 4 dager i uken. 1 selvstendig næringsdrivende, henholdsvis 80% still. Fotpl. har ca 200 aktive brukere i kartotek.

5. Økonomi

Manglerud eldrecenter:

Utgifter og inntekter:	Regnskap 2008
Lønnsutgifter inkl sosiale kostnader:	1 184'
Kjøp som inngår i kommunal produksjon:	665'
Kjøp som ikke inngår i kommunal produksjon (husleie, FDV)	447'
Overføringskostnader (mva)	129'
Sum driftsutgifter inkl. mva	2 425'
Salgs (450') og leieinntekter (204')	- 654'
Refusjoner	- 115'
Sum driftsinntekter	- 769'
Gaver (finanskostnader)	55'

Årsregnskap vedlegges

6. Oversikt over tilbud og aktiviteter

Aktivitet 2008	Antall brukere
40 Kulturtreff/ekstern eldreveiledning	Totalt 2106 Snitt pr treff: (52,65) = 53 stk
Tysk kurs I	Vår: 9 stk Høst: 10 stk
Tysk kurs II	Vår: 0 stk Høst: 7 stk
Engelsk kurs I	Vår: 9 stk Høst: 9 stk
Engelsk samtale gr.	Vår: 7 stk Høst: 8 stk
Trim gr I	Vår: 15stk Høst: 17 stk
Trim gr II	Vår: 12 stk Høst: 14 stk
Trim for de med Osteoporose	Vår: 9 stk Høst: 12 stk
Nordic walking (stavgang)	Vår: 14 stk Høst: 12 stk
Stavgang	Vår: 12 stk Høst: 12 stk
Svømming	Vår: 31 stk Høst: 35 stk
Bridgen	Vår: 23 stk

	Høst: 25 stk
Treskjæring kurs mandager	Vår: 5 stk Høst: 5 stk
Treskjæring kurs tirsdager	Vår: 3 stk Høst: 4 stk
Treskjæring kurs onsdager	Vår: 5 stk Høst: 5 stk
Treskjæring kurs torsdager	Vår: 5 stk Høst: 5 stk
Data kurs i regi Seniornett	Vår: 4 stk Høst: 14 stk
Data kurs med eldresenterets egen lærer	Vår: 6 stk Høst: 14 stk
Sanggruppe	Vår: 27 stk Høst: 20 stk
Bowling gruppe	Vår: 4 stk Høst: 4 stk
Håndarbeidsgruppa	Vår: 14 stk Høst: 14 stk
Hørselstest	Vår: - Høst: 14 stk
Julemiddagen	46 stk
Nyttårsfest	35 stk
Mimrekveld for turene	26 stk
Arrangement for de frivillige	Vår: 56 stk Høst: 70 stk
Påskemiddag	41 stk
Eldredagen i Rådhuset	8 stk
Kiel tur våren	21 stk
Årjeng tur	Vår: 49 stk Høst: 14 stk
Ungarn turen	33 stk
Kryssordgruppe	Vår: 7 stk Høst: 8 stk
Utleie av lokaler ved Manglerud eldresenter (kveld/helg)	150 ganger
Gullsmed hjelp	Vår: 24 stk Høst: 18 stk
Hørselshjelper (salg av batteri til høreapparater og veiledning av tilpasning og bruk)	Vår: 15 stk Høst: 14 stk
Søm (syr inn/ut klær, legger opp gardiner med mer)	Vår: 40 stk Høst: 35 stk
Luciafeiring	Vår: 0 stk Høst: 47 stk
Søndagsåpent (4 g i året) + åpent langfredag	Vår: Høst:
Eldre mot avfall (ryddegruppe ute i nærmiljøet	Vår: 30 stk Høst: 0 stk

210 6 deltakere på treff/eldreveiledning/underholdning
 + 1111 deltakere på kurs/turer/ arrangementer/trim/test/grupper med mer
 + 200 deltakere til fotpleier
 + 300 deltakere til frisør
 = totalt 3717 deltakere knyttet til Manglerud eldresenters ulike aktiviteter/tilbud.
 Da det er manuell telling kan det være deltakere som blir telt mer enn 1 gang fordi de er med på mer enn en aktivitet/tilbud. Derfor sier vi at Manglerud eldresenter har ca 1200 brukere totalt i året.

Manglerud eldresenter har en fremmøtebok som ligger ved salgsdisken og her skriver alle de som bruker eldresenteret seg inn hver gang de er på eldresenteret. En god dokumentasjon for fremmøte/oppmøte.

Kafeteriaundersøkelsen 2008

Brukerundersøkelse på Manglerud eldresenter, Rustad eldresenter og Oppsal eldresenter

Manglerud eldresenter, Rustad eldresenter og Oppsal eldresenter har gjennomført brukerundersøkelse i ukene: 45 og 46, dato: fra mandag 3.nov til og med fredag 14. nov 2008.

Til orientering:

- Rustad eldresenter er kun åpent 3 dager i uken.
- Oppsal eldresenter har ikke gjennomført en slik undersøkelse tidligere

Vi legger skjema ut i senteret og ber brukerne krysse av for hvor mange ganger de besøker **eldresenterets kafeteria pr. uke.**

Resultatene forteller kun hvem som bruker kafeteriaen, ikke totalt bruk ved/av eldresenteret:

Manglerud eldresenter fikk resultatet:

Totalt 169 registrerte seg i perioden, mot 193 i 2007

37 personer bruker senteret 1 gang pr. uke

41 " " " " 2 " " "

31 " " " 3 " " "

21 " " " 4 " " "

37 " " " 5 " " "

3 " " " sjeldnere enn 1 gang i uka

Til sammen 169 personer utgjorde 484 besøk i denne perioden (med de 3 som besøker eldresenteret sjeldnere enn 1 dag i uken).

Dette utgjør 97 (96,8) besøk pr.dag (484 del på 5 dager = 96,8), mot 122 besøk pr. dag i 2007.

Rustad eldresenter fikk resultatet:

Totalt 93 registrerte seg i perioden, mot 93 i 2007

13 personer bruker senteret 1 gang pr. uke

24 " " " " 2 " " "

51 " " " 3 " " "

9 " " " sjeldnere enn 1 gang i uka

Til sammen 93 personer utgjorde 223 besøk i denne perioden (med de 9 som besøker eldresenteret sjeldnere enn 1 dag i uken).

Dette utgjør 74 (74,3) besøk pr.dag. (223 del på 3 = 74,3), mot 68 besøk pr. dag i 2007.

Oppsal eldrecenter fikk resultatet:

Totalt 318 registrerte seg i perioden. Det ble ikke gjennomført undersøkelse i 2007.

81 personer bruker senteret 1 gang pr. uke

76 " " " " 2 " " "

86 " " " " 3 " " "

25 " " " " 4 " " "

6 " " " " 5 " " "

44 " " " " sjeldnere enn 1 gang i uka

Til sammen 318 personer utgjorde 665 besøk i denne perioden (med de 44 som besøker eldrecenteret sjeldnere enn 1 dag i uken).

Dette utgjør 133 besøk pr.dag (665 del på 5 dager = 133).

7. Behov for nye tiltak og aktiviteter

Salg av vin og rekesmørbrød 4 mandager i tiden kl. 12-13-30. Dette betaler deltaker selv. Ambulerende skjenkebevilling knyttet til lukket salg/arrangement er gratis for eldrecenteret.

Dans på dagtid, i regi av dansebandet COMBOS, 4 ganger vår og 4 ganger høst.

Honorar: 1500,- pr gang = 6000,-. De spiller mellom kl. 12-13.30.

Line Dance kurs på kveldstid, 5 ganger vår og 5 ganger høst. Ukjent kostnad, men noe for instruktøren.

Felles turer med de andre eldrecenterene bl.a Svenske turer og andre turer. Dette betaler deltaker selv.

Felles arrangementer/fest for de kommunale eldrecenterene. Det blir sommerfest med grillmat og underholdning. deltaker betaler en egenandel på 200,- pr pers som skal dekke mat ugiftene. Ukjent pris på underholdning, mulig vi bruker et korps eller lignende og de gjør det gratis/frivillig.

Felles programblad for Manglerud og Rustad eldrecenter (oppstart høst 2008).

Navn bytte: Manglerud gård, Treffsted 60Pluss. Gratis

"Åpen dag" med informasjon for alle nye brukere og frivillige, planlagt 5. mars 09. Gratis

Intensiv rekrutteringskampanje for nye og yngre frivillige, dette burde være politisk forankret og utført sentralt i bydelen. Ukjent pris.

Golf grupper: bruke golf simulatoren ved Manglerud Star sin idrettshall. Bruken av simulatoren har en pris på 250,- pr time for 4 personer. Denne kan vi leie både på dag- og kveldstid.

8. Personalføring

Bemanning er lav og aktiviteter må tilpasses deretter. Manglerud eldrecenter med sine 2,5 stillinger ligger *under anbefalt minimumsnorm på 3 stillinger* (ref. Nasjonalforeningen for Folkehelsen). Samt at styrer kun bruker 30-40% av sin stilling som styrer ved Manglerud eldrecenter, dette fordi det er lagt til mange ekstra oppgaver til denne personen, viser til punkt 1 i årsmeldingen. Det er derfor satt inn en fast frivillig på mandager og fredager på kontoret, dette utgjør 40% stilling. Det er kontortiden som må prioriteres, dette for å opprettholde en kontinuitet for eldreveiledningen, påmelding, og annen informasjon som gis fra kontoret. Men det må nevnes at den frivillige ikke utfører MÅ oppgaver som: fakturasentralen, bankinnskudd og annen kommunale adm. oppgaver.

9. Prosjekter

Prosjekt: "Aktivitet, trivsel og sosial deltakelse etter hjerneslag"

Kort om prosjektet:

Trivsel, aktivitet og sosial deltagelse etter hjerneslag. Psykososial rehabilitering i eldresenter av personer med lette til moderate hjerneslag. En randomisert kontrollert undersøkelse

Personer med lette til moderat hjerneslag inkluderes i studien gjennom kontaktpersoner ved sykehusene, Diakonhjemmet, Ullevål Universitetssykehus, Aker Universitetssykehus, A-hus og Lovisenberg. Pr 16.11.07 er det 20 inkluderte spredt over hele Oslo. Ingen fra selve Østensjø bydel, men fra omkringliggende områder. Det vil bli startet opp en gruppe på 9 personer i 2008 ved Manglerud eldresenter.

Hovedmål:

- Evaluere effekten på trivsel, aktivitet og sosial deltagelse av et intervensjonsprogram etter metoden i Lifestyle Redesign (LR) som supplement til fysisk aktivitet hos hjemmeboende med lette til moderate hjerneslag.

Delmål:

- Skape kunnskap om samhandling mellom sykehus og eldresenter for personer med slag.

Metode:

- Parallelle grupper;
  - Alle får tilbud om fysisk aktivitet/trimgruppe
  - Halvparten får i tillegg tilbud om aktivitetsgruppe(LR)
- Randomisering
  - Stratifisert randomisering (blokker på 10 stratifisert ut fra eldresentre)
  - Evaluatør er blindet

Intervensjonsgruppe:

- 2 t aktivitetsgruppe(livsstilsgruppe) 1 x ukentlig i 9 mnd

Mål:

- Igangsette en prosess for å utvikle rutiner og vaner rettet mot aktiviteter i dagliglivet som deltagerne opplever fremmer helse og gir mening.
  - Deltagere bestemmer tema selv
  - Didaktisk presentasjon hvor fagperson bidrar med informasjon
  - Likemannsutveksling -erfaringer
  - Personlig utforskning av temaene-refleksjon
  - Utflukter med vekt på å "gjøre"

Miljøfyrtånsertifisert 15.12.2008

Bakgrunn:

Med bakgrunn i bystyremelding nr 3/2003 "Innføring av miljøeffektivitet i Oslo kommune", vil Bydel Østensjø innføre miljøstyringssystemet "Miljøfyrtårn" i hele sin virksomhet.

Saksframstilling:

Miljøfyrtårn er et enkelt program for miljøledelse og miljøhandling og er tilpasset små- og mellomstore virksomheter, både private og offentlige, i Norge. Miljøfyrtårn er en stiftelse og støttes av Miljøverndepartementet over statsbudsjettet. Programmet har utviklet definerte krav

som virksomheten må tilfredsstille før en sertifisering. Hensikten er at den enkelte tjeneste får til en mer miljøvennlig og systematisk avfallshåndtering, og ikke minst setter fokus på å hindre at avfall oppstår. I tillegg skal det arbeides med enøk slik at energiforbruket blir så lavt som mulig. Miljøfyrtårn krever samtidig at man aktivt søker etter mer miljøvennlige produkter, tjenester og metoder som fører til redusert utslipp og slitasje og dermed miljøbelastningen på både det ytre og indre miljø.

Temaene som er gjenstand for en miljøanalyse:

- Internkontroll HMS
- Arbeidsmiljø
- Innkjøp og materialbruk
- Avfallshåndtering og avfallsreduksjon
- Energi
- Transport
- Utslipp til luft, vann og støy
- Estetikk

Det skal gjennomføres en miljøanalyse/status for virksomhetene og utarbeides en tiltaksplan. Når dette er gjort og en tilstrekkelig andel av tiltakene er gjennomført, skrives en miljørapport. Virksomheten kan da framstilles for Miljøfyrtårnsertifisering i forhold til bransjekravene og de spesifikke bransjekravene som i dette tilfelle er for resaturante og kafe.

Rasisme fri sone- Manglerud eldrecenter fikk godkjent handlingsplan høsten 2008.:

Bydelsutvalget har i BU-sak 144/05 Østensjø- Rasismefri bydel fattet følgende vedtak: *"Bydelsutvalget ber derfor administrasjonen om å sette i gang arbeidet for å aktivt motarbeide rasisme og ekskluderende holdninger overfor brukere og ansatte på bydelens tjenestesteder. Målet bør være at samtlige tjenestesteder kan erklære seg rasismefri i løpet av en fireårs periode. BU ber administrasjonen sette ned en arbeidsgruppe som vurderer hvilke tjenestesteder som skal prioriteres i 2006, eventuelle samarbeidspartnere, samt fremme kostnadsforslag i forbindelse med budsjettbehandlingen i år."*

10.Samarbeid med andre instanser

- Menigheten (ifb med oversikt over ikke brukere og hjemmebesøk)
- Vern for eldre
- Seniortjenesten (eldre hjelper eldre)
- Barnehagene (samskaping mellom generasjoner, besteforeldre i bhg)
- Sanitetsforeningen
- Abildsø pensjonistforeningen
- Høyenhall- og Manglerud pensjonistforening (hjelper til med nyttårsfesten)
- Frvillighetssentralene
- Eldre mot rasisme
- Oslo Idrettskrets 60+
- Nordstrandsblad
- Ergo/fysio seksjonen
- Bestillerkontoret
- Oppsøkende virksomhet
- Demensforeningen Nordstrand/Østensjø

Bydelsoverlegen (gjennomførte influensavaksine dagen 29.10.08)
Selvstendig næringsdrivende (frisør og fotpleier)

11. Konkusjon

Eldresentrene har en stor og bredspektret aktivitet, og organiserer mange frivillige. Eldresentrene er det laveste trappetrinnet på Omsorgstrappen og dermed et viktig sted for å forebygge isolasjon og ensomhet. Samtidig forebygger det behov for andre offentlige og dyre omsorgstjenester.

Eldresentrene ønsker seg flere nye brukere og frivillige i alderen 62 til 72 år. I den forbindelse er det ønske om å få i gang nye aktiviteter som kan trekke nye medlemmer/brukere. Vi har profilert oss i de lokale mediene ifb med ønske om navn endring av eldresentrene samt få tips om nye aktiviteter. Det har vært en utrolig positiv respons. Forslagene til nytt navn og nye aktiviteter tas godt vare på, for å se hva vi kan klare å få i gang. Det skal sies i samme "åndedrag" at vi opprettholder alle dagens aktiviteter.

Dagens brukere og frivillige er vi avhengig av, men vi ønsker oss flere!

Eldresentrene i bydel Østensjø er stolt av å kunne forvalte den menneskelige kapitalen vi har i vår flotte bydel!

Heidi K. Nordal

Styrer Manglerud eldresenter

Koordinator Oppsal eldresenter, Rustad eldresenter, Oppsøkende virksomhet, Bøler frivillighetssentral og Rustadgløtt Dagsenter

Vedlegg:

Årsregnskap

Årsmelding 2008 Oppsal eldrecenter

OSLO KOMMUNE	
BYDEL ØSTENSJØ	
9 MAR 2009	
AVD. SAKER/REG.	8320

1. Organisering

Oppsal eldrecenter er et kommunalt drevet eldrecenter i Oslo Kommune, Bydel Østensjø. Eldrecenteret leier sine lokaler av Oppsal Samfunnshus og holder til i 2. etg. i Vetlandsvn. 99-101-

Brukerrådets betydning og rolle

Nåværende brukerråd ble valgt i 2005 og leder for eldrecenteret har innkalt til 4 møter i 2008.

Brukerrådet har 6 representanter og oppgavene er:

En samarbeidspartner for leder ved senteret

Følge opp at driften gagnar de frivillige og brukerne

Komme med ideer til hva vi kan ha på eldrecenteret/
i programmet

Rekruttere til dugnadsarbeid

Brukerrådsmøter 2-4 ganger i året.

2. Mål

Eldrecenteret er nederste trinn i omsorgstrappa for bydelen. Målet er å drive forebyggende arbeid, motvirke og bryte sosial isolasjon og ensomhet blant eldre. Vi ønsker at vårt eldrecenter skal være et hyggelig møtested for de eldre i nærmiljøet. Et trivselssted med tilbud om ulike aktiviteter/arrangementer. Her kan man stifte nye bekjentskaper, treffe kjente eller prate med noen ved nabobordet.

3. Ansatte, brukere og frivillige

Tekst	Antall
Antall brukere	1200
Antall frivillige	50 personer
Antall frivillige årsverk 2008	4
Antall årsverk	3 = 100% kjøkkenleder/kokk * 100% styrer 100% kjøkken assistent

* Eier av styrer stillingen har vært sykmeldt hele 2008. Vedkommende ble fristilt stillingen primo 2008. Det ble gjort en utlysning, men det var ingen søkere. Det ble valgt å gjøre om styrer stillingen til en arbeidslederstilling (prøveperiode fra 011008). Denne arbeidslederstillingen ble tildelt den personen som hadde vikariert både for styrer og kjøkkenleder, henholdsvis 50% på hver stilling. Forutseningen for denne endringen/prøveordningen var at styrer v/Manglerud eldrecenter tok ansvaret for personal og økonomi/budsjett.

1 kjøkkenleder i 50 % stilling til 31.05.2008 + vikar i 50 % stilling = 100 %. Etter 31.05.2008 var det vikar på kjøkkenet 3 dager i uka fram til 01.10.2008 da vi fikk ny kjøkkenleder i 100 % stilling.

1 førstesekretær i 50 % stilling utplassert av Nav. Langtidssykemeldt fra 01.08.2007 til 01.04.2008. Overflyttet til annen sted i kommunen per 28.08.2008.

4. *Selvstendig næringsdrivende*

Fotterapeut	Trine Myrseth	100 %
	Karina Chalan	100 %
Frisør	Grete Westheim	50 %
	Elin Paulsberg	50 %

5. *Økonomi*

Oppsal eldresenter:

Utgifter og inntekter:	Regnskap 2008
Lønnsutgifter inkl sosiale kostnader:	1 303'
Kjøp som inngår i kommunal produksjon:	924'
Kjøp som ikke inngår i kommunal produksjon (husleie, FDV)	0'
Overføringskostnader (mva)	171'
Sum driftsutgifter inkl. mva	1 112'
Salgs (-1 039') og leieinntekter (-59')	- 1 098'
Refusjoner	- 164'
Sum driftsinntekter	- 1 262'
Gaver (finanskostnader)	17'

Årsregnskap vedlagt

6. *Oversikt over tilbud og aktiviteter*

Aktiviteter 2008	Antall brukere
Oppsal damelag	330 stk
Oppsalkara	21
Bridgens venner	41
Turer med "Busserullen"	115
"Vi leser for deg"	2
"Freda'n"	130 per gang
Arbeidsstua	27 per uke
Fest for frivillige hjelpere	71

Kinoteket i samarb.med Deichmanske bib.	60
Julemiddag	61
Julelunsj	50
Hørselhjelper	80
Svømming Bøler bad	5 per uke
Turgruppe	5 per uke
Fredagsgym på Storsalen	16 per uke
Kafemusikk 1-2 ganger per uke	Usikkert antall
"Den gylne spaserstokk"	16 deltakere
Eldreveiledning/informasjon ca 7 x i året	Varierende fra gang til gang, men ganske mange
Gullsmed ca 6 besøk per halvår	Usikkert antall pr gang
Fram til sommerferien: Utkjøring av varm mat i samarbeid med Frivillighetssentralen og Bøler seniorsenter	Varierende fra 1-9 per gang
Klessalg/mannekengoppvisning med våre egne brukere som mannekenger	
Salgsmesse til jul og påske m/lotteri og "loppemarked"	
Frivilligtreff	50
Luciabesøk fra barnehagen 13. desember	
Gang rundt juletreet sammen med barn fra barnehagen. Nissen deler ut godtepose.	
Vi synger julesanger + utlodding av blomstergupper	
Feiring av Den Internasjonale Eldredagen i Misjonskirken på Abildsø 01.10.2008	25
Heldagstur for frivillige 16.06.2008	35

Samarbeid med Oppsal Fysikalske Institutt som gir gratis tilbus om trening i forebygging av osteoporoseplager og fallulykker.

Trim for pensjonister foregår i Samfunnshusets lokaler både mandag og fredag.

Dans hver torsdag formiddag . Noen av våre brukere deltar der.

Kafeteriaen

Kafeteriaen er eldresenterets hjerte, og det meste av våre arrangementer foregår der.

Eldresenterets kafeteria har et meget godt rykte på seg både for god, næringsrik og delikat mat og lyse, koselige lokaler.

Åpningstidene er mandag-fredag kl. 11.00-14.00 og besøkes gjennomsnittlig av 133 personer per dag.

Middag: Tirsdag og torsdag med gj.snitt. ca 40-45 porsjoner hver gang.

Varm eller kald lunsj mandag og onsdag: ca 15-20 porsjoner hver gang.

Grøt hver fredag: gjennomsnittlig 25-30 porsjoner hver gang.

I tillegg har vi et godt utvalg av smørbrød, landgang eller croissanter, rundstykker, kaker, lefser,vafler etc.

Kaffe, te og hjemmelaget sjokolade samt litt mineralvann.

Det er mulig å kjøpe med seg hjem smørbrød og rundstykker.

Kjøkkenet leverer ukentlig også mat til diverse grupper: Oppsalkara, Bridgen og Arbeidsstua. Østensjø Eldreuniversitet har fast bestilling på rundstykker og vafler fra kjøkkenet en gang per måned. I noen tilfeller leverer kjøkkenet snitter eller smørbrød på bestilling fra brukerne, men det er begrenset kapasitet og i noen ganger har vi dessverre måttet si nei. Det er synd for brukerne som får avslag og det går også ut over vår omsetning. Da vi enkelte ganger har hatt liten bemanning, har vi sett oss nødt til å redusere på kafeteria-tilbudene, men kan på tross av dette gi et tilfredsstillende tilbud.

- Håndarbeid: 1 gruppe a 9 personer 2x per uke
1 gruppe a 8 personer 1x per uke

7. Behov for nye tiltak og aktiviteter

Flere har etterspurt engelsk-kurs som vi hadde før. Men vi er selv leietakere og det er vanskelig med kursrom og lærer.

Vi ser nå fram til å få levert ny, stor kjøkkenmaskin for dermed å kunne tilby enda mer hjemmelaget mat. Maskinen finansieres av gaver.

Samarbeid med de andre eldresentrene i bydelen for felles arrangement: 4. juni er det grillfest i hagen på Manglerud eldresenter. Det er første gangen vi prøver dette og er spente på responsen. Med et vellykket arrangement håper vi dette er et tiltak som kan gjentas og eventuelt utvides til å gjelde andre områder også.

Påskelunsj for forhåndspåmeldte prøver vi for første gang i 2009.

Samarbeid med nytilsatt fagkonsulent som skal ha kontortid her 1x annenhver uke med åpen dør for brukerne våre.

Før sommeren 2009 skal vi være klar for Miløfyrtårn-sertifisering.

Vi skal også ha MOD-kurs og info til brukere og frivillige om dette viktige feltet. For øvrig er kjøkkenassistenten vår fra Sri Lanka. Vi følger derfor opp i uka etter med 1 dag med lunsj + 1 dag med middag knyttet til hennes hjemland. Det skal bli spennede!

8. Personalforvaltning

Pga. helseproblemer har styrer vært sykmeldt fra sin 50% stilling i hele 2008.

Førstesekretæren, som skulle være i den andre 50%-stillingen, var utplassert av Nav og sykmeldt fra 01.08.2007 til 01.04.2008 og ble overflyttet til annet tjenestested 28.08.2008.

Kjøkkenlederen hadde fra før gått av med 50% alderspensjon og var i 50% stilling fram til 31.05.2008. Det var vikar i resterende 50% stilling på kjøkkenet fram til samme dato. Fra 01.06.2008 og fram til 01.10.2008 var det vikar i 60% stilling på kjøkkenet.

Styrerstillingen og kjøkkenlederstillingen ble begge utlyst med søknadsfrist 16.05.2008. For styrerstillingen var det ingen søkere, men på kjøkkenlederstillingen var det 6! Det var en stor lettelse på alle vis da ny kjøkkenleder tiltrådte 01.10.2008!

Vikaren i 60 % stilling på kjøkkenet var de resterende 2 dager av uka vikar på kontoret i perioden 01.06.2008 til 01.10.2008.

Det var også vikar på kontoret i 50 % stilling fra 01.01. 2008 til 31.05.2008 og for perioden 01.10.2008-31.12.2008 i 100 % stilling .

Det har personalmessig vært et svært vanskelig år med stor belastning på de 2 som har vært aktive i stillingene. Med få ansatte er vi svært sårbare når sykdom eller frafall kommer. Pga sviktende helse hos noen frivillige har personalet også avlastet presset på kafeteriadriften. Vi har stort sett klart å opprettholde driften i kafeteriaen, så brukerne har ikke merket så mye til

den vanskelige personalsituasjonen. Men vi legger ikke skjul på at det på alle vis har vært en slitsom periode.

9. Prosjekter

Begrenset fokus rundt prosjekter p.g.a den vanskelige personalsituasjonen ved Oppsal eldresenter. Men eldresenteret kommer sterkere tilbake i 2009.

10. Samarbeid med andre instanser

På de jevnligte møtene mellom lederne av eldresentrene og frivillighetssentralene i bydelen har ikke vi hatt mulighet til å delta grunnet personalmangelen.

Østensjø Røde Kors stiller med 2-3 frivillige til kjøkken/kafeteria hver tirsdag.

Samarbeid med Oppsal Frivillighetssentral og Bøler seniorsenter om utbringning av varm mat til hjemmeboende eldre.

Barnehagen kommer med Lucia-opptog + litt senere går vi sammen rundt juletreet.

Oppsal Damelag med 4 hyggekvelder i året.

Oppsal fysikalske institutt med leddverntrening + forebyggende fallulykker 1 x per uke.

Samarbeid med Oslo Idrettskrets om Den Gyldne spaserstokk.

Samarbeid med Deichmanske bibliotek om Kinoteket

Leseombud i samarbeid med Deichmanske bibliotek 1 x per uke.

11. Konklusjon

Dette har vært et stritt år med tanke på personalsituasjonen; Sykemeldt leder, kjøkkenleder som sluttet i sin 50 % stilling 31.05.2008, ubesatte stillinger, stort sykefravær og ofte for få frivillige. Personalsituasjonen endret seg betraktelig i positiv retning da ny kjøkkenleder startet opp 01.10.2008 og dagene ble litt mer forutsigbare. Fortsatt ønsker vi oss flere frivillige som det er vanskelig å rekruttere, selv om vi har gjort flere forsøk. Men noen har vi fått og det er vi svært takknemlige for!

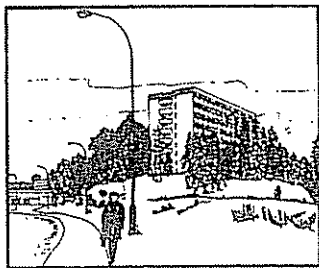
I jula, nærmere bestemt 30.12.2008, prøvde vi oss med et nytt tiltak. Julelunsj med forhåndspåmelding ble annonsert og ble svært populært. Flere ville være med enn det vi kunne ta i mot som var 50 stk. Konklusjonen ble at dette må gjentas etter utallige fine tilbakemeldinger fra fornøyde deltakere!

Den nye kjøkkenlederen ønsket seg veldig en stor kjøkkenmaskin for å kunne lage mer av maten sjøl. Vi sendte forespørsel til Østensjø Røde Kors, Oppsal Vel og Lions Club Oslo Bryn om de kunne bidra økonomisk, og alle svarte positivt! Til sammen fikk vi kr. 17000,00! I tillegg vedtok Oppsal Samfunnshus at de skulle kjøpe selve maskinen, ca kr. 25 000,00, så skulle vi kjøpe tilleggsutstyret som må til for de innsamlede midlene. I skrivende stund venter vi på maskin og utstyr.

Vedlegg:

Årsregnskap

Kafeteriaundersøkelse, se årsmeldingen til Manglerud eldresenter

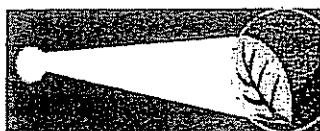
OSLO KOMMUNE	
BYDEL ØSTENSJØ	
16 APR 2009	
900 958 -1	UG
AVD.	A 832.0

Hjertelig velkommen!

Rustad eldresenter

Rustadgrenda 1; Bydel Østensjø; 0693 OSLO; Telefon: 23 47 83 15

ÅRSRAPPORT RUSTAD ELDRESENTER 2008

MILJØFYRTÅRN®

Årsmelding 2008 Rustad eldresenter

1. Eierskap, organisering og brukermedvirning

Oslo Kommune, Bydel Østensjø og organisert under avd. Rehabilitering og Omsorg. Rustad er en sideavd. til Manglerud eldresenter og senteret er i hovedsak drevet av frivillige! Rustad holder åpent 3 dager i uken, tirsdag, onsdag og torsdag.

2. Mål for eldresenteret

Det skal legges til rett for at eldre i størst mulig grad kan bevare sin selvstendighet og selvhjulpenhet, ved bla å utvikle arenaer som bidrar til å øke deres sosiale nettverk, stimulere til egenaktivitet og som i tillegg kan fungere som en base for frivillige tiltak for og av eldre.

3. Ansatte, brukere og frivillige

Tekst:	Antall
Antall brukere 2008	450 (Ca 74 besøk pr dag)
Antall frivillige 2008	Ca 35
Antall frivillige årsverk 2008	Ca 3
Antall årsverk ansatte:	1 Fordelt: 40%+60%

* Viser til kafeteriaundersøkelsen i nov 2008- vedlegg i årsmeldingen til Manglerud eldresenter.

Her synes bruken av kafeteria ved Rustad eldresenter.

Antall årsverk med stillingsbetegnelse og størrelsen på årsverket:
40% aktivtør og 60% arbeidsleder

4. Selvstendig næringsdrivende

Frisør – 2 som deler uka(40/60).

Fotterapeut – 1person i 80%

5. Økonomi

Utgifter og inntekter:	Regnskap 2008
Lønnsutgifter inkl sosiale kostnader:	417'
Kjøp som inngår i kommunal produksjon:	165'
Kjøp som ikke inngår i kommunal produksjon (husleie, FDV)	0
Overføringskostnader (mva)	29'
Sum driftsutgifter inkl. mva	194'

Salgs (206') og leieinntekter (67')	- 273
Refusjoner	- 18'
Sum driftsinntekter	- 291'
Gaver (finanskostnader)	0

6. Oversikt over tilbud og aktiviteter

Aktivitet 2008	Antall brukere
Brukerråd ved senteret (8 møter)	6 medl.
Andakt – 1 g pr mnd	Ca 12- 15pers
Aviser Nordstran	
Hørselshjelper x 1 pr mnd	Ca 5 hver gang (varierer)
Turtrim (hver uke)	6 pers
Quiz (hver 14 dag)	Ca 30
Dans (x 1 pr mnd)	Ca 45 - 50
Trim (x 1 pr uke)	Ca 8-10
Yoga (kurs vår og høst)	15
Sanggruppe Rustadlerkene	25
Hobbygr (håndarbeid)	10 pers
Sverigeturer (2)	Ca 40
Teater (4 oppsetninger)	10-15(variere)
Foredrag/underholdning	46 treff
Musikk-kafe (lørdager)	8
Datagr x1 pr uke	15 medl.
Telefonkontakt	1 mann
Salg av hjelpemidler (gj. Manglerud)	
Middag x 2 pr uke (+ levering av middag på huset for hj.spl)	Ca 25 porsj hver servering
Totalt porsj. på året= 2185 middager	

7. Behov for nye tiltak og aktiviteter

Beskriv hvilke tiltak eller aktiviteter dere mener det er behov for å starte opp, eller eventuelt øke innsatsen og hva dette vil kreve av personale, lokaler og driftsmidler
TILTAK: Vi har et STORT ønske om å få opprettet en 50% stilling på kjøkken som husmor som kan ivareta middag/innkjøp/frivillige og øvrig organisering av kafeteria. Dette "stjeler" mye av arbeidsleders arbeidstid. Det er også stor etterspørsel av varm middag på onsdager men vi ser ikke muligheten for å opprette dette pr idag!

Toalettforhold er for dårlig – et toalett skaper stadig kø med så mange brukere innom!
 Se vedlagt HMS-plan

Lokalene vi drifter i trenger vedlikehold og det er vanskelig å opprette nye aktiviteter når det er lite plass. Vi har ideer om hvordan vi kan få utvidet plass, bla ved å bygge om et bodrom. Dette må gjøres i samarbeid med Boligbygg.
 – se vedlagte HMSplan!

AKTIVITETER: vi ønsker å opprette en "manne" gruppe som arbeider med tresløyd da dette har vært etterspurt! Henvisning til andre sentre som har dette, har vist seg at det ikke er plass! Men vi mangler plass!

8. Personalforvaltning

Edlresenteret har 1stilling fordelt på aktivitor og arbeidsleder! Ansatte er stabile og det settes ikke inn vikar ved sykdom, ferie, avsp og lignende.

9. Prosjekter

Eldresenteret ble i desember miljøsertifisert og sertifisert for "Rasismefri sone"! Dette arbeidet er kontinuerlig i arbeidsdagen!

Vi har hatt 4 elever i praksis fra 2dre år på videregående!

Vi har hatt 1 pers på arbeidstrening fra Fretex og fortsatt. Arbeider for å få denne pers inn i VTA-plass ved senteret (varig tilrettelagt arbeids plass). Dette er gjennom IA-avtalen og NAV.

10. Samarbeid med andre instanser:

Videregående skoler i Oslo, Fretex, voksenopplæring Skullerud, NAV Østensjø, eldresentrene og frivillighetsentralene i bydelen. Noen frivillige organisasjoner som: Rustadlerkene bl.a

11. Konklusjon

Vi merker at det er økt brukermengde og aktivitet! Vi arbeider stadig med utnyttelse av dagene og hva som kan gjøres bedre både av organisering og aktiviteter!

Kafeen er "hjertet" i senteret og det er viktig at den er i full drift! Mye arbeid legges ned der!

Randi Amundsen

Arbeidsleder

Vedlegg:

Årsregnskap

OMK Sak 45/09

Bydel Østensjø
Bydelsadministrasjonen

Signe Sandnes
spesialkonsulent

Bydel Østensjø
Rehabilitering og omsorg
Ryensvingen 1
Postboks 157 Manglerud, 0612 Oslo

KOMMUNE	
ØSTENSJØ	
22 APR 2009	
200400737-	UG
AV-1	AK

Oslo, 20.04. 2009

Vedrørende årsmelding og årsregnskap 2008 for Bøler seniorsenter

Vedlagt oversendes godkjent årsmelding og årsregnskap 2008 for ..... seniorsenter.

Med vennlig hilsen
Nasjonalforeningen Oslo fylkeshelselag seniorsentre

Thorild Garder
Adm.leder

Helena Kahila
daglig leder

Vedlegg: Årsmelding og årsregnskap 2008

Årsmelding 2008 Bøler seniorsenter

1. Eierskap, organisering og brukermedvirning

Seniorsenteret er drevet av Nasjonalforeningen for folkehelsen (NFF) ved Oslos fylkeshelselag. Den daglige driften av senteret er lagt til daglig leder. Administrativ leder er daglige leders nærmeste overordnet.

Senteret har et brukerråd med følgende formål:

”Brukerråd skal være et samarbeidsorgan mellom seniorsenteret v/ daglig leder, de frivillige medarbeiderne og brukere av senteret. Brukerråd skal fungere som et samarbeids- og rådgivende utvalg og ivareta brukerne og de frivilliges interesser ved å formidle ønsker, behov, interesser og synspunkter til senterets ledelse”.

Medlemmer i brukerråd per 31.12.08:

Helselag: Repr: Bjørn Nilsen
Vara: Repr. Oddbjørn Aarsbog

Frivillige: Repr: Turid Førde
Vara: Repr. Åse Karin Berntsen

Brukere: Leder: Arvid O.Jacobsen
Vara: Repr. Berit Lundberg

Eldrerådet: Repr: Gittan Kristiansen

Bøler seniorsenteret har en samarbeidsavtale med bydel Østensjø.

2. Mål for eldresenteret

Bøler seniorsenterets hovedmål er å forebygge og begrense ensomhet og sosial isolasjon blant hjemmeboende eldre ved at senteret har et kultur-, aktivitets- og kurstilbud, og er et godt møtested for sosialt samvær for eksisterende og nye brukere.

3. Ansatte, brukere og frivillige

Tall på potensielle brukere per 31.12.2008 var 2810 personer

Tekst:	Antall
Antall brukere 2008	742
Antall frivillige 2008	69
Antall frivillige årsverk 2008	4,02
Antall årsverk	2,5

2,5 årsverk fordelt på:

Daglig leder: Helena Kahila 100%
Sekretær: Kari Ellingsdalen Andresen 50%
Husholdsstyrer: Jorunn Chr. Ous 100%

I tillegg har senteret 1 person på arbeidstrening fra NAV i 100% stilling, som kjøkkenmedhjelper/ miljøarbeider.

Senteret har også 1 person i arbeid med bistand fra Itas amb as (en underavdeling til NAV) i 50% stilling som aktivtør/miljøarbeider.

Selvstendig næringsdrivende

Hårpleie:

Kari Martelleur 80% - 4 dager i uka

Bente Vartdal 60% - 3 dager i uka

Fotpleie:

Ingrid Søndrol 80 % - 4 dager i uka

Agnis Elisabeth Enger 20 % - 1 dag i uka

4. Økonomi

Utgifter og inntekter:	Regnskap 2008
Lønnsutgifter inkl sosiale kostnader:	1 313 167,00
Utgifter til leie av lokaler, strøm og renhold	473 892,00
Øvrige driftsutgifter	1 235 464,00
Tilsudd fra bydel	1 241 000,03
Inntekter kafeteria (inkludert levering av middag)	845 848,50
Utleieinntekter	107 300,00
Gaver	144 246,00

Årsregnskap vedlegges

5. Oversikt over tilbud og aktiviteter

Aktivitet 2008	Antall brukere
Arbeidsstuen	14
Billedvevkurs	9
Dataklubben	13
Datakurs med Seniornett	13
Dataopplæring	23
Engelsk oppfrisking	7
Engelsk viderekommende	8
Fotpleie	215
Frisør	246
Kniv 1	12
Kniv 2	8
Hørselsmåling	32
Litteraturgruppe	11
Onsdagsgruppe	11

Sanggruppe	17
Seniordans	16
SMS/ mobiltelefon	5
Spansk konversasjon	4
Spansk litt øvet	9
Spansk viderekommende	13
Spaserstokken	10
Torsdagsgruppen	16
Turer/ reiser	76
Vanngymnastikk	34
Andre type aktiviteter	Fremmøte
Kafeteriabesøk	8221
Teatergruppen	459
Torsdagstreff (foredrag og kulturtilbud)	656
Varm mat levering	(36 personer) 1750

Bruktbutikker

Helselaget står for klesbutikken "Alices fashion" og "Isenkrammen". Disse har åpent mandag og onsdag. Her har brukerne muligheten å kjøpe brukt tøy og brukte kopper og kar etc.

Kafeteriadrift

Kafeteriaen er åpen mandag - fredag kl 10.30-14.30. Det serveres middag og dessert mandag, onsdag og fredag. Tirsdag og torsdag er det småretter. Smørbrød, rundstykker og kaker alle dager. Det er frokosttilbud til brukerne torsdager mellom kl 9 -10.30. Det var 8221 besøk i kafeteriaen i 2008.

Senteret leverer middag og dessert hjem til hjemmebundne eldre på Bølerdistriktet tre ganger i uka. De frivillige leverer ut mat til ca 10 - 16 personer hver gang. Det ble i alt levert ut 1750 middager i 2008. Bøler seniorsenter kan også lage middag til brukere utenfor Bølerdistriktet dersom frivillige fra andre sentre eller frivillighetsentralene kan levere ut maten.

6. Behov for nye tiltak og aktiviteter

Det er behov for å starte en Bli-kjent-gruppe. Gruppen skal fungere som rekruttering av nye brukere/ frivillige. Nye brukere kvier seg ofte til å møte på sentrene siden de ikke kjenner noen. Mål for gruppen er at nye brukere blir integrert til senterets aktiviteter. Denne gruppen kan ha dagens samtale emne, bespisning og trim. Dette krever innsats fra daglig leder som har ansvar for organisering av tilbudet, gruppen kan ledes av en frivillig hjelper/ student eller øvrig personale.

Det er behov for å starte en felles skjebne, felles trøst gruppe. Dette krever innsats fra daglig leder som har ansvar for gruppeledelse og organisering av tilbudet. Denne type gruppe trenger en leder med faglig kompetanse.

Bøler har mye sosiale og helsefaglige utfordringer. Det er behov å gi våre brukere tilbud om timeavtaler hos sosionom hvor de kan evt henvises videre f.eks til oppsøkende fagkonsulent eller andre instanser. Det er også problemstillinger som trenger bistand fra sosionom, bl.a økonomisk rådgiving og kunnskap om sosialtjenesten/NAV. Noen brukere trenger jevnlig

støttesamtaler på grunn av en vanskelig livssituasjon. Daglig leder kan tilby denne tjenesten, ved at brukere kan avtale time hos henne. Dette forutsetter at daglig leder har tid til rådighet.

Mange brukere trenger støtte og oppmuntring til å benytte internett. Det er behov for å starte en internettkafé med noe bistand. Her trenger senteret en frivillig som kan stille opp enkelte dager og være behjelpelig for brukerne.

Nye tilbud krever personalressurser og lokaler. I dagens bemanning som er 2,5 årsverk, er det ekstremt krevende for senteret å gi brukere nye tilbud. Nye og eksisterende tilbud trenger oppfølging, organisering, planlegging og tid fra personalgruppen selv om en får frivillige hjelpere. Senteret har også en vanskelig planløsning med trangt om plass som gjør det vanskelig å starte nye tilbud. Senteret ønsker å utvide årsverk til sekretær til 100%. Pr i dag har senteret 50 % årsverk til sekretærstilling.

7. Personalforvaltning

Med 2,5 årsverk ligger vi under anbefalt minimumsnorm på 3 årsverk ved seniorsentre i Oslos fylkeshelselag. Dette gjør at senteret er svært sårbart mht bemanning. Dette virker også negativt inn med personlig utvikling og kompetanseheving av personale. Vi prioriterer høyt å ha kontoret åpent i kontortiden, og møtevirksomhet utenfor huset må ofte nedprioriteres.

Fra september til desember i 2008 fikk sekretær midlertidig (kontraktbasis) økt sin stillingsbrøk med 25 % i forbindelse med at det ble ansatt ny daglig leder til senteret. Tiltak har gitt senteret større tilgjengelighet for våre brukere.

8. Prosjekter

Nasjonalforeningen for folkehelsen sentralt fikk i 2006 midler av "Helse og rehabilitering" til prosjektet "Rehabilitering i eldresenteret". En prosjektleder ble ansatt i NFF ut 2007 til å drive fram prosjektene ved Bøler og Skøyen/Smestad eldresenter i samarbeid med ledelsen ved disse sentrene. Sentrene fikk midler til å fortsette med dette prosjektet ut år 2008. Prosjektet har samarbeidet med Nasjonalt folkehelseinstitutt og en forsker vil blant annet skrive en doktoravhandling om dette.

Formålet med gruppene har vært å bryte sosial isolasjon og ensomhet ved at medlemmene blir kjent med eldresenteret, får nye bekjentskaper, har det hyggelig, og mottar informasjon om sitt nærmiljø. Målet var også å se om denne type gruppe kunne forebygge at brukerne ble avhengig av andre type hjelpetilbud fra kommunen. Tilbudet har bestått av møte på fast dag og fast sted på senteret, kaffe og kaker, dagens tema og avslutning med trim.

Erfaringer fra prosjektet 2008:

Det ble benyttet en konsulent fra Nasjonalforeningen. Hun fulgte opp begge gruppene. Sammen med daglig leder ble gruppene kartlagt i forhold til behov for gruppeledelse og hvordan gruppene skulle fungere videre. Målsetning var også at gruppene skal bli integrert til seniorsenterets andre tilbud og bli selvgående innen året var omme.

Onsdagsgruppen hadde 11 ressurssterke deltakere som møtte regelmessig på gruppens møter. Gruppen praktiserte selvledelse på rundgang og hadde en fast agenda. 2 av medlemmene falt bort på grunn av alvorlig sykdom.

Torsdagsgruppen hadde i løpet av året 16 deltakere. Oppmøte i denne gruppen var dårlig, det var ofte kun 3 -4 deltakere. Det ble vurdert av konsulent og daglig leder at denne gruppen

trengte en fast gruppeleder som kunne strukturere tilbudet. Som gruppeleder fikk gruppen en sosionom som ledet gruppen frivillig basis. Gruppen ble også åpnet opp for nye deltakere da mange av tidligere deltakere hadde blitt fysisk for dårlige til å delta.

Onsdagsgruppen fortsetter å benytte senterets lokaler i 2009 selv om prosjektet er avsluttet. Medlemmene har stor glede av dette tilbudet, og gruppen praktiserer selvledelse som kun krever sporadisk oppfølging og veiledning av daglig leder. Gruppen har også pr i dag begynt å benytte seg av kafeteria og aktivitetstilbudene som finnes der.

Torsdagsgruppen krever personalressurser med gruppeleder som har faglig kunnskap om grupper. Siden senteret har ikke økonomiske midler til å drive med denne gruppen i 2009, avsluttes gruppen. Medlemmene har fått tilbud å være med i Bli-kjent-gruppen (som er et nytt tilbud på senteret) i en overgangsperiode.

9. Samarbeid med andre instanser

Senteret deltar i en samarbeidsmøte mellom frivillighetssentralene og eldresentrene i bydelen, koordinert av bydelen v/styrer for Manglerud eldresenter. Tema for samarbeidet er erfaringsutveksling, rekruttering av frivillige og brukere, samt satsing på et differensiert tilbud til bydelens befolkning.

Senteret har også samarbeid med bestillingskontoret i bydelen og hjemmetjenestene. Det er samarbeid blant annet om middagslevering til hjemmebundne som har tjenester fra bydelen.

Senteret har tett samarbeid med Oslo fylkeshelselags seniorsentre. Senteret deltar på møter hvor en kan drøfte utfordringer og muligheter på sentrene som kan gi gevinst til våre brukere i form av mer tilpasset tilbud og nye tilbud.

Senteret har også samarbeid med Bøler skole. Der stiller elever opp og gir våre brukere opplæring om bruken av mobiltelefon. Senteret har også inngått samarbeid med høyskolen i Oslo, og tar i mot blant annet ergoterapistudenter og sosionomstudenter i 2009.

Senteret har inngått et samarbeid om seniorveiledning med Medicus Plesner, som er landets største apotek og leverandør sykepleieartikler. Helsepersonell der fra kommer til å informere våre brukere om forskjellige temaer som er tilpasset brukernes behov i løpet av 2009.

Senteret samarbeider med bydelens hjelpemiddelsentral og selger mindre hjelpemidler til våre brukere.

Senteret har en tett samarbeid med Bøler helselag ved en rekke anledninger som blant annet loppemarked, påskemesse, julemesse, reiser etc.

Representanter fra Helselaget og Eldrerådet er også representert i senterets Brukerråd. Dette fungerer som rådgivende organ for senteret og har et tett samarbeid med senterets ledelse.

Senteret har også fast samarbeid med Nordstrands Blad, som er en informasjonskanal for å nå ut med informasjon til alle brukere som bor i bydel Østensjø.

10. Konkusjon

Bøler seniorsenter har lite personal ressurser og bruker mye tid til kreative løsninger for å gi brukerne best mulig tilbud innenfor ressursene som er knappe. Nåværende ressurser utnyttes

maksimalt ut fra våre egne og de frivilliges forutsetninger. Økonomien forårsaker store bekymringer. Spesielt dette med lite personalressurser gjør at senterets tilbud er sårbart. Det er ønskelig å ha råd til å kunne lønne 3 personer i 100 % stilling, siden dette kan bidra til bedre tilgjengelighet og nye tilbud til våre brukere.

Brukerråd som er et rådgivende organ for senteret, har hatt 9 møter i 2008. Samarbeidet med brukerråd og senteret fungerer bra.

Det er godt oppmøte på senteret. Spesielt kafeteriaen er et populært møtested for våre brukere. Der er det blant annet planlagt en Bli-kjent-gruppe i egen avdeling. Denne gruppen er ment å fungere som rekruttering av nye brukere og frivillige. Senterets ledelse ser det som utfordring å skaffe nye frivillige som vil stille opp på senteret. Mange av de frivillige som senteret har i dag, har relativt høy alder med helseplager. Arbeidet med å rekruttere nye frivillige er et satsingsområde som senteret arbeider kontinuerlig med på flere plan.

Oslo 27.2.2009

Underskrift styrer

Helena Kahila

*Vedlegg:
Årsregnskap*

ÅRSREGNSKAP

2008

Bøler seniorsenter

Organisasjonsnummer: 974 162 911

Bøler seniorsenter

Resultatregnskap

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2008	2007
Salgsinntekter kafeteria/frossenmat		845 849	881 065
Overføring fra bydel		1 241 000	1 291 000
Annen salgs-, leieinntekt og gaver		403 786	409 210
Sum driftsinntekter		<u>2 490 634</u>	<u>2 581 275</u>
Varekostnader		451 198	392 498
Lønnskostnader m.m.		1 313 167	1 187 753
Annen driftskostnad		784 266	817 688
Sum driftskostnader		<u>2 548 631</u>	<u>2 397 939</u>
Driftsresultat		<u>-57 997</u>	<u>183 336</u>
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		7 285	947
Resultat av finansposter		<u>7 285</u>	<u>947</u>
Årets resultat		<u>-50 712</u>	<u>184 283</u>
Overføringer			
Avsatt til dekning av tidligere udekket tap		0	154 146
Avsatt til annen egenkapital		0	30 137
Overført til udekket tap		20 575	0
Overført fra annen egenkapital		30 137	0
Sum overføringer		<u>-50 712</u>	<u>184 283</u>

Bøler seniorsenter

Balanse

Eiendeler	Note	2008	2007
Omløpsmidler			
Lager av varer kafeteria		21 255	21 255
Fordringer			
Kundefordringer		13 250	4 950
Andre fordringer		19 954	11 423
Sum fordringer		<u>33 204</u>	<u>16 373</u>
Bankinnskudd, kontanter o.l.		232 538	208 964
Sum omløpsmidler		<u>286 997</u>	<u>246 592</u>
Sum eiendeler		<u>286 997</u>	<u>246 592</u>
Egenkapital og gjeld			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		0	30 137
Udekket tap		-20 575	0
Sum opptjent egenkapital		<u>-20 575</u>	<u>30 137</u>
Sum egenkapital		<u>-20 575</u>	<u>30 137</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		96 574	30 001
Skyldig offentlige avgifter		104 096	86 769
Annen kortsiktig gjeld		106 902	99 686
Sum kortsiktig gjeld		<u>307 572</u>	<u>216 455</u>
Sum gjeld		<u>307 572</u>	<u>216 455</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>286 997</u>	<u>246 592</u>

Helena Taru Kahila
Daglig leder

Bøler seniorsenter

Spesifikasjon til resultatregnskap

		2008	2007
Salgsinntekter kafeteria/frossenmat			
3100	Salgsinntekter levering av middag	-137 339,00	-174 911,00
3130	Salgsinntekter kafeteria	-708 509,50	-706 153,50
		<u>-845 848,50</u>	<u>-881 064,50</u>
Overføring fra bydel			
3400	Tilskudd fra kommunen / bydel	-1 241 000,03	-1 206 000,00
3401	Ekstra tilskudd bydelen	0,00	-85 000,00
		<u>-1 241 000,03</u>	<u>-1 291 000,00</u>
Annen salgs-, leieinntekt og gaver			
3150	Diverse salgsinntekter	-2 635,00	-4 390,60
3180	Rabatt/salgsinntektsreduksjon, avg.frie	43,00	0,00
3600	Leieinntekter	-107 300,00	-82 400,00
3734	Brukerstøtte	-40 500,00	-46 990,00
3900	Andre tilskudd/gaver	-103 746,50	-166 867,00
3950	Inntekt aktiviteter/kurs	-149 647,00	-108 562,50
		<u>-403 785,50</u>	<u>-409 210,10</u>
Varekostnader			
4330	Innkjøp kafeteria	438 852,33	381 464,44
4340	Innkjøp aktiviteter/kurs	12 345,70	11 033,50
		<u>451 198,03</u>	<u>392 497,94</u>
Lønnskostnader m.m.			
5000	Lønninger	832 300,78	856 243,51
5012	Honorarer m/aga	14 600,00	10 700,00
5020	Avsetning feriepenger	106 902,85	110 073,38
5380	Gruppelivsforsikring	2 116,00	5 807,00
5382	KLP/ AFP	232 482,00	189 574,00
5385	Trukket KLP/AFP	-18 011,69	-17 332,66
5400	Arbeidsgiveravgift	128 281,75	124 856,61
5410	Arbgeberavg. feriepenger	15 073,38	13 559,36
5420	Innberetningspl. pensjonskostnader	0,00	1 453,03
5800	Off. refusjoner av sykepenger	-5 800,00	-122 256,00
5920	Yrkesskadeforsikring	5 038,00	14 925,00
5941	O & U fond HSH	184,11	149,58
		<u>1 313 167,18</u>	<u>1 187 752,81</u>
Annen driftskostnad			
6310	Leie av lokaler	349 992,00	351 682,00
6360	Renhold	101 468,50	122 210,00

Bøler seniorsenter

Spesifikasjon til resultatregnskap

6390	Annen kostnad lokaler	14 118,25	32 697,50
6420	Leie datasystemer	0,00	7 027,00
6490	Annen leiekostnad	674,00	0,00
6550	Driftsmatr. kafeteria/kjøkken	31 020,15	31 000,34
6560	Rekvisita senter	24 800,25	26 164,57
6620	Rep. vedl.hold inventar og maskin	7 313,50	11 356,25
6730	Honorar regnskap	50 000,00	50 000,00
6732	Utgifter frivillige	69 757,00	44 928,50
6740	Honorar revisjon	5 250,00	25 125,00
6800	Kontorrekvisita	24 050,00	19 708,42
6801	Utgifter vedr. ekstratilskudd	0,00	19 045,50
6840	Aviser, tidsskrifter	3 352,50	99,00
6850	EDB utgifter	27 634,32	23 151,53
6900	Telefon/mobiltlf.	19 613,62	14 970,20
6950	Porto	3 464,00	5 257,25
7000	Driftskostnad bil	800,00	0,00
7100	Kilometergodtgjørelse	814,00	1 116,00
7140	Reiseutg./drosje etc.	1 589,00	914,00
7190	Annen kostnadsgodtgjørelse	132,00	0,00
7323	Kataloger/brosjyrer/program	25 956,00	18 663,00
7420	Gaver/blomster etc.	2 603,90	1 538,00
7500	Forsikringer (HSH etc)	5 035,00	5 145,00
7700	Andre driftskostnader	5 659,28	3 700,28
7721	Møter/kurs eksternt	0,00	10 612,00
7770	Bankomkostninger	2 746,34	2 258,51
7790	Annen kostnad	0,00	-11 600,00
7830	Tap på fordringer	6 422,00	918,00
		784 265,61	817 687,85
Annen renteinntekt			
8050	Renter av bankinnskudd	-7 285,04	-947,26
		-7 285,04	-947,26
		2008	2007
Avsatt til dekning av tidligere udekket tap			
8969	Avsatt til dekning tidligere udekket tap	0,00	154 146,40
		0,00	154 146,40
Avsatt til annen egenkapital			
8960	Avsatt til annen egenkapital	0,00	30 136,86
		0,00	30 136,86
Overført til udekket tap			

Bøler seniorsenter**Spesifikasjon til resultatregnskap**

8990	Overført til udekket tap	<u>-20 574,89</u>	<u>0,00</u>
		-20 574,89	0,00
Overført fra annen egenkapital			
8961	Overført fra annen egenkapital	<u>-30 136,86</u>	<u>0,00</u>
		-30 136,86	0,00

Bøler seniorsenter

Spesifikasjon til balanse

	2008	2007
Lager av varer kafeteria		
1465 Beholdning - Kafeteria	21 255,00	21 255,00
	21 255,00	21 255,00
Kundefordringer		
1500 Kundefordringer	13 250,00	4 950,00
	13 250,00	4 950,00
Andre fordringer		
1390 Andre fordringer	19 954,00	10 673,00
1730 Forskuddsbetalte kostnader	0,00	750,00
	19 954,00	11 423,00
Bankinnskudd, kontanter o.l.		
1900 Kontanter	-352,50	3 998,30
1950 Bank 16442098291	131 648,68	146 199,24
1955 Bank 16442098356 tur	55 307,23	12 823,51
1960 Bank 16442098305 skatt	45 934,25	45 943,17
	232 537,66	208 964,22
	2008	2007
Annen egenkapital		
2050 Annen egenkapital	0,00	-30 136,86
	0,00	-30 136,86
Udekket tap		
2080 Udekket tap	20 574,89	0,00
	20 574,89	0,00
Leverandørgjeld		
2400 Leverandørgjeld	-96 573,56	-30 000,64
	-96 573,56	-30 000,64
Skyldig offentlige avgifter		
2600 Forskuddstrekk	-36 282,00	-35 549,00
2645 Avg.Utvik.fond HSH	0,00	874,00
2770 Skyldig arbeidsgiveravgift	-52 740,27	-38 216,52
2780 Påløpt arbeidsgiveravgift	-15 073,41	-13 877,03
	-104 095,68	-86 768,55

Bøler seniorsenter

Spesifikasjon til balanse

Annen kortsiktig gjeld

2940	Feriepenger	-106 902,31	-98 422,17
2990	Annen kortsiktig gjeld	0,00	-1 264,00
		<u>-106 902,31</u>	<u>-99 686,17</u>

